

LATVIJAS REPUBLIKAS VALSTS KONTROLE

Ceturtais revīzijas departaments

SKANSTES IELA 13 k-5, RĪGA, LV – 1013
tāl. 67017510, 67017505, fakss 67017673, e-pasts: ceturtais@lrvk.gov.lv

Satiksmes ministrijas
valsts sekretāram
a.god. A. Matīsa kungam

Gogoļa ielā 3, Rīgā, LV - 1743

VSIA „Autotransporta direkcija”
valdes priekšsēdētājam
a.god. A.Lubāna kungam

Brīvības ielā 48/50, Rīgā, LV–1011

REVĪZIJAS ZIŅOJUMS

Rīgā

2009. gada. 22.decembrī

5.1-2-3/2009

**Valsts budžeta dotācijas sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem piešķiršanas
un izlietojuma atbilstība normatīvo aktu prasībām un mērķiem**

Saturs

Revīzijas juridiskais pamatojums	4
Revīzijas mērķis	4
Valsts kontroles revidentu atbildība	4
Revidējamās vienības atbildība	4
Revīzijas apjoms	4
Kopsavilkums	5
Revidējamās jomas īss raksturojums	8
Sabiedriskā autotransporta pakalpojumu nodrošināšanā un valsts budžeta dotācijas administrēšanā iesaistītās institūcijas	8
Sabiedriskā autotransporta pakalpojumu organizēšana	10
Sabiedriskā transporta maršrutu tīkls	10
Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzēji	10
Sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifi	11
Sabiedriskā transporta pakalpojumu izdevumu aprēķināšana	12
Sabiedriskā transporta pakalpojumu zaudējumu kompensēšana no valsts budžeta	12
Sabiedriskā transporta kompensācijām paredzēto valsts budžeta līdzekļu izmantošanas kontrolē	13
Revīzijas konstatējumi, secinājumi un ieteikumi	14
1. Sabiedriskā transporta maršrutu tīkls	14
1.1. Sabiedriskā transporta maršrutu tīkla organizēšana	14
1.1.1. Reģionālā <i>starppilsētu nozīmes</i> maršrutu tīkla izveidošana	16
1.1.2. Reģionālā <i>vietējās nozīmes</i> maršrutu tīkla izveidošana	19
1.2. Sabiedriskā transporta maršrutu (reisu) atklāšana	22
1.2.1. Sabiedriskā transporta maršrutu (reisu) atklāšana reģionālajā <i>starppilsētu nozīmes</i> maršrutu tīklā	24
1.2.2. Sabiedriskā transporta maršrutu (reisu) atklāšana reģionālajā <i>vietējās nozīmes</i> maršrutu tīklā	25
1.3. Sabiedriskā transporta maršrutu (reisu) grozīšana	27
1.3.1. Sabiedriskā transporta maršrutu (reisu) grozīšana reģionālajā <i>starppilsētu nozīmes</i> maršrutu tīklā	27
1.3.2. Sabiedriskā transporta maršrutu (reisu) grozīšana reģionālajā <i>vietējās nozīmes</i> maršrutu tīklā	28
1.4. Sabiedriskā transporta maršrutu (reisu) slēgšana	30
1.4.1. Sabiedriskā transporta maršrutu (reisu) slēgšana reģionālajā <i>starppilsētu nozīmes</i> maršrutu tīklā	31
1.4.2. Sabiedriskā transporta maršrutu (reisu) slēgšana reģionālajā <i>vietējās nozīmes</i> maršrutu tīklā	33
2. Sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījuma veikšana	34
2.1. Sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījuma veikšana 2008.gadā	34
2.2. Sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījuma veikšana 2009.gadā	35
2.2.1. Satiksmes ministrijas darbība sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanā ...	35
2.2.2. Autotransporta direkcijas darbība koncesijas konkursa organizēšanā	38
2.2.2.1. Koncesijas konkursa nolikuma izstrāde	38
2.2.2.2. Koncesijas konkursa piedāvājumu izvērtēšana	40
2.2.3. Koncesijas līgumu slēgšana	43
2.2.4. Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas līgumu slēgšana lotē „Centrs 1” ..	46
3. Sabiedriskā autotransporta pakalpojumu apmaksā	50
3.1. Valsts budžeta līdzekļu plānošana kompensāciju izmaksām pārvadātājiem	50
3.2.1. Sabiedriskā autotransporta pakalpojumu kopējo izmaksu analīze	55
3.2.2. Sabiedriskā autotransporta pakalpojumu izmaksu uzskaites organizēšana	64

3.2.3. Sabiedriskā autotransporta pakalpojumu izmaksas	66
3.2.3.1. Materiālu izmaksas	67
3.2.3.2. Personāla izmaksas	69
3.2.3.3. Pārējās izmaksas	71
4. Sabiedriskā autotransporta pakalpojumu tarifi reģionālajā <i>starppilsētu nozīmes</i> maršrutu tīklā	74
5. Valsts budžeta dotācijas izmaksa sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem	77
6. Sabiedriskā pakalpojumu organizēšanas un kompensācijām paredzēto dotāciju izmantošanas kontrole	83
6.1. Satiksmes ministrijas veiktā kontrole	83
6.2. Autotransporta direkcijas veiktā kontrole	87

Revīzijas juridiskais pamatojums

1. Pamatojoties uz Valsts kontroles likuma 2. pantu un Valsts kontroles Ceturtā revīzijas departamenta 23.02.2009. revīzijas uzdevumu Nr. 5.1-2-3-2009, veikta likumības revīzija par Sabiedriskā autotransporta pakalpojumu sniedzējiem piešķirtās valsts budžeta dotācijas izlietojuma atbilstību normatīvo aktu prasībām un mērķim.
2. Revīziju veica valsts revidentes Daina Brokāne, Biruta Caune un Marija Doroško.

Revīzijas mērķis

3. Revīzijas mērķis ir pārlicināties, vai sabiedriskā transporta maršrutu tīkls ir izveidots racionāli, un valsts budžeta dotācijas sabiedriskā autotransporta pakalpojumu sniedzējiem piešķiršana, izlietojums un uzraudzība pār tās sadali atbilst normatīvo aktu prasībām un mērķim.

Valsts kontroles revidentu atbildība

4. Valsts kontroles revidenti ir atbildīgi par revīzijas ziņojumu, kas balstīts uz revīzijas laikā gūtiem revīzijas pierādījumiem.

Revidējamās vienības atbildība

5. Satiksmes ministrija un valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Autotransporta direkcija” (vienotais reģistrācijas Nr. 40003429317, turpmāk tekstā - Autotransporta direkcija) ir atbildīgas par normatīvo aktu ievērošanu un revidentiem sniegtās informācijas patiesumu.

Revīzijas apjoms

6. Revīzija ir veikta saskaņā ar Latvijas Republikā atzītiem starptautiskajiem revīzijas standartiem. Revīzija ir plānota un veikta tā, lai iegūtu pietiekamu pārliecību par Satiksmes ministrijas un Autotransporta direkcijas veikto darbību valsts budžeta dotācijas sabiedriskā autotransporta pakalpojumu sniedzējiem piešķiršanā un izlietojuma uzraudzībā atbilstību normatīvo aktu prasībām un mērķim.
7. Saskaņā ar normatīvo aktu¹ valsts pārvaldi sabiedriskā transporta nozarē atbilstoši savai kompetencei īsteno Satiksmes ministrija, plānošanas reģioni un pašvaldības, uzraugot likumu un citu normatīvo aktu ievērošanu sabiedriskā transporta nozarē, pārzinot maršruta tīklu un organizējot sabiedriskā transporta pakalpojumus maršrutu tīklā.
8. Saskaņā ar deleģēšanas līgumu² Autotransporta direkcija administrē Satiksmes ministrijas programmas 31.00.00 „Sabiedriskais transports” apakšprogrammu 31.06.00 „Dotācija zaudējumu segšanai sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem”.
9. Revīzijas detalizētās procedūras aptvēra laika posmu no 01.01.2008.līdz 30.06.2009., bet analītiskajām procedūrām tika izmantoti arī 2006. un 2007.gadu dati.
10. Revīzijā izlases veidā tika veiktas šādas pārbaudes:
 - 10.1. Satiksmes ministrijas īstenotā valsts pārvalde sabiedriskā transporta nozarē;
 - 10.2. Autotransporta direkcijas veiktās darbības sabiedriskā transporta pakalpojumu politikas īstenošanā;
 - 10.3. sabiedriskā transporta maršruta tīkla organizēšana:
 - 10.3.1. sabiedriskā transporta maršrutu (reisu) atklāšana;

¹ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 4.panta pirmā un otrā daļa, Pārejas noteikumu 14.punkts.

² Satiksmes ministrijas un Autotransporta direkcijas 24.09.2007. noslēgtā Līguma par pārvaldes uzdevumu autopārvadājumu jomā deleģēšanu 3.8.apakšpunkts.

- 10.3.2. sabiedriskā transporta maršrutu (reisu) grozīšana;
 - 10.3.3. sabiedriskā transporta maršrutu (reisu) slēgšana;
 - 10.4. sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījuma veikšana 2008. un 2009.gadā;
 - 10.5. valsts budžeta līdzekļu plānošana kompensāciju izmaksām pārvadātājiem;
 - 10.6. sabiedriskā autotransporta pakalpojumu tarifi reģionālajā starppilsētu nozīmes maršrutu tīklā;
 - 10.7. valsts budžeta dotācijas izmaksa sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem.
11. Revīzijas laikā revidenti piedalījās Autotransporta direkcijas veiktajās pārbaudēs pie sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem, izlases veidā pārbaudot sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzēju izmaksas, lai gūtu pārliecību, ka sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzēju izmaksas atbilst normatīvo aktu prasībām un ir lietderīgas:
- 11.1. pārbaudot izmaksu posteņus:
 - 11.1.1. materiālu izmaksas;
 - 11.1.2. personāla izmaksas;
 - 11.1.3. pārējās sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas izmaksas;
 - 11.1.4. līdzekļu vērtības norakstīšanu;
 - 11.1.5. administrācijas izmaksas;
 - 11.2. izvērtējot Autotransporta direkcijas veikto pārbaudi pie sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem atbilstību Autotransporta direkcijas iekšējiem normatīvajiem aktiem.
12. Revīzijā tika veikta sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iesniegto datu analīze, īpaši izvērtējot:
- 12.1. izmaksu pieaugumu vai samazinājumu salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (2007.-2009.gada 1.pusgads);
 - 12.2. izmaksu apjomu uz vienu nobraukuma kilometru (2008.gads-2009.gada 1.pusgads);
 - 12.3. Autotransporta direkcijas nesegto saistību apjomu pret sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem.

Kopsavilkums

13. Valsts budžeta dotācija sabiedriskā autotransporta pakalpojumu zaudējumu kompensēšanai 2008.gadā tika palielināta par 90,2 % jeb Ls 20 665 339 salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu un sasniedza Ls 43 567 936, vienlaikus valsts parāds sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem 2008.gadā sasniedza Ls 4 237 191, bet uz 30.09.2009. pieauga līdz Ls 8 447 293.
14. Valsts parāda sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem pieaugumu 2008. un 2009.gadā būtiski ietekmēja Satiksmes ministrijas, Autotransporta direkcijas un pašvaldību darbību nepilnības sabiedriskā transporta pakalpojumu plānošanā un organizēšanā.
15. Revidējamajā laika posmā Autotransporta direkcija nenodrošināja pārliecību par valsts budžeta līdzekļu pamatotu un ekonomisku izlietojumu, jo:
- 15.1. nenodrošinot optimālu un izmaksu efektīvu³ sabiedriskā transporta maršrutu tīklu, kas vienlaikus nodrošina sociālo mērķu sasniegšanu, pieļāva nelietderīgas

³ Šīs revīzijas kontekstā termins „izmaksu efektīvs” nozīmē *sabiedrisko pārvadājumu nodrošināšanu pietiekamā apjomā ar iespējami mazākām izmaksām un ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt ekonomisko līdzsvaru valstī.*

sabiedriskā autotransporta pakalpojumu izmaksas vismaz Ls 3 380 000 apmērā, tajā skaitā:

- 15.1.1. 2008. gada pirmajā pusgadā organizēja pasažieru pārvadājumus, pamatojoties uz pieejamo valsts budžeta finansējuma apjomu, bet neanalizējot pasažieru plūsmu un nepiemērojot pārvadājumu *pietiekamības kritērijus*, savlaicīgi nepieņēma pamatotus lēmumus par reisu ar mazu pasažieru plūsmu un dzelzceļam daļēji paralēlo maršrutu reisu skaita samazināšanu reģionālajā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklā, tādējādi pieļaujot nelietderīgas sabiedriskā autotransporta pakalpojumu izmaksas aptuveni Ls 3 180 000 apmērā;
- 15.1.2. neveica rajonu pašvaldību izveidoto reģionālo *vietējās nozīmes* maršrutu tīklu analīzi un, saskaņojot reģionālo *vietējās nozīmes* maršrutu tīklu revīzijas apjomā iekļautajās divās rajonu pašvaldībās, pieļāva nelietderīgas sabiedriskā autotransporta pakalpojumu izmaksas aptuveni Ls 200 000 apmērā;
- 15.2. neizveidojot uzraudzības mehānismu un negūstot pārliecību par sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksu pieauguma pamatotību, 2008. gadā pieļāva sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksu pieaugumu aptuveni par Ls 13 000 000, kas turklāt neiekļauj degvielas cenu pieaugumu minētajā periodā un izmaksu prognozēs plānoto inflācijas pieaugumu;
- 15.3. noslēdzot koncesiju līgumus par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu reģionālajā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklā pieļāva 2009.gadā plānoto sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksu pieaugumu par 56,6% jeb par Ls 13 913 594 lielāku nekā 2007.gadā un par 17,9% jeb par Ls 5 849 500 lielāku nekā 2008.gadā, tādējādi radot nosacījumus nelietderīgam un nepamatotam sabiedriskā transporta izmaksu pieaugumam un attiecīgi valsts budžeta dotācijas pieprasījumam.
16. Satiksmes ministrija nenodrošina efektīvu normatīvajā aktā⁴ noteiktā uzdevuma - īstenot valsts pārvaldi sabiedriskā transporta nozarē - izpildi, jo:
 - 16.1. neizvērtējot sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksu straujā pieauguma cēloņus un pamatotību 2008. un 2009.gadā un neveicot pasākumus sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksu pieauguma ierobežošanai, bet
 - 16.2. ar normatīvā akta⁵ grozījumiem nosakot, ka *pilsētas nozīmes* maršrutu tīkla maršrutos no 01.07.2009. ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu saistītos zaudējumus pārvadātājam kompensē pilnā apmērā no pašvaldību budžetiem un,
 - 16.3. izstrādājot normatīvā akta⁶ grozījumu projektu, kas paredz reģionālā *vietējās nozīmes* maršrutu tīkla maršrutos sniegto sabiedriskā transporta pakalpojumu zaudējumus kompensēt daļēji no pašvaldības budžeta līdzekļiem,
 atbildību par strauji pieaugušo sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksu un attiecīgi zaudējumu kompensāciju ir novirzījusi uz pašvaldībām.
17. Satiksmes ministrija tika radījusi nosacījumus sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksu palielinājumam 2008.gadā Ls 1 800 000 apmērā, virzot apstiprināšanai Ministru

⁴ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 4.pants.

⁵ 16.06.2009. grozījumi Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktā, kas stājās spēkā no 01.07.2009.

⁶ Likuma projekta „Grozījumi Sabiedriskā transporta pakalpojumu likumā” 21.10.2009. anotācijas 3.punkts.

kabinetam normatīvo aktu⁷, kurš paredz zaudējumu apmēra aprēķinā noteikt astoņus gadus kā sabiedriskā autotransporta lietderīgās lietošanas laiku, bet neņemot vērā, ka:

- 17.1. normatīvais akts⁸ paredz iespēju slēgt līgumu līdz 12 gadiem, ja sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā iesaista jaunu transportlīdzekli;
 - 17.2. sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzēji pasažieru pārvadājumos iesaista līdz 20 gadiem un dažos gadījumos arī vecākus autobusus.
18. Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzēji – privātie komersanti – situācijā, kad sabiedriskā transporta pakalpojumu zaudējumus pilnā apmērā kompensē no valsts budžeta, nav motivēti sniegt izmaksu efektīvus sabiedriskā transporta pakalpojumus un palielina sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksas, jo revīzijā tika konstatēts, ka:
- 18.1. četri revīzijas izlasē iekļautie sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzēji reģionālajā *vietējās nozīmes* maršrutu tīklā 2008.gada plānotās izmaksas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir palielinājuši par 19,4% - 114,5%, izmaksu plānotā palielinājuma dinamikai starp dažādiem pārvadātājiem atšķiroties gandrīz sešas reizes;
 - 18.2. lai gan reģionālajā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklā tiek sniegti salīdzinoši vienvēidīgi pakalpojumi, 2008.gadā 1 km pašizmaksa dažādiem komersantiem bija diapazonā **[ierobežotas pieejamības informācija]** Ls/km līdz **[ierobežotas pieejamības informācija]** Ls/km jeb atšķīrās par vairāk kā 60%, tajā skaitā:
 - 18.2.1. degvielas izmaksas uz nobraukuma 1 km bija diapazonā no **[ierobežotas pieejamības informācija]** Ls/km līdz **[ierobežotas pieejamības informācija]** Ls/km, lai gan reģionālajā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklā pakalpojumu sniegšanā iesaistīti galvenokārt līdzīgas ietilpības autobusi ar 40 līdz 50 sēdvietām;
 - 18.2.2. atlīdzība par darbu transportlīdzekļu vadītājiem par 1 nobraukuma km bija diapazonā no **[ierobežotas pieejamības informācija]** Ls/km līdz **[ierobežotas pieejamības informācija]** Ls/km;
 - 18.3. 2009.gada I pusgadā reģionālajā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklā izmaksas ir pieaugušas vismaz par Ls 1 197 000, lai gan būtiski pazeminājās degvielas cenas, kas vienlaikus norāda, ka koncesiju konkursa rīkošana nav nodrošinājusi sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksu samazināšanos;
 - 18.4. administrācijas darbinieku atlīdzības izmaksas uz nobraukuma 1 km revīzijas apjomā iekļautajiem pārvadātājiem atšķiras līdz 2,5 reizēm (no **[ierobežotas pieejamības informācija]** Ls/km komersantam C līdz **[ierobežotas pieejamības informācija]** Ls/km komersantam D, norāda uz pārvadātāju iespējām optimizēt minētās izmaksas.
19. Organizējot koncesiju konkursu par tiesībām sniegt sabiedriskā transporta pakalpojumus reģionālajā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklā:
- 19.1. Satiksmes ministrija veica reģionālo *starppilsētu nozīmes* maršrutu grupējumu astoņās lotēs bez ekonomiska pamatojuma, kā arī, iespējams, radīja īpašas labvēlības nosacījumus vienam konkursa pretendenta;
 - 19.2. Autotransporta direkcija koncesijas konkursa nolikumā paredzēja iespēju vairākiem pārvadātājiem iesniegt kopīgu piedāvājumu konkrētai lotei, bet konkrētās lotes ietvaros slēgt atsevišķu līgumu ar katru pārvadātāju,

⁷ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība”.

⁸ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 8.panta septītās daļas 2.punkts.

kas ierobežoja pārvadātāju iespēju piedalīties konkursā, ja tie nebija izveidojuši apvienību un pierāda reģionālā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīkla dalījuma astoņās lotēs nepamatotību.

20. Reģionālā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīkla sadalīšana astoņās lotēs nebija pamatota, un tika ierobežota pārvadātāju iespēja piedalīties konkursā, ja tie nebija izveidojuši apvienību, tādējādi samazinot konkurenci, jo:
 - 20.1. lotēs iekļautais maršrutu tīkla apjoms pārsniedza Latvijas pārvadātāju kapacitāti nodrošināt to apkalpošanu, kas izraisīja nepieciešamību tiesību aktā⁹ un koncesijas konkursa nolikumā paredzēt iespēju vairākiem pārvadātājiem iesniegt kopīgu piedāvājumu konkrētai lotei, bet
 - 20.2. tiesību akts¹⁰ un koncesijas konkursa nolikums tomēr pieļāva iespēju konkrētās lotes ietvaros slēgt atsevišķu līgumu ar katru pārvadātāju.

Turklāt reģionālā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīkla grupējums konkrētajās lotēs, iespējams, radīja īpašas labvēlības nosacījumus vienam konkursa pretendētājam

21. Slēdzot līgumus par sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanu lotē „Centrs 1”, kuras koncesiju konkursa rezultāti apstrīdēti tiesā, Autotransporta direkcija ir pieļāvusi situāciju, ka pārvadātāji a/s „Nordeka” (vienotais reģistrācijas Nr. 40003022404), a/s „Rīgas taksometru parks” (vienotais reģistrācijas Nr. 40003018875), SIA „Blagovest TUR” un SIA „Norma-A” (vienotais reģistrācijas Nr. 40003149151) *de facto* nodrošina 88,5% pārvadājumu apstrīdētajā lotē, lai gan Administratīvā rajona tiesas bija lēmusi par Autotransporta direkcijas lēmuma¹¹ apturēšanu daļā, kurā minētie pārvadātāji bija atzīti par konkursa uzvarētājiem, kas, iespējams, papildus liecina arī par citu apsvērumu esamību lēmuma par minēto līgumu slēgšanu pieņemšanā.
22. Satiksmes ministrija ir sniegusi Administratīvajai rajona tiesai neprecīzu informāciju, jo skaidrojumā Administratīvajai rajona tiesai:
 - 22.1. Satiksmes ministrija ir norādījusi, ka Autotransporta direkcijas izvēlētie pārvadātāji sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanai lotē „Centrs 1” uz laiku līdz tiesvedības beigām - SIA „Jelgavas autobusu parks” (vienotais reģistrācijas Nr. 40003152664) un a/s „Liepājas autobusu parks” (vienotais reģistrācijas Nr. 40003015652) ir lieli uzņēmumi ar atbilstošām iespējām nepieciešamā pasažieru pārvadājumu pakalpojuma apjoma nodrošināšanai, bet
 - 22.2. nav norādījusi, ka minētie pārvadātāji nodrošina tikai 11,5% no transporta pakalpojumiem lotē „Centrs 1”, bet 88,5% transporta pakalpojumu ar apakšlīgumiem ir nodoti tiesā apstrīdētajiem konkursa uzvarētājiem.

Revidējamās jomas īss raksturojums

Sabiedriskā autotransporta pakalpojumu nodrošināšanā un valsts budžeta dotācijas administrēšanā iesaistītās institūcijas

23. Normatīvais akts¹² nosaka, ka sabiedriskā transporta pakalpojumi ir iedzīvotājiem pieejami, pasūtītāja organizēti regulārie pasažieru pārvadājumi ar sabiedriskā transporta līdzekļiem, kurus pasažieri izmanto normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Valsts pārvaldi

⁹ MK 20.05.2008. rīkojuma Nr.265 “Par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu ar autobusiem maršrutu tīkla reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos” 2.pielikums.

¹⁰ MK 20.05.2008. rīkojuma Nr.265 “Par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu ar autobusiem maršrutu tīkla reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos” 2.pielikums.

¹¹ Autotransporta direkcijas 13.10.2008. lēmums „Par koncesijas konkursa „Par tiesību piešķiršanu sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai ar autobusiem reģionālā starppilsētu nozīmes maršrutu tīkla daļas (lotes) maršrutos” rezultātiem”, protokols Nr.19.

¹² Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 1.panta 10.apakšpunkts, 4.panta pirmā daļa, 5.panta pirmā daļa.

- sabiedriskā transporta nozarē atbilstoši kompetencei īsteno Satiksmes ministrija, Autotransporta direkcija un pašvaldības.
24. Sabiedriskā autotransporta pakalpojumus organizē, piešķirot privātajam uzņēmējam, kurš ir saņēmis normatīvajā aktā¹³ noteikto pasažieru autopārvadājumu veicēja licenci, tiesības sniegt sabiedriskā transporta pakalpojumus¹⁴. Tiesības sniegt sabiedriskā transporta pakalpojumus tiek piešķirtas, Autotransporta direkcijai un pašvaldībām noslēdzot līgumus ar izvēlētajiem privātajiem uzņēmējiem¹⁵.
 25. Normatīvais akts¹⁶ nosaka, ka ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu saistītos zaudējumus pārvadātājam revidējamajā laika posmā kompensē:
 - 25.1. pilnā apmērā no valsts budžetā šim mērķim paredzētajiem līdzekļiem – reģionālo starppilsētu un reģionālo vietējās nozīmes maršrutu tīkla maršrutos;
 - 25.2. 35% apmērā no valsts budžetā šim mērķim paredzētajiem līdzekļiem un 65% apmērā no pašvaldību budžetos šim mērķim paredzētajiem līdzekļiem – pilsētas nozīmes maršrutu tīkla maršrutos.
 26. Saskaņā ar normatīvajiem aktiem sabiedriskā autotransporta pasažieru pārvadājumu pakalpojumus organizē:
 - 26.1. Satiksmes ministrija, kas:
 - 26.1.1. izstrādā transporta politiku un organizē tās īstenošanu¹⁷;
 - 26.1.2. apstiprina pasažieru pārvadājumu tīklu un kustības režīmu un risina sabiedriskā pasažieru transporta finansēšanas jautājumus¹⁸.
 - 26.1.3. kontrolē kompensācijām paredzēto valsts budžeta līdzekļu izmantošanas likumību, lietderību un pareizību¹⁹;
 - 26.2. Autotransporta direkcija, kas:
 - 26.2.1. pārzina maršrutu tīkla reģionālos starppilsētu nozīmes maršrutus un organizē sabiedriskā transporta pakalpojumus tajos²⁰;
 - 26.2.2. nodrošina sabiedriskajam transportam no valsts budžeta piešķirto finanšu līdzekļu administrēšanu²¹;
 - 26.3. Republikas pilsētu un rajonu pašvaldības, kas:
 - 26.3.1. pārzina maršrutu tīklu savā administratīvajā teritorijā un organizē sabiedriskā transporta pakalpojumus tajā²²;
 - 26.3.2. apsaimnieko no valsts budžeta un pašvaldības budžeta sabiedriskā transporta pakalpojumu zaudējumu kompensācijai piešķirtos finanšu līdzekļus²³.

¹³ Autopārvadājumu likuma 30.panta pirmā daļa.

¹⁴ MK 02.10.2007. noteikumu Nr. 673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā” 70.punkts.

¹⁵ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 5.panta pirmās daļas 2.punkts, otrās daļas 2.punkts, trešās daļas 2.punkts.

¹⁶ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 11.panta pirmās daļas 1. un 2.punkts (spēkā līdz 30.06.2009.).

¹⁷ MK 29.04.2003. noteikumu Nr. 242 „Satiksmes ministrijas nolikums” 4.1. un 4.2.apakšpunkts.

¹⁸ MK 29.04.2003. noteikumu Nr. 242 „Satiksmes ministrijas nolikums” 5.12.apakšpunkts.

¹⁹ MK 02.10.2007 noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifu noteikšana” 67.punkts.

²⁰ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 5.panta pirmās daļas 1. un 2.apakšpunkts.

²¹ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 5.panta pirmās daļas 3.apakšpunkts.

²² Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 5.panta otrās daļas 1. un 2.apakšpunkts, trešās daļas 1. un 2.apakšpunkts.

²³ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 5.panta otrās daļas 4.apakšpunkts, trešās daļas 6.apakšpunkts.

Sabiedriskā autotransporta pakalpojumu organizēšana

Sabiedriskā transporta maršrutu tīkls

27. Normatīvais akts²⁴ nosaka šādus sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas principus:
- 27.1. sabiedriskā transporta pakalpojumus organizē, pamatojoties uz pakalpojumu pieprasījumu, ievērojot nepieciešamo pārvadājumu intensitāti un regularitāti maršrutu tīklā, pakalpojumu apjomu, kvalitāti, ekonomisko nodrošinājumu un paredzot pārvadājumu organizēšanas veidu;
 - 27.2. maršrutu tīklu veido, lai apmierinātu iedzīvotāju pieprasījumu pēc sabiedriskā transporta pakalpojumiem un nodrošinātu iespēju apmeklēt izglītības iestādes, ārstniecības iestādes, darbavietas, valsts un pašvaldību institūcijas to vispārpieņemtajā darba laikā;
 - 27.3. plānojot reģionālo starppilsētu nozīmes maršrutu tīkla maršrutus ar lielu pasažieru plūsmu, vispirms tiek izveidoti maršruti pa sliežu ceļiem;
 - 27.4. organizējot sabiedriskā transporta pakalpojumus vienas administratīvās teritorijas robežās ārpus pilsētas, prioritāri ir maršrutu tīkla reģionālie starppilsētu nozīmes maršruti.
28. Saskaņā ar normatīvo aktu:
- 28.1. maršrutu tīkla reģionālos starppilsētu nozīmes maršrutus pēc reģionālo attīstības padomju viedokļa noskaidrošanas pārzina Autotransporta direkcija²⁵;
 - 28.2. maršrutu tīkla reģionālos vietējās nozīmes maršrutus pēc saskaņošanas ar Autotransporta direkciju pārzina rajonu pašvaldības²⁶;
 - 28.3. maršrutu tīkla rajona pilsētas nozīmes maršrutus pēc saskaņošanas ar attiecīgo pašvaldību pārzina rajonu pašvaldības²⁷. Rajonu pašvaldības rajona pilsētas nozīmes maršrutu atklāj, maršrutu (reisu) groza vai slēdz pēc saskaņošanas ar Autotransporta direkciju²⁸;
 - 28.4. maršrutu tīkla republikas pilsētas nozīmes maršrutus pārzina republikas pilsētas pašvaldība²⁹.

Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzēji

29. Normatīvais akts³⁰ nosaka, ka sabiedriskā transporta pakalpojumus var sniegt pārvadātājs, kas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ir saņēmis pasažieru pārvadājumu veicēja licenci.
30. Normatīvais akts³¹ nosaka, ka sabiedriskā transporta pakalpojumus organizē un pasūtītāja funkcijas veic:
- 30.1. Autotransporta direkcija – reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos;

²⁴ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 6.panta trešās daļas 1.apakšpunkts, ceturrtā daļa, septītā daļa un devītā daļa.

²⁵ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 5.panta pirmās daļas 1.apakšpunkts.

²⁶ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 5.panta trešās daļas 1., 3. un 4.apakšpunkts.

²⁷ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 5.panta trešās daļas 1.apakšpunkts.

²⁸ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā” 22.3.apakšpunkts.

²⁹ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 5.panta otrās daļas 1.apakšpunkts.

³⁰ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 9.panta otrā daļa (redakcijā, kas bija spēkā līdz 05.12.2008.), 8.panta devītā daļa.

³¹ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 5.panta pirmās daļas 2.apakšpunkts, otrās daļas 2.apakšpunkts, trešās daļas 2.apakšpunkts.

- 30.2. rajonu pašvaldības – reģionālajos vietējās nozīmes maršrutos un rajona pilsētas nozīmes maršrutos;
- 30.3. republikas pilsētu pašvaldības – republikas pilsētas nozīmes maršrutos.
31. Normatīvais akts³² nosaka, ka:
- 31.1. pasūtītājs piešķir tiesības sniegt sabiedriskā transporta pakalpojumus saskaņā ar Publisko iepirkumu likumu vai likumu, kas reglamentē koncesiju piešķiršanu. Šī prasība stājas spēkā pēc 01.01.2008.;
- 31.2. līdz 31.12.2007. sabiedriskā transporta pakalpojumi reģionālajā starppilsētu nozīmes maršrutu tīklā, kā arī reģionālajā vietējās nozīmes un pilsētas nozīmes maršrutu tīklā tika organizēti atbilstoši nozaru likumiem;
- 31.3. līdz 31.12.2007. pašvaldību un pārvaldītāju noslēgtie līgumi par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu ir spēkā ne ilgāk kā līdz 31.12.2011.
32. Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizētāji:
- 32.1. Autotransporta direkcija:
- 32.1.1. līdz 01.01.2008. nebija noorganizējusi publiskā iepirkuma vai koncesijas piešķiršanas konkursu par tiesībām sniegt sabiedriskā transporta pakalpojumus laika periodā no 01.01.2008., tāpēc uz laika posmu no 01.01.2008. līdz 31.12.2008. noslēdza pārjaunojuma līgumus ar 31 pasažieru sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzēju, kuri vēsturiski sniedza sabiedriskā transporta pakalpojumus tālsatiksmes maršrutos;
- 32.1.2. 2008.gadā saskaņā ar tiesību aktu³³ noorganizēja koncesijas piešķiršanas konkursu (turpmāk – Konkurss) par tiesību nodošanu sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai ar autobusiem, reģionālo starppilsētu nozīmes maršrutu tīkla astoņās lotēs un noslēdza 17 līgumus ar 12 pārvaldītājiem;
- 32.2. republikas pilsētas pašvaldības un rajonu pašvaldības revidējamajā laika posmā:
- 32.2.1. septiņu republikas nozīmes pilsētu pašvaldības 2007.gada beigās noslēgušas kopā septiņus līgumus par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu pilsētas nozīmes maršrutu tīklā savā administratīvajā teritorijā, līgumu darbības termiņš ir 2010. un 2011. gada beigas;
- 32.2.2. 26 rajonu pašvaldības ir noslēgušas 64 līgumus ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu reģionālajā vietējās nozīmes un pilsētas nozīmes maršrutu tīklā.

Sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifi

33. Normatīvais akts³⁴ nosaka, ka:
- 33.1. sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējs ir administratīvi un ekonomiski neatkarīgs, nosakot pakalpojuma tarifu;
- 33.2. sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējs pakalpojuma tarifu nosaka saskaņā ar Ministru kabineta apstiprināto tarifu aprēķināšanas metodiku sabiedriskā transporta pakalpojumiem;

³² Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 8.panta pirmā un otrā daļa, Pārejas noteikumu 1., 2. un 9.punkts.

³³ MK 20.05.2008. rīkojums Nr.265 „Par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu ar autobusiem maršrutu tīkla reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos”.

³⁴ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 16.pants.

- 33.3. piešķirot tiesības sniegt sabiedriskā transporta pakalpojumus, pasūtītājs ir tiesīgs noteikt pakalpojuma tarifu, pilnībā uzņemoties zaudējumu segšanas finansiālās saistības.
34. Autotransporta direkcija ir izmantojusi normatīvajā aktā noteiktās tiesības un no 01.07.2008. reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos ir noteikusi vienotu braukšanas maksas tarifu.
35. Normatīvais akts³⁵ nosaka, ka pārvadātājs veic visu reģionālajos vietējās nozīmes maršrutos un reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos pārvadāto pasažieru apgrozības uzskaiti.

Sabiedriskā transporta pakalpojumu izdevumu aprēķināšana

36. Normatīvais akts³⁶ nosaka, ka pārvadātājs veic atsevišķu uzskaiti pa pārvadājuma veidiem:
- 36.1. reģionālajiem starppilsētu nozīmes maršrutiem;
 - 36.2. reģionālajiem vietējās nozīmes maršrutiem;
 - 36.3. pilsētas nozīmes maršrutiem.
37. Normatīvais akts³⁷ nosaka, ka pārvadātājs grāmatvedības organizācijas dokumentos rakstiski norāda:
- 37.1. degvielas (energoresursu) patēriņa normas, ko pārvadātājs aprēķina, ievērojot degvielas (energoresursu) patēriņa aprēķina metodiku, kas noteikta normatīvajos aktos;
 - 37.2. riepu norakstīšanas kārtību;
 - 37.3. izmaksu sadales metodiku (procentuālo sadalījumu un izmaksu attiecināšanas veidu).
38. Normatīvais akts³⁸ nosaka sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzēju un autoostu sadarbības mehānismu, tajā skaitā paredzot arī noteiktus pārvadātāju maksājumus par autoostu sniegtajiem pakalpojumiem.
39. Normatīvais akts³⁹ nosaka, ka pārvadātājs sabiedriskā transportlīdzekļa salonā nodrošina, lai pasažierim informācija par attiecīgām sabiedriskā transportlīdzekļa pieturvietām maršrutā būtu pieejama gan vizuāli, gan audio versijā. Minētā prasība jānodrošina:
- 39.1. reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos – līdz 01.01.2013.;
 - 39.2. reģionālajos vietējās nozīmes un pilsētas nozīmes maršrutos – līdz 01.01.2016.

Sabiedriskā transporta pakalpojumu zaudējumu kompensēšana no valsts budžeta

40. Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas zaudējumu kompensāciju izmaksai līdzekļi paredzēti Satiksmes ministrijas valsts budžeta apakšprogrammā 31.06.00 „Dotācija zaudējumu segšanai sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem”.

³⁵ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība” 36.punkts.

³⁶ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība” 19.punkts.

³⁷ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība” 26.punkts.

³⁸ MK 11.12.2007. noteikumi Nr. 846 „Noteikumi par autoostu reģistrācijas kārtību, autoostās obligāti sniedzamajiem pakalpojumiem un kārtību, kādā autobusi iebrauc un stāv autoostas teritorijā”.

³⁹ MK 11.12.2007. noteikumu Nr.843 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas un izmantošanas kārtība” 12., 119. un 120.punkts.

2008.gadā šim mērķim bija piešķirti līdzekļi Ls 74 401 137 apmērā, 2009.gadam (ar grozījumiem) Ls 66 901 137 apmērā.

41. Normatīvais akts⁴⁰ nosaka, ka faktiskos zaudējumus nosaka šādi: no ieņēmumiem, kas gūti sniedzot sabiedriskā transporta pakalpojumus, atskaita pamatotos izdevumus un pieskaita peļņas apjomu, ieņēmumus reizinot ar peļņas procentu.
42. Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzēji un pašvaldības ir iesniegušas Autotransporta direkcijā informāciju par zaudējumiem Ls 78 922 059 apmērā, kas radušies, 2008.gadā nodrošinot sabiedriskā transporta pakalpojumus. 2008.gadā ir veikta dotāciju apmaksā sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem un pašvaldībām budžetā piešķirto līdzekļu Ls 74 401 137 apmērā, bet starpību Ls 4 520 922 apmērā Autotransporta direkcija uzrāda kreditoru saistībās, paredzot tās segt 2009.gadā.

Sabiedriskā transporta kompensācijām paredzēto valsts budžeta līdzekļu izmantošanas kontrole

43. Saskaņā ar normatīvo aktu⁴¹ kompensācijām paredzēto līdzekļu izmantošanas likumību, lietderību un pareizību kontrolē Satiksmes ministrija.
44. Satiksmes ministrijas iekšējais normatīvais akts⁴² nosaka, ka ministrija uzrauga dotāciju izlietojumu Autotransporta direkcijā.
45. Deleģēšanas līgums⁴³ nosaka, ka Autotransporta direkcija reizi mēnesī iesniedz Satiksmes ministrijai atskaiti par valsts budžeta apakšprogrammā „Dotācija zaudējumu segšanai sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem” veiktajiem darījumiem.
46. Normatīvais akts⁴⁴ nosaka, ka Satiksmes ministrija, izvērtējot pašvaldībā konstatētos pārkāpumus sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas jomā, arī kompensāciju izmaksas neatbilstību tiesību aktos noteiktajiem mērķiem un kārtībai, nosaka termiņu, līdz kuram pašvaldībai jānovērš konstatētie likumu un citu normatīvo aktu pārkāpumi, un uzdod Autotransporta direkcijai aizturēt pašvaldībai paredzētā finansējuma izmaksu atbilstoši konstatētajam pārkāpumam. Ja pašvaldība Satiksmes ministrijas noteiktajā termiņā nenovērš pārkāpumus un neatgūst nepamatoti iztērētos līdzekļus, aizturēto finansējumu pašvaldībai neizmaksā.
47. Normatīvais akts⁴⁵ nosaka, ka Autotransporta direkcijai un pašvaldībām ir tiesības:
 - 47.1. iepazīties ar pārvaldītāja organizēto pakalpojumu kvalitātes vadības sistēmu, tajā skaitā pakalpojuma kvalitātes nodrošināšanu un tai nepieciešamo materiāltehnisko resursu bāzi, arī pārvaldītājam piederošo vai lietošanā esošo sabiedrisko transportlīdzekļu izmantošanu un to aprīkojumu;
 - 47.2. iepazīties ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu saistīto ieņēmumu un izmaksu atsevišķo uzskaiti, kā arī ar grāmatvedības un citiem ar aprēķiniem un maksājumiem saistītajiem dokumentiem, kas pamato saimnieciskās darbības ieņēmumus un izdevumus, saņemt nepieciešamos paskaidrojumus un uzziņas;

⁴⁰ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība” 51., 52.punkts.

⁴¹ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība” 67.punkts.

⁴² Satiksmes ministrijas 11.08.2008. iekšējā normatīvā akta Nr. 05-02/1 „Sabiedriskā transporta nodaļas reglaments” 8.5.apakšpunkts.

⁴³ Satiksmes ministrijas un Autotransporta direkcijas 24.09.2007. noslēgtā Līguma par pārvaldes uzdevumu autopārvaldījumu jomā deleģēšanu 3.8.apakšpunkts.

⁴⁴ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība” 72.punkts.

⁴⁵ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība” 70. un 73.punkts.

- 47.3. pieprasīt no sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem gada pārskatus, citus nepieciešamos dokumentus, izskatīt tos, kā arī pieprasīt un saņemt paskaidrojumus;
- 47.4. iepazīties ar pašvaldībās veikto kompensāciju aprēķināšanas kārtību un sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtību, piekļūt dokumentiem, pieprasīt atbildīgo darbinieku paskaidrojumus.
48. Normatīvais akts⁴⁶ nosaka, ja konstatēti pārkāpumi pārvadājumu veikšanā, uzskaitē vai datu iesniegšanā un ir pamatotas aizdomas par piešķiramās kompensācijas saņemšanas tiesiskumu, pasūtītājs:
- 48.1. aptur kompensāciju apmēra aprēķināšanu un aiztur aprēķināto kompensāciju izmaksu;
- 48.2. precizē kompensāciju aprēķinus un piemēro pasūtījuma līgumā noteikto soda sankciju;
- 48.3. nosaka termiņu, līdz kuram novēršami konstatētie likumu un citu normatīvo aktu pārkāpumi;
- 48.4. izskata jautājumu par nepieciešamību lauzt sabiedrisko pakalpojumu pasūtījuma līgumu.
49. Normatīvais akts⁴⁷ nosaka, ja Autotransporta direkcija pašvaldības darbībā konstatē nepilnības sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas jomā, tā nosūta Satiksmes ministrijai informāciju par konstatētajiem pārkāpumiem, ierosinot veikt nepieciešamos kontroles pasākumus.

Revīzijas konstatējumi, secinājumi un ieteikumi

1. Sabiedriskā transporta maršrutu tīkls

1.1. Sabiedriskā transporta maršrutu tīkla organizēšana

Konstatējumi

50. Normatīvais akts⁴⁸ nosaka, ka Satiksmes ministrija, tās institūcijas un pašvaldības atbilstoši savai kompetencei uzrauga likumu un citu normatīvo aktu ievērošanu sabiedriskā transporta nozarē, pārziņa maršrutu tīklu. Cits normatīvais akts⁴⁹ nosaka, ka Satiksmes ministrija apstiprina pasažieru pārvadājumu maršrutu tīklu un kustības režīmu. Normatīvajos aktos nav noteikts maršrutu tīkla un kustības režīma apstiprināšanas periodiskums. Uz 01.01.2009. ir izveidots pasažieru pārvadājumu maršrutu tīkls, kas sastāv no šādām daļām:
- 50.1. reģionālais starppilsētu nozīmes maršrutu tīkls (311 maršruti);
- 50.2. 26 reģionālie vietējās nozīmes maršrutu tīkli (1009 maršruti);
- 50.3. septiņi pilsētas nozīmes maršrutu tīkli (307 maršruti).
51. Satiksmes ministrija revidējamajā laika posmā spēkā esošo pasažieru pārvadājumu maršrutu tīklu un kustības režīmu nav apstiprinājusi.
52. Normatīvais akts⁵⁰ nosaka, ka Autotransporta direkcijas kompetencē ir:

⁴⁶ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība” 68.punkts.

⁴⁷ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība” 71.punkts.

⁴⁸ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 4.panta otrā daļa.

⁴⁹ MK 29.04.2009. noteikumu Nr. 242 „Satiksmes ministrijas nolikums” 5.12.apakšpunkts.

⁵⁰ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 5.panta pirmās daļas 1. un 6.punkts.

- 52.1. valsts vārdā pārzināt maršrutu tīkla reģionālos starppilsētu nozīmes maršrutus pēc reģionālo attīstības padomju viedokļa noskaidrošanas;
- 52.2. saskaņot rajona pašvaldības lēmuma projektu par reģionālo vietējās nozīmes maršrutu tīklu vai maršrutu.
53. Autotransporta direkcija:
- 53.1. ir izveidojusi un 30.11.2007. apstiprinājusi reģionālo starppilsētu nozīmes maršrutu tīklu, kurš ir spēkā no 01.01.2008. un kurā:
- 53.1.1. 2008.gadā ir veikti šādi grozījumi:
- 53.1.1.1. atklāts viens maršruts un slēgti 40 maršruti;
- 53.1.1.2. atklāti 135 reisi un slēgts 381 reiss;
- 53.1.2. 2009.gada pirmajā pusgadā ir veikti šādi grozījumi:
- 53.1.2.1. slēgti trīs maršruti;
- 53.1.2.2. atklāti 14 reisi un slēgti 49 reisi.
- 53.2. 2007.gada novembrī – decembrī ir saskaņojusi 26 rajonu padomju lēmumu projektus par reģionālajiem vietējās nozīmes maršrutu tīkliem, kuri ir spēkā no 01.01.2008 un kuri ir grozīti. Autotransporta direkcija:
- 53.2.1. 2008.gadā ir saskaņojusi rajonu padomju lēmumu projektus⁵¹ par:
- 53.2.1.1. 86 maršrutu atklāšanu un 69 maršrutu slēgšanu;
- 53.2.1.2. 374 reisu atklāšanu un 611 reisu slēgšanu;
- 53.2.2. 2009.gada I pusgadā ir saskaņojusi rajonu padomju lēmumu projektus⁵² par:
- 53.2.2.1. 20 maršrutu atklāšanu un 23 maršrutu slēgšanu;
- 53.2.2.2. 251 reisu atklāšanu un 192 reisu slēgšanu.
54. Saskaņojot reģionālos *vietējās nozīmes* maršrutu tīklus, Autotransporta direkcija pārbauda tikai pašvaldības izveidotā *vietējās nozīmes* maršrutu tīkla nedublēšanos ar reģionālo *starppilsētu* nozīmes maršrutu tīklu, bet neveic pārējo dokumentu pārbaudes, lai analizētu un nodrošinātu efektīvu transportlīdzekļu izmantošanu⁵³.
55. Analizējot izlases veidā izvēlētos maršrutus, konstatēts, ka:
- 55.1. starppilsētu nozīmes maršrutu tīklā iekļauts maršruts Rīga→Tīnūži→Ogre→Madliena un maršruts Rīga→Ogre→Krape→Madliena, kas līdz 01.01.2009. bija vietējās nozīmes maršruti Ogres rajona maršrutu tīklā. Šos maršrutus ~~praktiski~~ daļēji dublē arī divi vietējie maršruti Ogre→Madliena→Mazozoli un Ķeipene→Krape→Ogre;
- 55.2. autobusu kustības režīms minētajos maršrutos noteikts tā, ka gan reģionālajā starppilsētu nozīmes maršrutu tīkla maršrutā, gan reģionālajā vietējās nozīmes maršrutu tīkla maršrutā autobusi no Ogres autoostas uz maršruta galapunktu (jeb no galapunkta uz Ogres autoostu) kursēja tukšgaitā. Tādā veidā 2009.gada pirmajā

⁵¹ Autotransporta direkcijas 28.10.2009. e-pasta vēstule Valsts kontrolei.

⁵² Autotransporta direkcijas 26.10.2009. e-pasta vēstule Valsts kontrolei.

⁵³ Intervijas ar Autotransporta direkcijas speciālistiem 13.11.2009. protokols.

pusgadā nelietderīgais nobraukums reģionālajā *vietējās nozīmes* maršrutu tīklā bija vismaz 7543 km⁵⁴;

- 55.3. Autotransporta direkcija no 01.07.2009. slēdza reģionālo *starppilsētu nozīmes* maršrutu Rīga→Ogre→Krape→Madliena, savukārt Ogres novada pašvaldība šo maršrutu no 01.10.2009. atklāja kā reģionālo *vietējās nozīmes* maršrutu;
- 55.4. Ogres novada pašvaldība no 13.07.2009. izmaksu samazināšanas nolūkā slēdza maršruta Ķeipene→Krape→Ogre divus reusus, un nelietderīgie pārbraucieni šajā maršrutā tika likvidēti.

Secinājumi

56. Satiksmes ministrija nenodrošina normatīvajos aktos⁵⁵ paredzēto pasažieru pārvadājumu maršrutu tīkla uzraudzību, jo revidējamajā laika posmā nav izvērtējusi un apstiprinājusi pasažieru pārvadājumu maršrutu tīklu un kustības režīmu.
57. Apstiprinot reģionālo *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklu un saskaņojot reģionālo *vietējās nozīmes* maršrutu tīklu, Autotransporta direkcija ir pieļāvusi autobusu tukšgaitas braucienus no autoostas uz maršruta galapunktu, izlases apjomā iekļautajos maršrutos pieļaujot nelietderīgu nobraukumu 2009.gada I pusgadā vismaz 7 543 km apmērā.

Ieteikumi

58. Satiksmes ministrijai izvērtēt nepieciešamību ierosināt normatīvo aktu⁵⁶ grozījumus, precizējot Satiksmes ministrijas funkcijas pasažieru pārvadājumu maršrutu tīkla uzraudzībā.
59. Autotransporta direkcijai izvērtēt iespējas samazināt autobusu tukšgaitas nobraukumus, izanalizējot transportlīdzekļu izmantošanas efektivitāti reģionālā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīkla maršrutos un reģionālā *vietējās nozīmes* maršrutu tīkla maršrutos, ja Satiksmes ministrijas izstrādātie grozījumi normatīvajos aktos arī turpmāk paredzēs Autotransporta direkcijas kompetenci *vietējās nozīmes* maršrutu tīkla saskaņošanā.

1.1.1. Reģionālā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīkla izveidošana

Konstatējumi

60. Normatīvais akts⁵⁷ nosaka Autotransporta direkcijas kompetenci pārzināt *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklu, bet ne ārējie, ne Autotransporta direkcijas iekšējie normatīvie akti nenosaka veicamās darbības reģionālā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīkla izveidē. Autotransporta direkcija ir apstiprinājusi reģionālo *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklu 30.11.2007., pamatojoties uz vēsturisku informāciju. Izlases veidā pārbaudot, konstatēts, ka katra pārvadātāja lietā iekļauti:

- 60.1. maršrutu saraksts;
- 60.2. katra maršruta apraksts;
- 60.3. autobusu kustības saraksti;
- 60.4. maršrutu apkalpošanai izmantojamie transportlīdzekļi;
- 60.5. tarifu tabulas;

⁵⁴ SIA „Ogres autobuss” 09.10.2009. Valsts kontrolē iesniegtais Pārskats par veiktajiem pārvadājumiem 2009.gada 9 mēnešos reģionālajos *vietējās nozīmes* maršrutos Nr.5214 Ķeipene – Krape - Ogre un Nr.6067 Ogre-Madliena- Mazozoli.

⁵⁵ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 4.panta otrā daļa, MK 29.04.2009. noteikumu Nr. 242 „Satiksmes ministrijas nolikums” 5.12.apakšpunkts.

⁵⁶ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 4.panta otrā daļa, MK 29.04.2009. noteikumu Nr. 242 „Satiksmes ministrijas nolikums” 5.12.apakšpunkts.

⁵⁷ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 1.panta 3.punkts, 5.panta pirmās daļas 1.punkts.

60.6. izsniegtie apliecinājumi pārvadājumu veikšanai.

61. Normatīvais akts⁵⁸ nosaka, ka lēmuma projektam par reģionālā *vietējās nozīmes* maršrutu tīkla izveidi pievieno katra maršruta (reisa) finansiālo rādītāju analīzi, bet nenosaka šādas informācijas nepieciešamību, lemjot par reģionālā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīkla izveidi.
62. Autotransporta direkcija nevarēja iesniegt dokumentārus pierādījumus, ka šāda maršrutu un reisu finansiālo rādītāju analīze pirms reģionālā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīkla apstiprināšanas tiek veikta.
63. Normatīvie akti nenosaka prasību Autotransporta direkcijai, apstiprinot reģionālo *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklu analizēt un nodrošināt efektīvu transportlīdzekļu izmantošanu.
64. Normatīvais akts⁵⁹ nosaka, ka pasažieru skaitu norāda pēc pārdoto biļešu skaita, neietverot pasažierus, kuriem saskaņā ar tiesību aktiem⁶⁰ atļauts izmantot sabiedrisko transportu bez maksas. Autotransporta direkcija informēja⁶¹, ka tās rīcībā nav pastāvīgu datu par kopējo pārvadāto pasažieru skaitu, jo šāda informācija tiek pieprasīta no pārvadātājiem tikai pēc izvēles par dažiem maršrutiem pasažieru plūsmas analīzei.
65. Normatīvais akts⁶² nosaka, ka, plānojot reģionālā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīkla maršrutus ar lielu pasažieru plūsmu, vispirms tiek izveidoti maršruti pa sliežu ceļiem. Autotransporta direkcija ir apstiprinājusi reģionālajā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklā sešus maršrutus, kas lielākajā daļā posmu ir paralēli dzelzceļa maršrutiem (1.pielikums).
66. Izvērtējot reisu skaitu un autobusu vidējo piepildījumu dzelzceļa maršrutiem lielākajā daļā posmu paralēlajos reģionālā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīkla maršrutos 2008.gadā un 2009.gada I pusgadā, konstatēts, ka:
 - 66.1. autobusu kustības intervāls maršrutos ir 5 – 40 minūtes, tajā skaitā:
 - 66.1.1. autobusi uz Jūrmalu kursē ar intervālu 5 - 15 minūtes, veicot 2008.gadā nobraukumu 5 208 078 km, 158 reisu dienā un vienā reisā pārvadājot vidēji 11 pasažierus, tajā skaitā trīs maršrutos:
 - 66.1.1.1. maršrutā Rīga – Dubulti –Jaunķemeri veic 26 reisu;
 - 66.1.1.2. maršrutā Rīga – Dubulti veic 41 reisu, 2009.gada I pusgadā vidējais pārvadāto pasažieru skaits reisā ir četri pasažieri;
 - 66.1.1.3. maršrutā Rīga – Sloka veic 91 reisu;
 2009.gada I pusgadā minētajos maršrutos veica nobraukumu 2 323 757 km;
 - 66.1.2. autobusi uz Jelgavu kursē ar intervālu 5 - 15 minūtes, veicot 2008.gadā nobraukumu 296 786 km, 19 reisu dienā un vienā reisā pārvadā vidēji 13,7 pasažierus.

2009.gada I pusgadā minētajos maršrutos veica nobraukumu 783 530 km;

⁵⁸ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā” 11.punkts.

⁵⁹ MK 20.03.2007. noteikumu Nr.196 „Noteikumi par valsts statistikas datu apkopošanu par pasažieru regulārajiem komercpārvadājumiem ar autobusiem” pielikuma I daļas 4.punkts.

⁶⁰ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.677 „Noteikumi par pasažieru kategorijām, kam ir tiesības izmantot braukšanas maksas atvieglojumus maršrutu tīkla pamata maršrutos”.

⁶¹ 13.11.2009. apspriedes protokols ar Autotransporta direkcijas amatpersonām.

⁶² Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 6.panta septītā daļa.

66.1.3. autobusi uz Ogri kursē ar intervālu 20 – 40 minūtes, veicot 2008.gadā nobraukumu 1 149 214 km, 31 reisu dienā un vienā reisā pārvadā vidēji 16 pasažierus.

2009.gada I pusgadā minētajos maršrutos ir veikts 463 741 km nobraukums.

67. Revidenti veica aprēķinu par iespējamo autobusu nobraukuma samazinājumu, ja reģionālā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīkla maršrutos, kuri lielākajā daļā posmu ir paralēli dzelzceļam, samazinātu reisu skaitu 2008.gadā vismaz par 20% un 2009.gadā vēl vismaz par 10%, daļu pasažierus novirzot uz dzelzceļa pārvadājumiem. Aprēķina rezultāti liecina, ka, samazinot šo maršrutu reisu skaitu, būtu iespējams samazināt autobusu nobraukumu 2008.gadā aptuveni par 1 300 000 km⁶³ un 2009.gada I pusgadā aptuveni par 1 070 000 km⁶⁴.

Secinājumi

68. Ņemot vērā, ka:

68.1. Satiksmes ministrija neveic normatīvajā aktā⁶⁵ noteiktos uzdevumus un neapstiprina reģionālo *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklu;

68.2. Autotransporta direkcija apstiprina reģionālo *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklu, neizvērtējot maršrutu un reisu skaita nepieciešamību un neveicot to finansiālo rādītāju analīzi, jo ārējie un Autotransporta direkcijas iekšējie normatīvie akti:

68.2.1. nenosaka regularitāti, cik bieži jāpārskata un jāapstiprina maršrutu tīkls;

68.2.2. nenosaka uzdevumus, kas jāveic pirms maršrutu tīkla apstiprināšanas;

68.3. Autotransporta direkcija nevarēja iesniegt dokumentārus pierādījumus, ka tiek veikta maršrutu un reisu finansiālo rādītāju analīze pirms reģionālā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīkla apstiprināšanas,

reģionālais *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīkls tiek apstiprināts bez izvērtēšanas un analīzes.

69. Autotransporta direkcija nenodrošina tāda maršrutu tīkla veidošanu, kas vienlaikus nodrošina sociālo mērķu sasniegšanu, ir optimāls un izmaksu efektīvs, jo, neievērojot normatīvā akta⁶⁶ prasības par prioritāti sliežu ceļu maršrutiem maršrutos ar lielu pasažieru plūsmu un neizvērtējot autobusu reisu skaita nepieciešamību, ir apstiprinājusi sešus maršrutos (vidēji ar 208 reisiem dienā), kas lielākajā daļā posmu ir paralēli dzelzceļa maršrutiem, tādējādi veicinot nelietderīgu nobraukumu reģionālajā *starppilsētu nozīmes*

⁶³(5 208 078 + 296 786 + 1 149 214) x 0,20 = 1 330 815 km ((2008.gada faktiskais nobraukums ar autobusiem dzelzceļa maršrutiem paralēlajos reģionālā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīkla maršrutos Jūrmalas virzienā + 2008.gada faktiskais nobraukums ar autobusiem dzelzceļa maršrutiem paralēlajos reģionālā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīkla maršrutos Jelgavas virzienā + 2008.gada faktiskais nobraukums ar autobusiem dzelzceļa maršrutiem paralēlajos reģionālā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīkla maršrutos Ogres virzienā) x potenciālais nobraukuma samazinājums = potenciālais nobraukuma samazinājums 2008.gadā reģionālajos *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīkla maršrutos, kas visā maršrutu garumā ir paralēli dzelzceļam).

⁶⁴(2 323 757 + 783 530 + 463 741) x 0,30 = 1 071 308 km ((2009.gada I pusgada faktiskais nobraukums ar autobusiem dzelzceļa maršrutiem paralēlajos reģionālā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīkla maršrutos Jūrmalas virzienā + 2009.gada I pusgada faktiskais nobraukums ar autobusiem dzelzceļa maršrutiem paralēlajos reģionālā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīkla maršrutos Jelgavas virzienā + 2009.gada I pusgada faktiskais nobraukums ar autobusiem dzelzceļa maršrutiem paralēlajos reģionālā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīkla maršrutos Ogres virzienā) x potenciālais nobraukuma samazinājums = potenciālais nobraukuma samazinājums 2009.gada I pusgadā reģionālajos *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīkla maršrutos, kas visā maršrutu garumā ir paralēli dzelzceļam).

⁶⁵ MK 29.04.2009. noteikumu Nr. 242 „Satiksmes ministrijas nolikums” 5.12.apakšpunkts.

⁶⁶ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 6.panta septītā daļa.

maršrutu tīklā 2008.gadā vismaz 1 330 000 km un 2009.gada I pusgadā vismaz 1 070 000 km.

Ieteikumi

70. Satiksmes ministrijai ierosināt normatīvā akta⁶⁷ grozījumus, nosakot nepieciešamās informācijas apjomu un kārtību reģionālā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīkla apstiprināšanai.
71. Autotransporta direkcijai:
 - 71.1. plānojot reģionālo *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklu, izvērtēt normatīvā akta⁶⁸ prasības par prioritāri plānojamiem sliežu ceļu maršrutiem, ja tie ir paralēli autobusu maršrutiem, piemērošanas iespēju, tajā skaitā kombinējot *starppilsētu nozīmes* maršrutus ar sliežu ceļu maršrutiem;
 - 71.2. izstrādāt kārtību *starppilsētu nozīmes* maršrutu un reisu pasažieru plūsmas ekonomisko un finansiālo rādītāju analīzei un analīzes dokumentēšanai, lai operatīvi risinātu jautājumus par racionāla un izmaksu efektīva reģionālā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīkla veidošanu un nodrošinātu pieņemto lēmumu izsekojamību.

1.1.2. Reģionālā *vietējās nozīmes* maršrutu tīkla izveidošana

Konstatējumi

72. Normatīvais akts⁶⁹ nosaka, ka rajona pašvaldība sagatavo lēmuma projektu par reģionālo *vietējās nozīmes* maršrutu tīkla izveidi un nosūta to Autotransporta direkcijai saskaņošanai, pievienojot:
 - 72.1. attiecīgā rajona karti ar maršrutu tīkla robežām;
 - 72.2. maršrutu tīklā ietverto maršrutu sarakstu;
 - 72.3. katra maršruta aprakstu un shēmu;
 - 72.4. katra maršruta (reisa) nepieciešamības sociāli ekonomisko pamatojumu (esošās un iespējamās pasažieru plūsmas apjoma un finansiālo rādītāju analīzi, pārvadājumu sociālās nozīmes pamatojumu) saskaņā ar minētā normatīvā akta pielikumu. Normatīvā akta pielikumā nav iekļauta norāde par finansiālajiem rādītājiem un to analīzi;
 - 72.5. autobusu kustības sarakstu reģionālajā *vietējās nozīmes* maršrutā;
 - 72.6. pasažieru un bagāžas pārvadāšanas tarifu tabulas.
73. Izlases veidā pārbaudot deviņu pašvaldību Autotransporta direkcijai iesniegto informāciju par reģionālā *vietējās nozīmes* maršrutu tīkla izveidi, konstatēts, ka:
 - 73.1. pašvaldības Autotransporta direkcijai sniedz atšķirīgu maršrutu tīklu izveidi pamatojošās informācijas apjomu, piemēram, norādot:
 - 73.1.1. maršruta numuru, maršruta nosaukumu, plānoto reisu skaitu gadā, plānoto vidējo nobraukumu gadā;
 - 73.1.2. maršruta numuru, reisa numuru, maršruta nosaukumu, atiešanas, pienākšanas laiku, reisa garumu, reisa izpildes dienas;

⁶⁷ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā”.

⁶⁸ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 6.panta septītā daļa.

⁶⁹ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā” 11.punkts.

- 73.1.3. maršruta numuru, maršruta nosaukumu, reisa numuru, reisa garumu, atiešanas, pienākšanas laiku, reisa izpildes dienas, autobusa ietilpību, autobusa noslogojumu;
- 73.2. arī maršrutu tīklu izveides sociāli ekonomiskajā pamatojumā pašvaldības iekļauj atšķirīgu informāciju:
- 73.2.1. maršruta mērķi; pieturvietas nosaukumu, pasažieru skaitu, pieturvietas nosaukumu, līdz kurai pasažieri pārvietojas, iestādes nosaukumu, uz kuru pasažieri dodas, vidēji mēnesī pārvadāto pasažieru skaitu;
- 73.2.2. maršruta mērķi; pieturvietas nosaukumu, pasažieru skaitu, pieturvietas nosaukumu, līdz kurai pasažieri pārvietojas, iestādes nosaukumu, uz kuru pasažieri dodas, iestādes darba laiku;
- 73.2.3. maršruta mērķi; pieturvietas nosaukumu, vidēji reisā pārvadāto pasažieru skaitu, iestāžu vispārēju aprakstu un darba laiku;
- 73.2.4. neizmantojot normatīvajā aktā⁷⁰ noteikto maršruta sociāli ekonomiskā pamatojuma formātu vispārēja apraksta veidā norāda iestādes, uz kurām pasažieriem nepieciešams nokļūt, bet nenorāda pasažieru plūsmu;
- 73.3. neviena izlasē iekļautā pašvaldība nav iesniegusi Autotransporta direkcijai maršrutu finansiālo rādītāju analīzi.
74. Normatīvais akts⁷¹ nosaka, ka sabiedriskā transporta pakalpojumus organizē, pamatojoties uz sabiedriskā transporta pakalpojumu pieprasījumu, ievērojot nepieciešamo pārvadājumu intensitāti un regularitāti maršrutu tīklā. Normatīvajos aktos nav noteikta, un Autotransporta direkcija nav izstrādājusi metodiku nepieciešamās pārvadājumu intensitātes noteikšanai.
75. Izvērtējot Autotransporta direkcijas lēmumus pamatojošos dokumentus, konstatēts, ka Autotransporta direkcija ir saskaņojusi maršrutus, kuros kursē autobuss ar 57 sēdvietām un noslodzi 26,1%, kā arī autobuss ar 49 sēdvietām un noslodzi 21,1%. Autotransporta direkcija revidentiem nevarēja uzrādīt dokumentārus pierādījumus, ka, saskaņojot šādu maršrutu, ir iebildusi vai aicinājusi attiecīgo rajona padomi rast iespēju samazināt reisu skaitu maršrutā vai minētajā reisā norīkot autobusus ar mazāku ietilpību.
76. Normatīvais akts⁷² nosaka, ka rajona pašvaldība sagatavo lēmuma projektu par reģionālo *vietējās nozīmes* maršrutu tīkla izveidi un nosūta to Autotransporta direkcijai saskaņošanai, pievienojot:
- 76.1. attiecīgā rajona karti ar maršrutu tīkla robežām;
- 76.2. maršrutu tīklā ietvertu maršrutu sarakstu;
- 76.3. katra maršruta aprakstu un shēmu;
- 76.4. katra maršruta (reisa) nepieciešamības sociāli ekonomisko pamatojumu (esošās un iespējamās pasažieru plūsmas apjoma un finansiālo rādītāju analīzi, pārvadājumu sociālo nozīmi) saskaņā ar minētā normatīvā akta pielikumu. Normatīvā akta pielikumā nav iekļauta norāde par finansiālajiem rādītājiem un to analīzi;
- 76.5. autobusu kustības sarakstu reģionālajā *vietējās nozīmes* maršrutā;
- 76.6. pasažieru un bagāžas pārvadāšanas tarifu tabulas.

⁷⁰ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā” 2.pielikums.

⁷¹ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 6.panta trešā daļa.

⁷² MK 02.10.2007. noteikumu Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā” 11.punkts.

77. Autotransporta direkcijas iekšējais normatīvais akts⁷³ nosaka Autotransporta direkcijas pienākumu izvērtēt paredzēto *vietējās nozīmes* maršrutu tīkla izmaiņu sociālekonomisko lietderību un sabiedriskā transporta pietiekamību.
78. Normatīvais akts⁷⁴ nosaka reģionālajā *vietējās nozīmes* maršrutu tīklā ietvērto maršrutu saraksta formātu (kas nosaka norādīt maršruta nosaukumu, plānoto reisu skaitu un plānoto vidējo nobraukumu gadā), bet nenosaka reģionālajā starppilsētu nozīmes maršrutu tīklā ietvērto maršrutu saraksta formu. Izlases veidā pārbaudot deviņu reģionālo *vietējās nozīmes* maršrutu tīklos ietvērto maršrutu sarakstus un Autotransporta direkcijas apstiprināto starppilsētu nozīmes maršrutu tīklā ietvērto maršrutu sarakstu, konstatēts, ka:
- 78.1. piecos reģionālo *vietējās nozīmes* maršrutu tīklos ietvērto maršrutu sarakstos norādīts plānotais reisu skaits katrā maršrutā;
- 78.2. divos reģionālo *vietējās nozīmes* maršrutu tīklos ietvērto maršrutu sarakstos un reģionālajā starppilsētu nozīmes maršrutu tīklā ietvērto maršrutu sarakstā norādīts plānotais reisu numuru skaits, bet nav norādīts plānotais reisu skaits;
- 78.3. divos reģionālo *vietējās nozīmes* maršrutu tīklos ietvērto maršrutu sarakstos norādīta atšķirīga informācija (norādīts katra reisa atiešanas un pienākšanas laiks, bet nav norādīta apkopojoša informācija par reisu skaitu; norādīta papildus informācija par pasažieru plūsmu, autobusa ietilpību un noslodzi).
79. Normatīvie akti detalizēti nenosaka Autotransporta direkcijas uzdevumus, saskaņojot reģionālo *vietējās nozīmes* maršrutu tīkla izveidi. Autotransporta direkcija revidentiem nevarēja uzrādīt dokumentārus pierādījumus, vai un kādu izvērtējumu tā ir veikusi pirms reģionālā *vietējās nozīmes* maršrutu tīkla saskaņošanas. Autotransporta direkcija informēja⁷⁵, ka pirms reģionālā *vietējās nozīmes* maršrutu tīkla saskaņošanas tā pārbauda tikai, vai *vietējās nozīmes* maršruti nepārklājas ar *starppilsētu nozīmes* maršrutiem. Autotransporta direkcija ir saskaņojusi visus revīzijas izlasē iekļautos reģionālos *vietējās nozīmes* maršrutu tīklus.

Secinājumi

80. Apstiprinot vai saskaņojot pasažieru pārvadājumu maršrutu tīklos ietvērto maršrutu sarakstus, kas dažos gadījumos ietver atšķirīgu informāciju, Autotransporta direkcija nenodrošina vienveidīgas, salīdzināmas un analizējamas informācijas par pasažieru pārvadājumu maršrutu tīklu apkopošanu.
81. Saskaņojot reģionālo *vietējās nozīmes* maršrutu tīklu, Autotransporta direkcija nav izvērtējusi revīzijas izlasē iekļauto pašvaldību plānoto maršrutu finansiālo rādītāju analīzi, tādējādi nenodrošinot sociāli un ekonomiski pamatotu maršrutu saskaņošanu. Minēto situāciju daļēji ir veicinājušas pretrunas normatīvajā aktā⁷⁶, jo normatīvais akts nosaka Autotransporta direkcijā iesniedzamās informācijas apjomu, tajā skaitā katra maršruta (reisa) nepieciešamības sociāli ekonomisko pamatojumu (esošās un iespējamās pasažieru plūsmas apjoma un finansiālo rādītāju analīzi, pārvadājumu sociālās nozīmes pamatojumu), bet ne ārējie, ne Autotransporta direkcijas iekšējie normatīvie akti nenosaka Autotransporta direkcijas veicamās darbības *vietējās nozīmes* maršrutu tīklu saskaņošanā.

⁷³ Autotransporta direkcijas 30.04.2008. apstiprinātās procedūras „Darbību apraksts iesniegumu par reģionālo *vietējās nozīmes* autobusu maršrutu tīkla un līgumu par sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījumu saskaņošanai” 10., 11., 12., 13., 14. un 15.punkts.

⁷⁴ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā” 1.pielikums.

⁷⁵ 16.11.2009. apspriedes protokols ar Autotransporta direkcijas amatpersonām.

⁷⁶ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā”.

82. Neizstrādājot metodiku nepieciešamās pasažieru pārvadājumu intensitātes noteikšanai, Satiksmes ministrija nenodrošina racionāla un izmaksu efektīva pasažieru pārvadājumu maršrutu tīkla veidošanu.
83. Satiksmes ministrija nav nodrošinājusi uzraudzību pār reģionālo *vietējās nozīmes* maršrutu tīklu pēc vienotiem principiem, jo, izstrādājot normatīvā akta⁷⁷ projektu, nav noteikusi Autotransporta direkcijas uzdevumus pirms reģionālā *vietējās nozīmes* maršrutu tīkla saskaņošanas.
84. Atšķirīgais informācijas apjoms, pamatojot reģionālo *vietējās nozīmes* maršrutu tīklu nepieciešamību un dokumentāru pierādījumu trūkums Autotransporta direkcijas veiktajām darbībām pirms reģionālo *vietējās nozīmes* maršrutu tīklu saskaņošanas norāda uz reģionālo *vietējās nozīmes* maršrutu tīklu formālas izvērtēšanas risku.

Ieteikumi

85. Lai veicinātu optimālu maršrutu tīkla veidošanu, Satiksmes ministrijai ierosināt normatīvā akta⁷⁸ grozījumus, izstrādājot metodiku nepieciešamās pārvadājumu optimizācijas noteikšanai reģionālo *starppilsētu* un reģionālo *vietējās nozīmes* maršrutu tīklā.
86. Satiksmes ministrijai ierosināt normatīvā akta⁷⁹ grozījumus, nosakot:
 - 86.1. reģionālā *vietējās nozīmes* maršrutu tīkla apstiprināšanai nepieciešamās finansiālo rādītāju analīzes kārtību un kritērijus;
 - 86.2. Autotransporta direkcijas uzdevumus reģionālā *vietējās nozīmes* maršrutu tīkla saskaņošanā.
87. Autotransporta direkcijai izstrādāt reģionālā *vietējās nozīmes* maršrutu tīkla saskaņošanas dokumentēšanas kārtību.
88. Lai nodrošinātu vienveidīgas, salīdzināmas un analizējamās informācijas par pasažieru pārvadājumu maršrutu tīklu apkopošanu, Autotransporta direkcijai nodrošināt vienādas un normatīvajam aktam⁸⁰ atbilstošas informācijas iekļaušanu gan reģionālā *starppilsētu nozīmes*, gan reģionālā *vietējās nozīmes* maršrutu sarakstos.

1.2. Sabiedriskā transporta maršrutu (reisu) atklāšana

Konstatējumi

89. Normatīvais akts⁸¹ nosaka, ka jaunu maršrutu un maršruta reisu atklāj, maršrutu (reisu) groza, slēdz un kustības sarakstus apstiprina:
 - 89.1. Autotransporta direkcija (pēc ieinteresēto pašvaldību un plānošanas reģionu viedokļa noskaidrošanas) – reģionālajam starppilsētu nozīmes maršrutam;
 - 89.2. attiecīgā rajona pašvaldība – rajona pilsētas nozīmes maršrutam (pēc saskaņošanas ar Autotransporta direkciju) un reģionālajam vietējās nozīmes maršrutam. Savukārt cits normatīvais akts⁸² nosaka, ka Autotransporta direkcija saskaņo visus rajona

⁷⁷ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā”.

⁷⁸ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā”.

⁷⁹ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā”.

⁸⁰ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā” 1.pielikums.

⁸¹ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā” 22. punkts.

⁸² Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 5.panta pirmās daļas 6.punkts.

pašvaldības lēmuma projektus par maršruta tīklu vai maršrutu (tajā skaitā arī par reģionālajiem vietējās nozīmes maršrutiem);

- 89.3. attiecīgā republikas pilsētas pašvaldība – pilsētas nozīmes maršrutam.
90. Normatīvais akts⁸³ nosaka, ka priekšlikumu par jauna maršruta (reisa) atklāšanu var iesniegt pārvadātājs un jebkura cita juridiska vai fiziska persona, iesniedzot pasūtītājam iesniegumu un minētajā normatīvajā aktā noteiktus dokumentus.
91. Normatīvais akts nenosaka prasību:
- 91.1. priekšlikumam par jauna maršruta vai reisa atklāšanu pievienot plānoto finansiālo rādītāju analīzi;
 - 91.2. pasūtītājam (Autotransporta direkcijai vai pašvaldībām) veikt šādu analīzi pirms lēmuma pieņemšanas par jauna maršruta vai reisa atklāšanu.
92. Izvērtējot revīzijas izlasē iekļautos reisu atklāšanas dokumentus, reisu atklāšana iedalāma divās grupās:
- 92.1. reisu atklāšana, papildinot reisu skaitu maršrutā;
 - 92.2. reisu atklāšana saistībā ar kāda esoša reisa slēgšanu (mainot autobusa atiešanas laiku vai maršruta shēmu).
93. Normatīvais akts⁸⁴ nenosaka atšķirīgu iesniedzamās informācijas apjomu jauna maršruta un jauna reisa (papildinot reisu skaitu maršrutā un atklājot reisu saistībā ar esoša reisa slēgšanu) atklāšanas gadījumā.

Secinājumi

94. Satiksmes ministrija nenodrošina izmaksu efektīva maršruta tīkla veidošanu un vispusīgas informācijas apkopošanu un analizēšanu pirms jaunu maršrutu vai reisu atklāšanas, ko daļēji izraisa situācija, ka normatīvajā aktā⁸⁵ nav noteiktas prasības finansiālo rādītāju analīzes veikšanai pirms lēmuma pieņemšanas par jauna maršruta vai jauna reisa atklāšanu.
95. Normatīvajā aktā⁸⁶ nosakot nepieciešamību iesniegt vienāda apjoma pamatojošo informāciju gan jauna maršruta atklāšanai, gan jauna reisa atklāšanai, kā arī negrupējot jaunu reisu atklāšanu pēc to nozīmes (reisu atklāšana, papildinot reisu skaitu maršrutā, vai reisu atklāšana saistībā ar kāda esoša reisa slēgšanu), tiek nelietderīgi izlietoti gan informācijas iesniedzēja, gan informācijas izvērtētāja resursi.

Ieteikums

96. Satiksmes ministrijai ierosināt grozījumus normatīvajā aktā⁸⁷, nosakot:
- 96.1. finansiālo rādītāju analīzes kārtību pirms lēmuma pieņemšanas par jauna maršruta vai reisa atklāšanu;
 - 96.2. iesniedzamo dokumentu apjomu jauna maršruta un jauna reisa atklāšanas gadījumā.

⁸³ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā” 25., 26.punkts, 6.pielikums.

⁸⁴ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā”.

⁸⁵ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā”.

⁸⁶ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā” 25., 26.punkts, 6.pielikums.

⁸⁷ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā”.

1.2.1. Sabiedriskā transporta maršrutu (reisu) atklāšana reģionālajā *starpilsētu nozīmes maršrutu tīklā*

Konstatējumi

97. Normatīvie akti nenosaka Autotransporta direkcijas uzdevumus, izvērtējot iesniegtos pieteikumus un pieņemot lēmumus par reģionālā *starpilsētu nozīmes maršruta (reisa) atklāšanu*. Autotransporta direkcijas iekšējais normatīvais akts⁸⁸, kas ir spēkā no 27.05.2009., nosaka, ka Autotransporta direkcija:
- 97.1. pārbauda vai priekšlikumam par maršruta (reisa) atklāšanu pievienota visa nepieciešamā normatīvajā aktā⁸⁹ noteiktā informācija;
 - 97.2. veic kustību saraksta, maršruta apraksta un tarifu tabulas tehnisko pārbaudi;
 - 97.3. novērtē paredzamo izmaiņu ietekmi uz citiem maršrutu tīklā esošiem pasažieru pārvadājumiem (autobusu reisu sasaiste, sasaiste ar vilcienu kustību) un ietekmi uz iedzīvotāju pārvietošanās iespējām;
 - 97.4. ja iesniegts priekšlikums jauna maršruta atklāšanai, veic ceļa apsekojumu;
 - 97.5. pēc visas iepriekš minētās informācijas apkopošanas maršruta plānotājs sagatavo atzinumu par jauna maršruta (reisa) atklāšanu.
98. Autotransporta direkcijas iekšējais normatīvais akts⁹⁰ nenosaka pieteikuma par jauna maršruta vai jauna reisa atklāšanu finansiālo rādītāju izvērtēšanas kārtību.
99. 2008.gadā Autotransporta direkcija ir saņēmusi pieteikumu⁹¹ par viena maršruta „Preiļi – Viļānu dzelzceļa stacija” atklāšanu reģionālajā *starpilsētu nozīmes maršrutu tīklā*. Pieteikumam:
- 99.1. pievienota informācija par maršruta kustību un pasažieru un bagāžas pārvadāšanas tarifu;
 - 99.2. nav pievienots maršruta (reisa) apraksts un shēma.
100. Autotransporta direkcija revidentiem nevarēja uzrādīt dokumentārus pierādījumus par veiktajām darbībām minētā pieteikuma izvērtēšanā. Autotransporta direkcija pieņēma lēmumu atklāt minēto maršrutu⁹². Revīzijā noskaidrots, ka maršruts „Preiļi – Viļānu dzelzceļa stacija” atklāts 2008.gada novembrī kā eksperimentālais maršruts un slēgts 2009.gada februārī, pēc trim mēnešiem.
101. Normatīvais akts⁹³ nosaka, ka reiss ir sabiedriskā transportlīdzekļa kustība maršrutā no viena tā galapunkta līdz otram galapunktam. Katram reisam ir noteikts kustības (atiešanas, pienākšanas) laiks. Autotransporta direkcija 2008.gadā ir atklājusi 137 reissus, tajā skaitā:
- 101.1. 62 jaunus reissus, papildinot reisu skaitu maršrutos;
 - 101.2. 73 reissus, aizstājot slēgtus reissus vai mainot maršruta shēmu uz noteiktu laiku (piemēram, uz ceļa remonta laiku).
102. Izlases veidā pārbaudot piecu pārvadātāju iesniegtos pieteikumus par jaunu reģionālo *starpilsētu nozīmes reisu atklāšanu*, konstatēts, ka:

⁸⁸ Autotransporta direkcijas 26.05.2009. apstiprinātās procedūras „Darbību apraksts reģionālo *starpilsētu nozīmes autobusu maršrutu (reisu) atklāšanai, grozīšanai vai slēgšanai*” 12., 13., 14., 15. un 16.punkts.

⁸⁹ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība *maršrutu tīklā*” 26.punkts.

⁹⁰ Autotransporta direkcijas 26.05.2009. apstiprinātās procedūras „Darbību apraksts reģionālo *starpilsētu nozīmes autobusu maršrutu (reisu) atklāšanai, grozīšanai vai slēgšanai*”.

⁹¹ SIA „Jēkabpils autobusu parks” 05.08.2008. vēstule Autotransporta direkcijai Nr. 1-3/798.

⁹² Autotransporta direkcijas 18.08.2008. vēstule Nr. 1-14.2/1579.

⁹³ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 1.panta 5.punkts.

- 102.1. vienā gadījumā nav iesniegts reisa atklāšanas sociāli ekonomiskais pamatojums;
 - 102.2. četros gadījumos pieteikumam nav pievienots reisa apraksts un maršruta shēma;
 - 102.3. trīs gadījumos nav pievienota tarifu tabula;
 - 102.4. visos gadījumos pārvadātāji ir iesnieguši Autotransporta direkcijai reisa kustības sarakstus.
103. Autotransporta direkcija revidentiem nevarēja uzrādīt dokumentārus pierādījumus par veiktajām darbībām iesniegto pieteikumu izvērtēšanā. Autotransporta direkcijas speciālisti sniedza mutisku informāciju, ka priekšlikumi visā revidējamajā laika posmā izvērtēti atbilstoši Autotransporta direkcijas 2009.gadā apstiprinātā iekšējā normatīvā akta⁹⁴ prasībām, izvērtējums tika sagatavots elektroniskā formā, un tas nav saglabāts. Pozitīva lēmuma par reisa atklāšanu pieņemšanas gadījumā Autotransporta direkcija rakstiski informē par to pārvadātāju.

Secinājums

104. Neveicot pieteikumu par jaunu maršrutu vai reisu atklāšanu pārbaudes un analīzes dokumentēšanu, Autotransporta direkcija nenodrošina lēmumu par jaunu maršrutu vai reisu atklāšanu reģionālajā *starpilsētu nozīmes* maršrutu tīklā pieņemšanas izsekojamību.

Ieteikums

105. Autotransporta direkcijai papildināt iekšējos normatīvos aktus, nosakot pieteikumu par jaunu maršrutu vai reisu atklāšanu pārbaudes un analīzes dokumentēšanas kārtību, lai nodrošinātu lēmumu par jaunu maršrutu vai reisu atklāšanu reģionālajā *starpilsētu nozīmes* maršrutu tīklā pieņemšanas izsekojamību.

1.2.2. Sabiedriskā transporta maršrutu (reisu) atklāšana reģionālajā *vietējās nozīmes* maršrutu tīklā

Konstatējumi

106. Normatīvais akts⁹⁵ nosaka, ka, lai atklātu jaunu reģionālo *vietējās nozīmes* maršrutu (reisu), rajona padomes nosūta Autotransporta direkcijai minētajā normatīvajā aktā noteiktos dokumentus. Normatīvais akts nenosaka prasību rajona padomei iesniegt Autotransporta direkcijai plānoto finansiālo rādītāju analīzi par jauna maršruta vai reisa atklāšanu.
107. Autotransporta direkcijas iekšējais normatīvais akts⁹⁶ detalizēti nenosaka veicamās darbības reģionālo *vietējās nozīmes* maršrutu (reisu) atklāšanai, grozīšanai un slēgšanai, bet nosaka darbības iesnieguma par grozījumiem maršrutu tīklā izskatīšanai. Autotransporta direkcijas iekšējais normatīvais akts⁹⁷ nosaka, ka, saņemot iesniegumu par izmaiņām maršrutu tīklā, Autotransporta direkcijas maršruta tīkla plānotājs:
- 107.1. pārbauda, vai iesniegti visi nepieciešamie dokumenti;

⁹⁴ Autotransporta direkcijas 26.05.2009. apstiprinātās procedūras „Darbību apraksts reģionālo *starpilsētu nozīmes* autobusu maršrutu (reisu) atklāšanai, grozīšanai vai slēgšanai” 12., 13., 14., 15. un 16.punkts.

⁹⁵ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā” 48.punkts.

⁹⁶ Autotransporta direkcijas 30.04.2008. apstiprinātās procedūras „Darbību apraksts iesniegumu par reģionālo *vietējās nozīmes* autobusu maršrutu tīkla un līgumu par sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījumu saskaņošanai”.

⁹⁷ Autotransporta direkcijas 30.04.2008. apstiprinātās procedūras „Darbību apraksts iesniegumu par reģionālo *vietējās nozīmes* autobusu maršrutu tīkla un līgumu par sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījumu saskaņošanai” 10., 11., 12., 13., 14. un 15.punkts.

- 107.2. veic iesniegtā kustības saraksta, maršrutu apraksta, maršruta shēmas un tarifu tabulas tehnisko pārbaudi;
- 107.3. izvērtē paredzēto izmaiņu sociālekonomisko lietderību un sabiedriskā transporta pietiekamību;
- 107.4. sagatavo atzinumu par izskatīto iesniegumu un pa e-pastu nosūta Autotransporta direkcijas Juridiskās daļas līgumattiecību juristam;
- 107.5. līgumattiecību jurists, pamatojoties uz maršruta tīkla analītiķu un maršruta tīkla plānotāju atzinumiem, sagatavo Autotransporta direkcijas lēmuma projektu par maršruta tīkla izmaiņu saskaņošanu vai nesaskaņošanu;
108. Autotransporta direkcijas iekšējais normatīvais akts⁹⁸ nenosaka:
- 108.1. kādu darba apjomu un kādos gadījumos veic maršruta tīkla analītiķis atzinuma sniegšanai par rajona padomes pieteikumu jauna reģionālās vietējās nozīmes maršruta (reisa) atklāšanai;
- 108.2. kādā veidā veic jauna maršruta (reisa) atklāšanas sociālekonomiskās lietderības izvērtēšanu;
- 108.3. kādā veidā veic un kādus kritērijus izmanto sabiedriskā transporta pietiekamības izvērtēšanai.
109. Izlases veidā pārbaudot četru rajonu padomju iesniegtos dokumentus par jauna maršruta un jaunu reisu atklāšanu, konstatēts, ka:
- 109.1. pieteikumiem par jauna maršruta atklāšanu pievienoti visi normatīvajā aktā noteiktie dokumenti;
- 109.2. vienam pieteikumam par jauna reisa atklāšanu nav pievienoti maršruta (reisa) shēma, apraksts un tarifu tabula.
110. Autotransporta direkcija revidentiem nevarēja uzrādīt dokumentārus pierādījumus par veiktajām darbībām, izvērtējot rajonu padomju iesniegtos pieteikumus jauna maršruta vai jauna reisa atklāšanai. Autotransporta direkcijas speciālisti sniedza mutisku informāciju, ka priekšlikumi izvērtēti atbilstoši Autotransporta direkcijas iekšējā normatīvā akta⁹⁹ prasībām, un elektroniskā formā sagatavotais atzinums par rajonu padomes pieteikumu nav saglabāts. Autotransporta direkcija ir saskaņojusi revīzijas izlasē iekļautos rajonu padomju pieteikumus par jauna maršruta vai reisa atklāšanu.

Secinājums

111. Neveicot rajonu padomju iesniegto dokumentu par jaunu maršrutu vai reisu atklāšanu pārbaudes un analīzes dokumentēšanu, Autotransporta direkcija nenodrošina lēmuma par jaunu maršrutu vai reisu saskaņošanu reģionālajā *vietējās nozīmes* maršrutu tīklā pieņemšanas izsekojamību.

Ieteikums

112. Autotransporta direkcijai papildināt iekšējos normatīvos aktus, nosakot pieteikumu par jaunu maršrutu vai reisu atklāšanu pārbaudes un analīzes dokumentēšanas kārtību, lai nodrošinātu lēmumu par jaunu maršrutu vai reisu saskaņošanu reģionālajā vietējās nozīmes maršrutu tīklā pieņemšanas izsekojamību.

⁹⁸ Autotransporta direkcijas 30.04.2008. apstiprinātās procedūras „Darbību apraksts iesniegumu par reģionālo vietējās nozīmes autobusu maršrutu tīkla un līgumu par sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījumu saskaņošanai”.

⁹⁹ Autotransporta direkcijas 30.04.2008. apstiprinātās procedūras „Darbību apraksts iesniegumu par reģionālo vietējās nozīmes autobusu maršrutu tīkla un līgumu par sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījumu saskaņošanai”.

1.3. Sabiedriskā transporta maršrutu (reisu) grozīšana

113. Normatīvais akts¹⁰⁰ nosaka, ka maršruta (reisa) grozīšana ir jebkādu izmaiņu izdarīšana braukšanas nosacījumos, izņemot braukšanas maksas (tarifa) izmaiņas. Maršruta (reisa) grozīšanu var ierosināt pārvadātājs, pasūtītājs un jebkura cita juridiska vai fiziska persona.
114. Normatīvais akts¹⁰¹ nosaka dokumentus, kas jāpievieno iesniegumam par maršruta (reisa) grozīšanu.
115. Revīzijā izvērtējot maršrutu (reisu) grozījumus, tos var iedalīt šādās grupās:
- 115.1. maršruta (reisa) grozīšana, pagarinot maršruta garumu;
 - 115.2. maršruta (reisa) grozīšana, saīsinot maršruta garumu;
 - 115.3. maršruta (reisa) grozīšana, izmainot pieturu skaitu;
 - 115.4. reisa grozīšana, izmainot reisa izpildes laiku;
 - 115.5. reisa grozīšana, izmainot izpildes dienas.

1.3.1. Sabiedriskā transporta maršrutu (reisu) grozīšana reģionālajā *starppilsētu nozīmes maršrutu tīklā*

Konstatējumi

116. Ārējie normatīvie akti nenosaka Autotransporta direkcijas veicamos uzdevumus, izvērtējot iesniegto priekšlikumu un pieņemot lēmumu par reģionālā starppilsētu nozīmes maršruta (reisa) grozīšanu. Autotransporta direkcijas iekšējais normatīvais akts¹⁰², kas ir spēkā no 27.05.2009., nosaka, ka, izvērtējot iesniegumu par maršruta (reisa) grozīšanu, Autotransporta direkcija:
- 116.1. veic kustību saraksta un maršrutu apraksta tehnisko pārbaudi;
 - 116.2. novērtē paredzamo izmaiņu ietekmi uz citiem maršrutu tīklā esošiem pasažieru pārvadājumiem (autobusu reisu sasaiste, sasaiste ar vilcienu kustību) un ietekmi uz iedzīvotāju pārvietošanās iespējām;
 - 116.3. pēc iepriekš minētās informācijas apkopošanas sagatavo atzinumu par esoša maršruta (reisa) grozīšanu.
117. Autotransporta direkcija revidentiem nevarēja uzrādīt dokumentārus pierādījumus par veiktajām darbībām, izvērtējot iesniegto priekšlikumu par reģionālā *starppilsētu nozīmes maršruta vai reisa grozīšanu*. 2008.gadā Autotransporta direkcija ir apstiprinājusi 342 priekšlikumus reģionālo *starppilsētu nozīmes maršrutu (reisu) grozīšanai*.
118. Izlases veidā pārbaudot piecus iesniegtos priekšlikumus, konstatēts, ka:
- 118.1. nevienā gadījumā netiek iesniegti prognozējamie ienākumi no sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas;
 - 118.2. vienā gadījumā iesniegumam nav pievienots grozījumu sociāli ekonomiskais pamatojums;
 - 118.3. divos gadījumos iesniegumam nav pievienots maršruta (reisa) apraksts un shēma.

¹⁰⁰ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā” 55., 56.punkts.

¹⁰¹ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā” 57.punkts.

¹⁰² Autotransporta direkcijas 26.05.2009. apstiprinātās procedūras „Darbību apraksts reģionālo starppilsētu nozīmes autobusu maršrutu (reisu) atklāšanai, grozīšanai vai slēgšanai” 12., 13., 14., 15. un 16.punkts.

Secinājumi

119. Nepieprasot no priekšlikumu iesniedzējiem visu normatīvajā aktā¹⁰³ noteikto informāciju, kas pamato maršruta (reisa) grozīšanu, Autotransporta direkcija nenodrošina priekšlikuma atbilstošu izvērtēšanu pirms lēmuma pieņemšanas par maršruta vai reisa grozīšanu, kā arī neievēro minētā normatīvā akta prasības.
120. Neveicot iesniegto dokumentu par maršrutu (reisu) grozīšanu pārbaudes un analīzes dokumentēšanu, Autotransporta direkcija nenodrošina lēmumu par maršrutu (reisu) grozīšanu reģionālajā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklā pieņemšanas izsekojamību.

Ieteikumi

121. Satiksmes ministrijai izvērtēt nepieciešamās informācijas apjomu un iespējamo detalizāciju maršrutu vai reisu grozīšanai reģionālajā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklā un nepieciešamības gadījumā sagatavot priekšlikumu grozījumiem normatīvajā aktā¹⁰⁴.
122. Autotransporta direkcijai papildināt iekšējos normatīvos aktus, nosakot priekšlikumu par maršrutu (reisu) grozīšanu pārbaudes un analīzes dokumentēšanas kārtību, lai nodrošinātu lēmumu par maršrutu (reisu) grozīšanu reģionālajā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklā pieņemšanas izsekojamību.

1.3.2. Sabiedriskā transporta maršrutu (reisu) grozīšana reģionālajā *vietējās nozīmes* maršrutu tīklā

Konstatējumi

123. Normatīvais akts¹⁰⁵ nosaka, ka, lai saskaņotu grozījumus reģionālajā *vietējās nozīmes* maršrutā (reisā), rajona padome nosūta Autotransporta direkcijai minētajā normatīvajā aktā noteiktu informāciju.
124. Autotransporta direkcijas iekšējais normatīvais akts¹⁰⁶ nosaka, ka, saņemot iesniegumu par izmaiņām reģionālajā *vietējās nozīmes* maršrutu tīklā, Autotransporta direkcijas maršruta tīkla plānotājs:
- 124.1. pārbauda, vai iesniegti visi nepieciešamie dokumenti;
 - 124.2. veic iesniegtā kustības saraksta, maršrutu apraksta, maršruta shēmas un tarifu tabulas tehnisko pārbaudi;
 - 124.3. izvērtē paredzēto izmaiņu sociālekonomisko lietderību un sabiedriskā transporta pietiekamību;
 - 124.4. sagatavo atzinumu par izskatīto iesniegumu un pa e-pastu nosūta Autotransporta direkcijas Juridiskās daļas līgumattiecību juristam;
 - 124.5. līgumattiecību jurists, pamatojoties uz maršruta tīkla analītiķu un maršruta tīkla plānotāju atzinumiem, sagatavo Autotransporta direkcijas lēmuma projektu par maršruta tīkla izmaiņu saskaņošanu vai nesaskaņošanu.

125. Autotransporta direkcijas iekšējais normatīvais akts¹⁰⁷ nenosaka:

¹⁰³ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā” 55., 56.punkts.

¹⁰⁴ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā”.

¹⁰⁵ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā” 58.punkts.

¹⁰⁶ Autotransporta direkcijas 30.04.2008. apstiprinātās procedūras „Darbību apraksts iesniegumu par reģionālo vietējās nozīmes autobusu maršrutu tīkla un līgumu par sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījumu saskaņošanai” 10., 11., 12., 13., 14. un 15.punkts.

- 125.1. kādu darba apjomu un kuros gadījumos veic maršruta tīkla analītiķis atzinuma sniegšanai par rajona padomes pieteikumu maršruta (reisa) grozīšanai reģionālajā *vietējās nozīmes* maršrutu tīklā;
- 125.2. maršruta (reisa) grozījumu sociālekonomiskā pamatojuma izvērtēšanas kārtību un kritērijus;
- 125.3. maršruta (reisa) grozījumu rezultātā prognozējamo ienākumu izvērtēšanas kārtību un kritērijus.
126. Autotransporta direkcija revidentiem nevarēja uzrādīt dokumentārus pierādījumus par veiktajām darbībām, izvērtējot rajona padomes iesniegtos pieteikumus maršruta vai reisa grozīšanai. Autotransporta direkcijas speciālisti sniedza mutisku informāciju, ka rajonu padomju iesniegtā informācija par maršruta (reisa) grozīšanu tiek izvērtēta atbilstoši Autotransporta direkcijas iekšējā normatīvā akta¹⁰⁸ prasībām, un elektroniskā formā sagatavotais atzinums par rajonu padomes iesniegto informāciju nav saglabāts. Autotransporta direkcija ir saskaņojusi revīzijas apjomā iekļautos rajonu padomju pieteikumus par maršruta vai reisa grozīšanu.
127. Izlases veidā pārbaudot piecu rajonu padomju iesniegtos dokumentus par maršruta (reisa) grozīšanu, konstatēts, ka:
- 127.1. divos gadījumos pieteikumam par reisu grozījumiem nav pievienoti normatīvajā aktā¹⁰⁹ noteiktie maršruta (reisa) apraksts un shēma;
- 127.2. nevienā gadījumā netiek iesniegti prognozējamie ienākumi no sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas.

Secinājumi

128. Nepieprasot no rajonu padomēm visu normatīvajā aktā¹¹⁰ noteikto informāciju, kas pamato maršruta (reisa) grozīšanu, Autotransporta direkcija neievēro minētā normatīvā akta prasības un nenodrošina pieteikuma par reģionālā *vietējās nozīmes* maršruta vai reisa grozīšanu atbilstošu izvērtēšanu pirms tā saskaņošanas.
129. Autotransporta direkcija nenodrošina pieteikuma par reģionālā *vietējās nozīmes* maršruta vai reisa grozīšanu atbilstošu izvērtēšanu, jo iekšējā normatīvajā aktā nav noteikusi:
- 129.1. maršruta tīkla analītiķa veicamos uzdevumus atzinuma sniegšanai par reģionālā *vietējās nozīmes* maršruta vai reisa grozīšanu;
- 129.2. maršruta (reisa) grozījumu sociālekonomiskā pamatojuma izvērtēšanas kārtību un kritērijus;
- 129.3. maršruta (reisa) grozījumu rezultātā prognozējamo ienākumu izvērtēšanas kārtību un kritērijus.

¹⁰⁷ Autotransporta direkcijas 30.04.2008. apstiprinātās procedūras „Darbību apraksts iesniegumu par reģionālo vietējās nozīmes autobusu maršrutu tīkla un līgumu par sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījumu saskaņošanai”.

¹⁰⁸ Autotransporta direkcijas 30.04.2008. apstiprinātās procedūras „Darbību apraksts iesniegumu par reģionālo vietējās nozīmes autobusu maršrutu tīkla un līgumu par sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījumu saskaņošanai” 10., 11., 12., 13., 14. un 15.punkts.

¹⁰⁹ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā” 58.2., 58.3.2.apakšpunkts.

¹¹⁰ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā” 55., 56.punkts.

130. Neveicot iesniegto dokumentu par maršrutu (reisu) grozīšanu pārbaudes un analīzes dokumentēšanu, Autotransporta direkcija nenodrošina lēmumu par maršrutu (reisu) grozīšanu reģionālajā *vietējās nozīmes* maršrutu tīklā saskaņošanas izsekojamību.

Ieteikumi

131. Autotransporta direkcijai papildināt iekšējo normatīvo aktu¹¹¹, nosakot maršruta tīkla analītiķa veicamos uzdevumus, kā arī sociālekonomiskā pamatojuma un ienākumu izvērtēšanas kārtību un kritērijus, gatavojot atzinumu par maršrutu (reisu) grozīšanu reģionālajā *vietējās nozīmes* maršrutu tīklā.

132. Autotransporta direkcijai papildināt iekšējos normatīvos aktus, nosakot priekšlikumu par maršrutu (reisu) grozīšanu pārbaudes un analīzes dokumentēšanas kārtību, lai nodrošinātu lēmumu par maršrutu (reisu) grozīšanu reģionālajā *vietējās nozīmes* maršrutu tīklā saskaņošanas izsekojamību.

1.4. Sabiedriskā transporta maršrutu (reisu) slēgšana

Konstatējumi

133. Normatīvais akts¹¹² nosaka, ka maršruta (reisa) slēgšanu var ierosināt pasūtītājs, pārvadātājs, kā arī jebkura cita juridiska vai fiziska persona. Iesniegumu par maršruta (reisa) slēgšanu iesniedz pasūtītājam, pievienojot šādus dokumentus:

- 133.1. iesniegumu par maršruta slēgšanu;
- 133.2. informāciju par pasažieru plūsmu attiecīgajā maršrutā;
- 133.3. finansiālos rādītājus par pēdējiem diviem gadiem.

134. Normatīvais akts¹¹³ nenosaka kritērijus pasažieru plūsmas un finansiālo rādītāju izvērtējumam.

135. Autotransporta direkcijas iekšējie normatīvie akti nenosaka direkcijai veikt pastāvīgu pasažieru plūsmas un finansiālo rādītāju analīzi, lai izvērtētu maršrutu tīkla pietiekamību un ekonomiskos rādītājus.

Secinājumi

136. Normatīvajā aktā¹¹⁴ nenosakot iesniedzamās pamatojošās informācijas maršrutu vai reisu slēgšanai apjomu un sagatavotāju gadījumā, ja priekšlikuma iesniedzējs ir jebkura cita fiziska vai juridiska persona, nav nodrošināta skaidra un saprotama lēmumu pieņemšanas kārtība un dokumentu plūsma maršrutu (reisu) slēgšanas gadījumā.

137. Nenosakot normatīvajā aktā¹¹⁵ kritērijus pasažieru plūsmas un finansiālo rādītāju izvērtēšanai, nav nodrošināta objektīvu un savlaicīgu lēmumu pieņemšana par iespējamu maršrutu vai reisu slēgšanu un izmaksu efektīva maršrutu tīkla veidošanu.

¹¹¹ Autotransporta direkcijas 30.04.2008. apstiprinātās procedūras „Darbību apraksts iesniegumu par reģionālo *vietējās nozīmes* autobusu maršrutu tīkla un līgumu par sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījumu saskaņošanai”.

¹¹² MK 02.10.2007. noteikumu Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā” 61., 62.punkts.

¹¹³ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā”.

¹¹⁴ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā” 61., 62.punkts.

¹¹⁵ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā” 61., 62.punkts.

138. Nenosakot iekšējos normatīvajos aktos uzdevumu pastāvīgi veikt pasažieru plūsmas un finansiālo rādītāju analīzi, lai savlaicīgi pieņemtu pamatotu lēmumu par maršruta (reisa) slēgšanu, Autotransporta direkcija nenodrošina izmaksu efektīva maršruta tīkla veidošanu.

Ieteikumi

139. Satiksmes ministrijai:

139.1. izvērtēt maršrutu vai reisu slēgšanu pamatojošās informācijas detalizācijas pakāpi un apjomu;

139.2. izstrādāt kritērijus pasažieru plūsmas un finansiālo rādītāju izvērtēšanai lēmumu pieņemšanai par maršruta vai reisa slēgšanu un ierosināt normatīvā akta¹¹⁶ grozījumus.

140. Autotransporta direkcijai papildināt iekšējos normatīvos aktus, paredzot pastāvīgu pasažieru plūsmas un finansiālo rādītāju analīzi ar mērķi optimizēt un veidot izmaksu efektīvu maršrutu tīklu, vienlaikus nodrošinot sociālo mērķu sasniegšanu.

1.4.1. Sabiedriskā transporta maršrutu (reisu) slēgšana reģionālajā starppilsētu nozīmes maršrutu tīklā

Konstatējumi

141. 2008.gadā Autotransporta direkcija:

141.1. slēdza 40 reģionālos starppilsētu nozīmes maršrutos, tajā skaitā:

141.1.1. 21 maršrutu pārveidojot par reģionālo vietējās nozīmes maršrutu;

141.1.2. 19 maršrutos slēdzot, tajā skaitā vienu maršrutu slēdzot 2008.gada janvārī un 18 maršrutos slēdzot 2008.gada septembrī;

141.2. slēdza 381 reismus reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos, tajā skaitā:

141.2.1. 71 reismus slēdza, to vietā atklājot jaunus reismus;

141.2.2. 310 reismus slēdza pavisam, no tiem 252 reismus slēdza 2008.gada septembrī.

142. Analizējot datus par maršrutu vai reisu slēgšanu 2008.gadā, konstatēts, ka:

142.1. 2008.gada septembrī maršrutu un reisu slēgšanu ir ierosinājusi Autotransporta direkcija¹¹⁷, informējot pašvaldības, ka sakarā ar energoresursu un citu izmaksu pieaugumu valsts budžeta līdzekļu apmērs līgumu saistību izpildei ir nepietiekams, tāpēc tiek slēgti daļa reisu vai maršrutu;

142.2. pārējo reisu slēgšanu pārsvarā ir ierosinājuši pārvadātāji;

142.3. 2008.gadā pavisam slēgtajos reisos līdz to slēgšanai veikts nobraukums aptuveni 4 238 262 km¹¹⁸;

142.4. pasažieru plūsma sabiedriskajā transporta ir ciešā korelācijā ar nodarbinātības līmeni valstī. Pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem¹¹⁹ darba meklētāju līmenis uz 01.01.2008. bija 5,3%, uz 30.06.2008. – 6,3%, bet uz 30.09.2008. – 7,2%.

143. Autotransporta direkcija, veicot reģionālo *starppilsētas nozīmes* maršrutu tīkla optimizācijas pasākumus, ar 01.10.2009. samazināja reisu skaitu starppilsētu autobusu

¹¹⁶ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā”.

¹¹⁷ Autotransporta direkcijas 29.07.2008. vēstule Nr.1-14.2/1453 Rīgas plānošanas reģionam, Jūrmalas pilsētas domei, Limbažu rajona padomei, Ogres rajona pašvaldībai, Rīgas rajona padomei un Tukuma rajona padomei.

¹¹⁸ Autotransporta direkcijas 21.09.2009. vēstule Valsts kontrolei Nr. 2-11/2108.

¹¹⁹ www.csb.lv

maršrutos, kas kursē paralēli pārvadājumiem pa dzelzceļu, slēdzot 63 reisu dienā, tajā skaitā:

- 143.1. maršrutā Rīga - Ogre – 10 reisu dienā;
- 143.2. maršrutā Rīga – Dubulti – 13 reisu dienā;
- 143.3. maršrutā Rīga – Sloka – 24 reisu dienā;
- 143.4. divos maršrutos Rīga - Jelgava – 16 reisu dienā.

144. Normatīvais akts¹²⁰ nosaka, ka pirms lēmuma pieņemšanas par reģionālā *starppilsētu nozīmes* maršruta (reisa) slēgšanu Autotransporta direkcija noskaidro ieinteresēto pašvaldību viedokli.

145. Izlases veidā pārbaudot septiņu *starppilsētu nozīmes* maršrutu un 29 *starppilsētu nozīmes* maršrutu reisu slēgšanai iesniegtos dokumentus un Autotransporta direkcijas veiktās darbības, noskaidrojot ieinteresēto pašvaldību viedokli, konstatēts, ka:

- 145.1. Autotransporta direkcija pirms lēmuma pieņemšanas par reisu un maršrutu slēgšanu 2008.gada septembrī ir veikusi to pasažieru plūsmas un finansiālo rādītāju analīzi;
- 145.2. pārvadātāji iesniegumiem par 26 reisu slēgšanu, kā arī par izlases apjomā iekļauto sešu maršrutu slēgšanu nav pievienojuši informāciju par pasažieru plūsmu attiecīgajā maršrutā un finansiālos rādītājus par pēdējiem diviem gadiem;
- 145.3. Autotransporta direkcija pirms lēmuma par maršruta vai reisa slēgšanu visos revīzijas izlasē iekļautajos gadījumos ir noskaidrojusi ieinteresēto pašvaldību viedokli.

Secinājumi

146. 2008. gada pirmajā pusgadā Autotransporta direkcija organizēja pasažieru pārvadājumus, pamatojoties uz pieejamo valsts budžeta finansējuma apjomu, bet neanalizējot pasažieru plūsmu un nepiemērojot pārvadājumu *pietiekamības kritērijus*, par ko liecina vienreizējas maršrutu tīkla optimizācijas akcijas veikšana, 2008.gada septembrī slēdzot reģionālos *starppilsētu nozīmes* 18 maršrutus (no 19 maršrutiem) un 252 reisu (no 310 reisiem).

Ņemot vērā, ka viens no būtiskajiem pasažieru plūsmu ietekmējošajiem faktoriem – nodarbinātība – 2008.gada 1.pusgadā būtiski nemainījās, savlaicīga minēto maršrutu slēgšana 2008. gada sākumā būtu ļāvusi samazināt autobusu nobraukumu 4 238 262 km apjomā.

147. Nepieprasot no pārvadātājiem visu normatīvajā aktā¹²¹ noteikto informāciju par maršruta (reisa) slēgšanu, Autotransporta direkcija nenodrošina izvērtēšanas un lēmumu par maršruta (reisa) slēgšanu pieņemšanas izsekojamību.

Ieteikums

148. Autotransporta direkcijai izvērtēt jautājumu par normatīvā akta¹²² prasības (iesniegumam par maršruta slēgšanu pievienot informāciju par pasažieru plūsmu un finansiālajiem rādītājiem par pēdējiem diviem gadiem) lietderību un nodrošināt minētā normatīvā akta prasību ievērošanu vai sniegt Satiksmes ministrijai pamatojumu grozījumu ierosināšanai normatīvajā aktā.

¹²⁰ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā” 64.punkts.

¹²¹ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā” 62.punkts.

¹²² MK 02.10.2007. noteikumu Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā” 62.punkts.

1.4.2. Sabiedriskā transporta maršrutu (reisu) slēgšana reģionālajā vietējās nozīmes maršrutu tīklā

Konstatējumi

149. Normatīvais akts¹²³ nosaka, ka pirms lēmuma pieņemšanas par reģionālā vietējās nozīmes maršruta (reisa) slēgšanu rajona padome nosūta lēmuma projektu Autotransporta direkcijai, lai noskaidrotu tās viedokli. Normatīvais akts nenosaka pievienot lēmuma projektam to pamatojošus dokumentus.
150. Reģionālajā vietējās nozīmes maršrutu tīklā:
- 150.1. 2008. gadā ir slēgti 69 maršruti un 611 reisi;
 - 150.2. 2009. gada I pusgadā slēgti 23 maršruti un 192 reisi.
151. Izlases veidā tika pārbaudīti sešu rajona padomju Autotransporta direkcijai iesniegtie dokumenti par maršrutu un reisu slēgšanu:
- 151.1. piecos gadījumos rajona padomes ir iesniegušas Autotransporta direkcijai lēmuma projektus par maršrutu vai reisu slēgšanu;
 - 151.2. vienā gadījumā rajona padome ir iesniegusi Autotransporta direkcijai lēmuma projektu par reisa slēgšanu, pievienojot informāciju par pasažieru plūsmu un finansiālajiem rādītājiem par diviem pēdējiem mēnešiem.
152. Revīzijas ietvaros veicot pārbaudes Bauskas rajona pašvaldībā un Ventspils rajona pašvaldībā par valsts budžeta dotācijas sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem piešķiršanas un izlietojuma atbilstība normatīvo aktu prasībām un mērķiem, tajā skaitā par reģionālā vietējās nozīmes maršrutu tīkla veidošanu, konstatēts, ka:
- 152.1. Autotransporta direkcija 2008. gadā un 2009. gada I pusgadā vairākkārtīgi pašvaldības ir aicinājusi¹²⁴ optimizēt reģionālo vietējās nozīmes maršrutu tīklu;
 - 152.2. Bauskas rajona padome, revidējamajā laika posmā nesavlaicīgi slēdzot maršrutus vai reusus ar nelielu pasažieru plūsmu (vidēji 0,96 līdz 10 pasažieri reisā), pieļāva vismaz 81 001 km nelietderīgu nobraukumu;
 - 152.3. Ventspils rajona padome, revidējamajā laika posmā nesavlaicīgi slēdzot maršrutus vai reusus ar nelielu pasažieru plūsmu (vidēji četri līdz deviņi pasažieri reisā), pieļāva vismaz 147 110 km nelietderīgu nobraukumu.
153. Ārējie normatīvie akti nenosaka Autotransporta direkcijas veicamās darbības pirms viedokļa izteikšanas par rajona padomes lēmuma projektu par reģionālā vietējās nozīmes maršruta vai reisa slēgšanu. Autotransporta direkcijas iekšējais normatīvais akts¹²⁵ nosaka, ka Autotransporta direkcija apkopo informāciju par slēgtiem maršrutiem un reisiem, bet nenosaka veicamās darbības pamatota viedokļa izteikšanai. Autotransporta direkcija revidentiem nevarēja uzrādīt dokumentārus pierādījumus par veikto darbu pirms viedokļa

¹²³ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā” 64.punkts.

¹²⁴ Autotransporta direkcijas 09.07.2008. vēstule Nr.1-18.2/1288 Bauskas rajona padomei, Autotransporta direkcijas 19.12.2008. vēstule Bauskas rajona padomei Nr.1-18.2/2631, Autotransporta direkcijas 04.02.2009. vēstule Bauskas rajona padomei Nr.1-18.2/245, Autotransporta direkcijas 29.04.2009. vēstule Bauskas rajona padomei Nr.1-15.2/1110, Autotransporta direkcijas 04.02.2009. vēstule Bauskas rajona padomei Nr.1-15.2/1397, Autotransporta direkcijas 02.07.2008. vēstule Ventspils rajona padomei Nr. 1-18.2/1309, Autotransporta direkcijas 04.02.2009. vēstule Ventspils rajona padomei Nr. 1-18.2/240.

¹²⁵ Autotransporta direkcijas 30.04.2008. apstiprinātās procedūras „Darbību apraksts iesniegumu par reģionālo vietējās nozīmes autobusu maršrutu tīkla un līgumu par sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījumu saskaņošanai” 29.punkts.

izteikšanas. Autotransporta direkcija ir saskaņojusi izlasē iekļautos rajona padomju lēmuma projektus par maršrutu vai reisu slēgšanas.

Secinājumi

154. Satiksmes ministrija nav nodrošinājusi efektīvu sabiedriskā transporta maršrutu tīkla pārraudzību un savlaicīgu reģionālā *vietējās nozīmes* maršrutu tīkla optimizāciju, jo normatīvajos aktos¹²⁶ nav paredzētas pietiekamas Autotransporta direkcijas tiesības regulāri pārskatīt reģionālo *vietējās nozīmes* maršrutu tīklu un nepietiekama valsts budžeta finansējuma apstākļos ietekmēt pašvaldību lēmumus par reģionālā *vietējās nozīmes* maršrutu tīkla optimizāciju.

155. Autotransporta direkcija ir pieļāvusi neefektīvu reģionālā *vietējās nozīmes* maršrutu tīkla pastāvēšanu Bauskas un Ventspils rajonu pašvaldībās, jo 2007.gada decembrī saskaņoja minēto pašvaldību maršrutu tīklus, tajā skaitā ar maršrutiem un reisiem, kuros vidējais pārvadāto pasažieru skaits bija diapazonā no 0,96 līdz 10 pasažieriem reisā, neizmantojot normatīvajā aktā¹²⁷ noteikto iespēju nesaskaņot pašvaldības lēmuma projektu par reģionālā *vietējās nozīmes* maršrutu tīkla izveidi un virzīt tā izskatīšanu Satiksmes ministrijā.

Ieteikums

156. Satiksmes ministrijai izvērtēt iespēju sagatavot priekšlikumu normatīvā akta¹²⁸ grozījumiem, nosakot Autotransporta direkcijas kompetenci un atbildību efektīva reģionālā *vietējās nozīmes* sabiedriskā transporta maršrutu tīkla saskaņošanā.

2. Sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījuma veikšana

2.1. Sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījuma veikšana 2008.gadā

Konstatējumi

157. Normatīvais akts¹²⁹, kuru piemēro sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai pēc 01.01.2008., nosaka, ka:

157.1. pasūtītājs sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījumu organizē saskaņā ar Publisko iepirkumu likumu vai likumu, kas reglamentē koncesijas piešķiršanu;

157.2. līdz 31.12.2007. sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšana un sniegšana tālsatiksmes maršrutu tīklā notiek atbilstoši nozaru likumiem. Pārvadātājiem līdz šā normatīvā akta spēkā stāšanās dienai piešķirtās tiesības sniegt sabiedriskā transporta pakalpojumus ir spēkā līdz piešķirto tiesību termiņa beigām, bet ne ilgāk kā līdz 31.12.2007;

157.3. līdz 31.12.2007. pašvaldību un pārvadātāju noslēgtie līgumi par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu ir spēkā ne ilgāk kā līdz 31.12.2011.

158. Autotransporta direkcija sabiedriskā transporta pakalpojumus reģionālajā starppilsētu nozīmes maršrutu tīklā normatīvo aktu nesavlaicīgas izstrādes dēļ 2008.gadā nebija organizējusi saskaņā ar Publisko iepirkumu likumu vai likumu, kas reglamentē koncesijas piešķiršanu, bet 2007.gada decembrī laika posmam no 01.01.2008. līdz 31.12.2008. bez

¹²⁶ Sabiedriskā autotransporta likums, MK 02.10.2007. noteikumi Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība”, MK 02.10.2007. noteikumi Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā”.

¹²⁷ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 5.panta trešās daļas 4.punkts.

¹²⁸ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.673 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā”.

¹²⁹ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 8.panta otrā daļa, septītās daļas 2.punkts, Pārejas noteikumu 2., 4. un 9.punkts.

konkursa bija noslēgusi 31 pārjaunojuma līgumu ar iepriekšējiem pārvadātājiem par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu, cita starpā paredzot, ka:

- 158.1. pārvadātājs apņemas sniegt sabiedriskā transporta pakalpojumus konkrētos maršrutos, izmantojot līguma pielikumā noteiktus autobusus. Līgumu pielikumos sniegts pasažieru pārvadājumos iesaistīto autobusu saraksts un to ietilpība;
 - 158.2. pārvadātājs nodrošina sabiedriskā transporta pakalpojumu saimnieciskās darbības atsevišķu uzskaiti, tajā skaitā pa maršrutiem uzskaitot nobraukto kilometru skaitu;
 - 158.3. pasūtītājs apņemas pārvadātājam kompensēt pilnā apmērā ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu saistītās izmaksas, kas pārsniedz pārvadātāja gūtos ieņēmumus par sniegtajiem sabiedriskā transporta pakalpojumiem līgumā noteiktajos maršrutos.
159. Autotransporta direkcijas noslēgtie līgumi ar pārvadātājiem par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu 2008. gadā neparedz tādu līgumu nosacījumus, kuri:
- 159.1. motivētu pārvadātājus racionāli organizēt sabiedriskā transporta pakalpojumus, nodrošinot samērīgu izmaksu pieauguma līmeni atbilstoši Autotransporta direkcijas plānotajam inflācijas pieaugumam 5,2% apmērā;
 - 159.2. noteiktu nepieciešamību iesniegt Autotransporta direkcijai detalizētu izmaksu palielinājuma pamatojumu gadījumos, kad pārvadātājs plāno vai tā faktisko izmaksu pieaugums ir lielāks par Autotransporta direkcijas plānoto inflācijas pieaugumu.

Secinājumi

160. Normatīvo aktu nesavlaicīgas izstrādes dēļ Autotransporta direkcija neievēroja normatīvā akta¹³⁰ prasības par sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanu saskaņā ar Publisko iepirkumu likumu vai likumu, kas reglamentē koncesijas piešķiršanu, jo pārvadātājus sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai reģionālajā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklā 2008. gadam izvēlējās bez konkursa.
161. Autotransporta direkcija nav nodrošinājusi pārliecību par valsts budžeta līdzekļu pamatotu un ekonomisku izlietojumu 2008. gadā, jo līgumos ar pārvadātājiem par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu un attiecīgo zaudējumu kompensēšanu pilnā apmērā no valsts budžeta, nav iekļāvusi nosacījumus, kuri:
- 161.1. nodrošinātu racionālu sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanu, nodrošinot samērīgu izmaksu pieauguma līmeni atbilstoši Autotransporta direkcijas plānotajam inflācijas pieaugumam 5,2% apmērā;
 - 161.2. noteiktu nepieciešamību iesniegt Autotransporta direkcijai detalizētu izmaksu palielinājuma pamatojumu gadījumos, kad pārvadātājs plāno vai tā faktisko izmaksu pieaugums ir lielāks par Autotransporta direkcijas plānoto inflācijas pieaugumu.

2.2. Sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījuma veikšana 2009. gadā

2.2.1. Satiksmes ministrijas darbība sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanā

Konstatējumi

162. Normatīvais akts¹³¹ nosaka, ka tiesības sniegt sabiedriskā transporta pakalpojumus maršrutu tīklā, maršrutā vai reisā piešķir un sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījuma līgumu slēdz sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai ar autobusiem – uz astoņiem gadiem, bet, ja sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā pārvadātājs iesaista pilnīgi jaunus transportlīdzekļus - uz laiku līdz 12 gadiem.

¹³⁰ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 8.panta otrā daļa, Pārejas noteikumu 4. punkts.

¹³¹ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 8.panta septītās daļas 2.punkts.

163. Satiksmes ministrija 2008.gadā sagatavoja un Ministru kabinets apstiprināja tiesību aktu¹³², kas nosaka, ka koncesijas par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu reģionālajā starppilsētu nozīmes maršrutu tīklā līguma termiņš ir 12 gadi.
164. Tiesību aktā¹³³ nav iekļauta Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma¹³⁴ prasība par pilnīgi jaunu transportlīdzekļu iesaistīšanu pakalpojumu sniegšanā. Satiksmes ministrija ir sniegusi skaidrojumu¹³⁵, ka tiesību akta¹³⁶ prasība sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā iesaistīt jaunus transportlīdzekļus iekļauta pastarpinātā veidā, ņemot vērā sabiedriskā transporta reformas pamatmērķi – celt sabiedriskā transporta pakalpojumu kvalitātes un pieejamības līmeni, bet nav precīzi norādījusi tiesību akta redakciju, kas vērtējama kā minētās prasības iekļaušana pastarpinātā veidā.
165. Normatīvais akts¹³⁷ noteica, ka, ja koncesijas resursi ir valsts īpašums, Ministru kabinets pēc ieinteresētās ministrijas ierosinājuma pieņem lēmumu par koncesijas resursu nodošanu koncesijā un apstiprina koncesijas piešķiršanas nosacījumus, un konkursa vai izsoles piedāvājumu vērtēšana izdarāma tikai atbilstoši koncesijas piešķiršanas nosacījumos noteiktajiem kritērijiem.
166. Sagatavojot tiesību akta¹³⁸ projektu, Satiksmes ministrija tajā nav iekļāvusi konkursa par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos piedāvājumu vērtēšanas kritērijus.
167. Tiesību akts¹³⁹ paredz reģionālo starppilsētu nozīmes maršrutu sadalījumu astoņās lotēs. Lotēs iekļauto maršrutu skaits un plānotais vidējais nobraukums lotes ietvaros būtiski atšķiras - no 17 maršrutiem ar 3 658 806 km nobraukumu Ziemeļrietumu lotē līdz 63 maršrutiem ar 10 203 585 km nobraukumu Ziemeļaustrumu lotē (1. tabula).

1. tabula

Reģionālo starppilsētu nozīmes maršrutu sadalījumu lotēs

Nr.p.k.	Lote	Maršrutu skaits lotē	Plānotais vidējais nobraukums gadā (km)
[1]	[2]	[3]	[4]
1.	Ziemeļaustrumi	63	10 203 585
2.	Austrumi	55	6 753 338
3.	Dienvidastrumi	45	5 688 668
4.	Centrs 1	34	11 691 506
5.	Centrs 2	38	9 604 546
6.	Dienvidrietumi	30	4 103 739
7.	Ziemeļrietumi	17	3 658 806
8.	Dienvīdi	22	4 510 117

¹³² MK 20.05.2008. rīkojuma Nr.265 "Par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu ar autobusiem maršrutu tīkla reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos" 1.pielikuma 5.punkts.

¹³³ MK 20.05.2008. rīkojums Nr.265 "Par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu ar autobusiem maršrutu tīkla reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos".

¹³⁴ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 8.panta septītās daļas 2.punkts.

¹³⁵ Satiksmes ministrijas 08.06.2009. vēstule Valsts kontrolei Nr. 15.03-14/125.

¹³⁶ MK 20.05.2008. rīkojuma Nr.265 "Par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu ar autobusiem maršrutu tīkla reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos" 1.punkts.

¹³⁷ Koncesiju likuma 4.panta pirmā daļa un 8.panta pirmā daļa (spēkā līdz 30.09.2009.).

¹³⁸ MK 20.05.2008. rīkojuma Nr.265 "Par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu ar autobusiem maršrutu tīkla reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos" 1.pielikums.

¹³⁹ MK 20.05.2008. rīkojuma Nr.265 "Par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu ar autobusiem maršrutu tīkla reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos" 2.pielikums.

168. Satiksmes ministrija sniedza skaidrojumu¹⁴⁰, ka, veicot maršrutu tīkla sadalījumu astoņās lotēs, tika ņemta vērā iespēja samazināt sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā iesaistīto transportlīdzekļu skaitu, racionālāk organizējot to izmantošanu. Satiksmes ministrija revidentiem neuzrādīja dokumentārus pierādījumus maršrutu tīkla sadalījumam minētajās astoņās lotēs ekonomiskā pamatojuma noteikšanai. Izvērtējot lotēs iekļautos maršrutus, konstatēts, ka:

168.1. vairāki maršruti iekļauti divās lotēs:

168.1.1. maršruta „Rīga-Daugavpils” (Nr. 7982) seši reisi iekļauti lotē „Centrs 2” un 31 reiss iekļauts lotē „Dienvidaustumi”;

168.1.2. gan lotē „Centrs 1”, gan lotē „Centrs 2” iekļauti maršruti, kas savieno Rīgu ar Vidzemes, Zemgales un Kurzemes pilsētām, piemēram:

168.1.2.1. lotē „Centrs 1” iekļauti šādi maršruti:

168.1.2.1.1. Rīga-Aizkraukle;

168.1.2.1.2. Rīga-Bauska;

168.1.2.1.3. Rīga-Tukums;

168.1.2.2. lotē „Centrs 2” iekļauti šādi maršruti:

168.1.2.2.1. Rīga-Ērgļi-Madona-Varakļāni;

168.1.2.2.2. Rīga-Skaistkalne;

168.1.2.2.3. Rīga-Kandava-Kuldīga;

168.2. visus lotē „Centrs 2” iekļautos maršrutus 2008.gadā apkalpoja a/s „Nordeka”.

169. Tiesību akts¹⁴¹ nosaka sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā iesaistīto transportlīdzekļu plānoto optimālo ietilpību katrā maršrutā. Autotransporta direkcija iesniedza informāciju¹⁴², ka autobusu plānotā optimālā ietilpība noteikta:

169.1. pamatojoties uz statistikas datiem par pasažieru plūsmu katrā maršrutā laika posmā no 2005.gada IV ceturkšņa līdz 2007.gada I ceturksnim;

169.2. ņemot vērā politikas plānošanas dokumentā¹⁴³ paredzēto pasažieru plūsmas pieaugumu līdz 2013.gadam par 50%.

Secinājumi

170. Satiksmes ministrija ir radījusi priekšnosacījumus sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas līgumu noslēgšanai uz normatīvajam aktam¹⁴⁴ neatbilstošu termiņu, jo sagatavoja tiesību akta¹⁴⁵ projektu par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas tiesību nodošanu koncesijā uz 12 gadiem, neiekļaujot tiesību akta projektā normatīvā akta¹⁴⁶ prasību par pilnīgi jaunu transportlīdzekļu iesaistīšanu pakalpojumu sniegšanā, ja līguma termiņš ir 12 gadi.

¹⁴⁰ Satiksmes ministrijas 08.06.2009. vēstule Valsts kontrolei Nr. 15.03-14/125.

¹⁴¹ MK 20.05.2008. rīkojuma Nr.265 “Par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu ar autobusiem maršrutu tīkla reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos” 2.pielikums.

¹⁴² Autotransporta direkcijas 30.06.2009. vēstule Valsts kontrolei Nr. 2-11/1561.

¹⁴³ Ar MK 12.07.2006. rīkojumu Nr. 518 apstiprināto „Transporta attīstības pamatnostādņu 2007. – 2013.gadam” 6.punkts.

¹⁴⁴ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 8.panta septītās daļas 2.punkts.

¹⁴⁵ MK 20.05.2008. rīkojuma Nr.265 “Par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu ar autobusiem maršrutu tīkla reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos”.

¹⁴⁶ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 8.panta septītās daļas 2.punkts.

171. Satiksmes ministrija nav ievērojusi normatīvā akta¹⁴⁷ prasības par vērtēšanas kritēriju izstrādi un iekļaušanu koncesijas par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu reģionālajā starppilsētu nozīmes maršrutu tīklā piešķiršanas nosacījumos, ko apstiprina Ministru kabinets, tādējādi ierobežojot Ministru kabineta tiesības izvērtēt un apstiprināt koncesijas konkursa vērtēšanas kritērijus, kā rezultātā tika nepamatoti paplašināta Autotransporta direkcijas kompetence, piešķirot tai iespēju izstrādāt konkursa vērtēšanas kritērijus.
172. Satiksmes ministrija ir veikusi reģionālo starppilsētu nozīmes maršrutu grupējumu astoņās lotēs bez ekonomiska pamatojuma, kā arī, iespējams, radījusi īpašas labvēlības nosacījumus vismaz vienam konkursa pretendētājam.

Ieteikums

173. Satiksmes ministrijai izvērtēt nepieciešamību sagatavot priekšlikumu normatīvā akta¹⁴⁸ grozījumiem, precizējot prasību par pilnīgi jaunu transportlīdzekļu iesaistīšanu sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā un ar to saistīto līguma darbības termiņu, lai nodrošinātu normatīvajam aktam atbilstošu koncesijas termiņu noteikšanu reģionālajos vietējās nozīmes maršrutu tīklos.

2.2.2. Autotransporta direkcijas darbība koncesijas konkursa organizēšanā

2.2.2.1. Koncesijas konkursa nolikuma izstrāde

Konstatējumi

174. Normatīvais akts¹⁴⁹ nosaka, ka Autotransporta direkcijas kompetencē ir valsts vārdā organizēt sabiedriskā transporta pakalpojumus maršrutu tīkla reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos. Autotransporta direkcijas izveidotā konkursa komisija 26.06.2008. ir apstiprinājusi¹⁵⁰ konkursa nolikumus „Par tiesību piešķiršanu sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai ar autobusiem reģionālā starppilsētu nozīmes maršrutu tīkla maršrutos” katrai lotei. Konkursa nolikumos iekļautie nosacījumi visām lotēm ir vienādi, tie atšķiras ar plānoto pārvaldījumu apjomu (maršrutu skaitu un nobraukumu). Konkursa nolikumos¹⁵¹ noteikts konkursa mērķis - iedzīvotāju nodrošināšana ar kvalitatīviem un pieejamiem sabiedriskā transporta pakalpojumiem.
175. Autotransporta direkcijas konkursa komisijas izstrādātais konkursa nolikums nosaka, ka:
- 175.1. sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā iesaistīto autobusu vidējais vecums katrā līguma darbības gadā, izņemot pirmo gadu, nedrīkst pārsniegt deviņus gadus¹⁵²;
- 175.2. vienu kopīgu piedāvājumu var iesniegt vairāki pretendenti¹⁵³. Pretendentu tehniskajā piedāvājumā ir jānorāda reģionālās starppilsētu nozīmes maršrutu tīkla daļas maršruti, kurus apkalpos attiecīgais pretendents, ja vairāki pretendenti iesniedz vienu kopīgu piedāvājumu;

¹⁴⁷ Koncesiju likuma 8.panta pirmā daļa (spēkā līdz 30.09.2009.).

¹⁴⁸ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likums.

¹⁴⁹ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 5.panta pirmās daļas 2.punkts.

¹⁵⁰ Autotransporta direkcijas 26.06.2008. Konkursa komisijas protokols Nr.3.

¹⁵¹ Konkursa “Par tiesību piešķiršanu sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai ar autobusiem reģionālā starppilsētu nozīmes maršrutu tīkla daļas (lotes) “Austrumi” maršrutos” nolikuma 3.punkts.

¹⁵² Konkursa komisijas 26.06.2008. ar sēdes protokolu Nr.3 apstiprinātā “Konkursa par tiesību piešķiršanu sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai ar autobusiem reģionālā starppilsētu nozīmes maršrutu tīkla daļas (lotes) “Austrumi” maršrutos nolikuma” 3.punkta 1.pielikuma 4.daļa.

¹⁵³ ATD 26.06.2008. apstiprinātais Konkursa “Par tiesību piešķiršanu sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai ar autobusiem reģionālā starppilsētu nozīmes maršrutu tīkla daļas (lotes) “Austrumi” maršrutos” nolikuma 9.punkts, 26.4.18.apakšpunkts.

- 175.3. ja komisija pieņēmusi lēmumu slēgt līgumu ar pretendentiem, kas iesnieguši kopīgu piedāvājumu, līgumu slēdz ar katru no šiem pretendentiem. Ja līguma darbības termiņā ar kādu no kopīgo piedāvājumu iesniegušajiem pretendentiem līgumattiecības tiek izbeigtas, pārējie pretendenti pārņem šī pretendenta saistības sešu mēnešu laikā. Ja norādītajā termiņā saistības netiek pārņemtas, pasūtītājs lauž līgumus ar visiem pretendentiem, kas iesnieguši kopīgo piedāvājumu¹⁵⁴;
- 175.4. pretendents, kas līdz piedāvājuma iesniegšanas brīdim nav sniedzis sabiedriskā transporta pakalpojumus, piedāvājumā iekļauj informāciju par plānoto darbību¹⁵⁵, kā arī
- 175.5. noteikti kritēriji un proporcija pretendentu tehniskā piedāvājuma un finanšu piedāvājuma vērtēšanai.
176. Konkursa nolikuma pielikumā pievienotais līguma projekts par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu reģionālos starppilsētu nozīmes maršrutos¹⁵⁶ paredz, ka:
- 176.1. pasūtītājs apņemas pārvadātājam kompensēt pilnā apmērā ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu saistītās izmaksas, kas pārsniedz pārvadātāja gūtos ieņēmumus par sabiedriskā transporta pakalpojumiem līguma darba uzdevuma maršrutos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;
- 176.2. zaudējumu kompensācijas apmēru pasūtītājs aprēķina, pamatojoties uz pārvadātāja iesniegto pārskatu par sabiedriskā transporta pakalpojumu peļņu vai zaudējumiem atbilstoši pielikumā noteiktajam formātam;
- 176.3. pārvadātājs pārskatu par prognozēto sabiedriskā transporta pakalpojumu peļņu vai zaudējumiem iesniedz pasūtītājam uz līguma noslēgšanas brīdi, kā arī katru gadu par attiecīgo pārskata periodu (kalendāro gadu) vismaz divus mēnešus pirms nākamā pārskata perioda.
177. Konkursa nolikuma pielikumā pievienotā līguma projektā par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu reģionālos starppilsētu nozīmes maršrutos¹⁵⁷ nav iekļauti:
- 177.1. nosacījums, ka gadījumos, ja pārvadātāja faktiskie finanšu rādītāji (piemēram, 1 km pašizmaksa) pārsniedz konkursa piedāvājumā iesniegtā finanšu piedāvājuma rādītāju līmeni, minētais izmaksu pieaugums ir jāsaskaņo ar Autotransporta direkciju;
- 177.2. Autotransporta direkcijas kompetence, uzraugot pārvadātāja finanšu rādītāju atbilstību konkursa piedāvājumam.
178. Konkursa komisija pretendentu piedāvājumu izvērtēšanai un lēmumu pieņemšanai par koncesiju līgumu slēgšanu nav noteikusi finanšu piedāvājuma prognozējamo līmeni, piemēram, pretendenta piedāvātās nobraukuma 1 km pašizmaksas attiecību pret iepriekšējā gada pašizmaksu pieļaujamo diapazonu.
179. Autotransporta direkcija 01.07.2008. publicēja¹⁵⁸ paziņojumu par koncesijas konkursu „Par tiesību piešķiršanu sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai ar autobusiem

¹⁵⁴ Autotransporta direkcijas 26.06.2008. apstiprinātā Konkursa “Par tiesību piešķiršanu sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai ar autobusiem reģionālā starppilsētu nozīmes maršrutu tīkla daļas (lotes) “Austrumi” maršrutos” nolikuma 79.punkts.

¹⁵⁵ Autotransporta direkcijas 26.06.2008. apstiprinātā Konkursa “Par tiesību piešķiršanu sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai ar autobusiem reģionālā starppilsētu nozīmes maršrutu tīkla daļas (lotes) “Austrumi” maršrutos” nolikuma 27.punkts.

¹⁵⁶ Konkursa “Par tiesību piešķiršanu sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai ar autobusiem reģionālā starppilsētu nozīmes maršrutu tīkla daļas (lotes) “Austrumi” maršrutos” nolikuma 8.pielikuma 2.1., 2.2., 2.4., 4.2.7.apakšpunkts.

¹⁵⁷ Konkursa “Par tiesību piešķiršanu sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai ar autobusiem reģionālā starppilsētu nozīmes maršrutu tīkla daļas (lotes) “Austrumi” maršrutos” nolikuma 8.pielikuma 2.1., 2.2., 2.4., 4.2.7. apakšpunkts.

reģionālā starppilsētu nozīmes maršrutu tīkla daļas (lotes) maršrutos”, nosakot pretendentu piedāvājumu iesniegšanas termiņu līdz 29.08.2008. 22.08.2008. Autotransporta direkcija publicēja¹⁵⁹ grozījumus pretendentu piedāvājumu iesniegšanas termiņam, nosakot to līdz 12.09.2008.

Secinājumi

180. Reģionālā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīkla sadalīšana astoņās lotēs nebija pamatota, un tika ierobežota pārvadātāju iespēja piedalīties konkursā, ja tie nebija izveidojuši apvienību, tādējādi samazinot konkurenci, jo:
- 180.1. lotēs iekļautais maršrutu tīkla apjoms pārsniedza Latvijas pārvadātāju kapacitāti nodrošināt to apkalpošanu, kas izraisīja nepieciešamību tiesību aktā¹⁶⁰ un koncesijas konkursa nolikumā paredzēt iespēju vairākiem pārvadātājiem iesniegt kopīgu piedāvājumu konkrētai lotei, bet
- 180.2. tiesību akts¹⁶¹ un koncesijas konkursa nolikums tomēr pieļāva iespēju konkrētās lotes ietvaros slēgt atsevišķu līgumu ar katru pārvadātāju.
181. Koncesijas konkursa par tiesību piešķiršanu sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai ar autobusiem reģionālā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīkla maršrutos nolikumā nosakot, ka sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā iesaistīto autobusu vidējais vecums katrā līguma darbības gadā, izņemot pirmo gadu, nedrīkst pārsniegt deviņus gadus, Autotransporta direkcija nav ievērojusi normatīvā akta¹⁶² prasību par pilnīgi jaunu transportlīdzekļu iesaisti, ja sabiedriskā transporta pakalpojumu līguma darbības termiņš plānots 12 gadi.
182. Nenosakot koncesiju konkursa pretendentu finanšu piedāvājuma prognozējamo līmeni attiecībā pret iepriekšējo gadu, lai pieņemtu lēmumu par koncesiju līguma noslēgšanu vai konkursa izbeigšanu bez rezultāta, Autotransporta direkcijas izveidotā konkursa komisija radīja priekšnosacījumus neierobežotam sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksu pieaugumam.

2.2.2.2. Koncesijas konkursa piedāvājumu izvērtēšana

Konstatējumi

183. Koncesijas „Par tiesību piešķiršanu sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai ar autobusiem reģionālā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīkla daļas (lotes) maršrutos” konkursam astoņām lotēm tika iesniegti 10 piedāvājumi, no tiem:
- 183.1. sešām lotēm ir iesniegts viens piedāvājums katrai;
- 183.2. divām lotēm („Centrs 1” un „Austrumi”) iesniegti katrai divi piedāvājumi.
184. Konkursa komisija noteica uzvarētājus visās astoņās lotēs. Konkursa rezultāti par pārvadātājiem parādīti 2. tabulā.
185. Lotē „Centrs 1” konkursa komisijas lēmumu pretendenti apstrīdēja. Ar Administratīvās rajona tiesas lēmumu¹⁶³ konkursa komisijas lēmums¹⁶⁴ tika apturēts un revīzijas laikā turpinās tiesvedība Administratīvajā apgabaltiesā.

¹⁵⁸ „Latvijas Vēstnesis” 01.07.2008. laidieni Nr.99.

¹⁵⁹ „Latvijas Vēstnesis” 22.08.2008. laidieni Nr.130.

¹⁶⁰ MK 20.05.2008. rīkojuma Nr.265 “Par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu ar autobusiem maršrutu tīkla reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos” 2.pielikums.

¹⁶¹ MK 20.05.2008. rīkojuma Nr.265 “Par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu ar autobusiem maršrutu tīkla reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos” 2.pielikums.

¹⁶² Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 8.panta septītās daļas 2.punkts.

¹⁶³ Administratīvās rajona tiesas 26.11.2008. lēmums lietā Nr.A42730908.

Koncesijas konkursa rezultāti reģionālajā starppilsētu nozīmes maršrutu tīklā

Nr.	Lote	Pakalpojumu sniedzējs 2008.gadā	Konkursa rezultāti	
			Uzvarētāji	Zaudētāji
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
1.	Ziemeļaustrumi	a/s „CATA” (vienotais reģ.Nr. 40003016840) SIA „VTU Valmiera” SIA „Gulbenes autobuss” (vienotais reģ.Nr. 43203003672) a/s „Nordeka”; SIA „TU Vidlatauto” (vienotais reģ.Nr. 44103025390) SIA „Madonas Ceļu būve SIA” (vienotais reģ.Nr. 47103000017)	a/s „CATA” SIA „VTU Valmiera”	-
2.	Austrumi	SIA „Pasažieris” (vienotais reģ.Nr. 42403005145) a/s „Rēzeknes autobusu parks” (vienotais reģ.Nr. 40003012603) SIA „Daugavpils autobusu parks” (vienotais reģ.Nr. 41503007196) SIA „Balvu autotransports” (vienotais reģ.Nr. 43403001424) SIA „Ludzas autotransporta uzņēmums” (vienotais reģ.Nr. 42403007095) SIA „Gulbenes autobuss” SIA „TU Vidlatauto” SIA „Madonas Ceļu būve SIA” SIA „VTU Valmiera” a/s „Nordeka” a/s „CATA”	a/s „Nordeka” SIA „Norma-A” (vienotais reģ.Nr. 40003149151)	a/s „Rēzeknes autobusu parks” SIA „Madonas Ceļu būve SIA” SIA „Gulbenes autobuss” SIA „TU Vidlatauto” SIA „Balvu autotransports” SIA „Ludzas autotransporta uzņēmums” SIA „Pasažieris”
3.	Dienvidaustrumi	a/s „Nordeka” SIA „Daugavpils autobusu parks” SIA „Jēkabpils autobusu parks” (vienotais reģ.Nr. 45403003245) SIA „Dautrans” (vienotais reģ.Nr. 40003187350) „Lapkovskis un dēls” (vienotais reģ.nr. 41502007945) SIA „Aizkraukles ATU” (vienotais reģ.Nr. 48703001289) SIA „Norma-A” SIA „TU Vidlatauto”	a/s „Nordeka” SIA „Daugavpils autobusu parks” SIA „Jēkabpils autobusu parks”	-
4.	Centrs - 1	a/s „Rīgas taksometru parks” a/s „Nordeka” SIA „Tukuma auto” (vienotais reģ.Nr. 40003262339) SIA „Ogres autobuss”	SIA „Blagovest TUR” a/s „Rīgas taksometru parks” a/s „Nordeka” SIA „Norma A”	SIA „Tukuma auto” SIA „Ogres autobuss” SIA „Aizkraukles ATU” SIA „AIPS” SIA „ATF Jūrmala SV”

¹⁶⁴ Konkursa komisijas 13.10.2008. lēmums (protokols Nr.19) daļā par “Par koncesijas konkursa “Par tiesību piešķiršanu sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai ar autobusiem reģionālā starppilsētu nozīmes maršrutu tīkla daļas (lotes) “Centrs 1” maršrutos.

		(vienotais reģ.Nr. 40003319407) SIA „Aizkraukles ATU” SIA „AIPS” SIA „ATF Jūrmala SV” (vienotais reģ.Nr. 40003351745) SIA „Satiksme-K” (vienotais reģ.Nr. 40003194564 SIA „Dobeles autobusu parks” (vienotais reģ.Nr. 45103001156) SIA „Jelgavas autobusu parks” a/s „CATA” SIA „Rīgas satiksme” (vienotais reģ.Nr. 40003619950)		
5.	Centrs - 2	a/s „Nordeka”	a/s „Nordeka”	-
6.	Dienvidrietumi	a/s „Nordeka” a/s „Liepājas autobusu parks” SIA „Saldus autobusu parks” (vienotais reģ.Nr. 48503004916) SIA „Mobile-A” (vienotais reģ.Nr. 56103001301) PSIA „Ventspils reiss” (vienotais reģ.Nr. 40003333256)	a/s „Nordeka” a/s „Liepājas autobusu parks” SIA „Saldus autobusu parks”	-
7.	Ziemeļrietumi	a/s „Talsu autobusu parks” SIA „Saldus autobusu parks” SIA „Tukuma auto” SIA „Mobile-A” PSIA „Ventspils reiss” SIA „Satiksme-K” a/s „Nordeka”	PSIA „Ventspils reiss” a/s „Talsu autotransports”	-
8.	Dienvidi	SIA „Dobeles autobusu parks” SIA „Jelgavas autobusu parks” SIA „AIPS” PSIA „Ventspils reiss”	SIA „Dobeles autobusu parks” SIA „Jelgavas autobusu parks”	-

186.Revīzijas laikā tika veikta pretendentu piedāvājumu izvērtēšanas detalizēta pārbaude lotē „Austrumi”, kurā saskaņā ar konkursa nolikuma prasībām¹⁶⁵ kopīgus piedāvājumus iesniegušas divas pretendentu grupas (vienā pretendentu grupā apvienojušies divi pārvadātāji, otrā grupā – septiņi pārvadātāji).

187.Izvērtējot pretendentu piedāvājumus par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu lotē „Austrumi”, konkursa komisija par uzvarētājiem atzina pretendentu grupu, kas galīgajā vērtējumā ieguva lielāko punktu skaitu - a/s "Nordeka" un SIA "Norma-A". Revīzijā pārbaudot konkursa komisijas veikto pretendentu piedāvājumu izvērtēšanu, neatbilstības netika konstatētas.

Secinājums

188.Koncesijas konkursa „Par tiesību piešķiršanu sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai ar autobusiem reģionālā starppilsētu nozīmes maršrutu tīkla daļas (lotes)

¹⁶⁵ Konkursa komisijas 26.06.2008. ar sēdes protokolu Nr.3 apstiprinātā “Konkursa par tiesību piešķiršanu sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai ar autobusiem reģionālā starppilsētu nozīmes maršrutu tīkla daļas (lotes) “Austrumi” maršrutos nolikuma” 9.punkts.

„Austrumi” maršrutos” pretendentu iesniegto piedāvājumu izvērtēšanas procedūra tika veikta saskaņā ar konkursa nolikuma nosacījumiem.

2.2.3. Koncesijas līgumu slēgšana

Konstatējumi

189. Autotransporta direkcija pēc koncesijas konkursa „Par tiesību piešķiršanu sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai ar autobusiem reģionālā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīkla astoņās daļās (lotēs)” rezultātu paziņošanas ir noslēgusi 18 pakalpojumu sniegšanas līgumus ar 14 pārvadātājiem, tajā skaitā 16 līgumus par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu uz 12 gadiem. Minēto līgumu pamatteksts atbilst koncesijas konkursa nolikuma pielikumam.

190. Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas līgumi paredz¹⁶⁶ pasūtītājam tiesības vienusējīgi samazināt vai palielināt pārvadātājam piešķirto tiesību apjomu, kā arī vairākas iespējas pasūtītājam vienusējīgi lauzt līgumus, tajā skaitā, ja pārvadātājs nespēj pildīt līguma noteikumus. Autotransporta direkcija pēc līgumu noslēgšanas ar lotes „Austrumi” uzvarētājiem a/s „Nordeka” un SIA „Norma-A” ir veikusi vairākus līgumu grozījumus.

191. Izvērtējot līgumu un to grozījumu saturu, revīzijā detalizēti tika pārbaudīta ar lotes „Austrumi” uzvarētājiem noslēgto koncesijas līgumu nosacījumu atbilstība koncesijas konkursā iesniegtajam pretendentu a/s „Nordeka” un SIA „Norma-A” piedāvājumam par pakalpojuma sniegšanā iesaistītajiem transportlīdzekļiem un finanšu rādītājiem.

192. Sabiedriskā transporta pakalpojuma sniegšanā iesaistītie transportlīdzekļi lotē „Austrumi”:

192.1. A/s „Nordeka”:

192.1.1. 24.11.2008. noslēgtajam līgumam¹⁶⁷ pievienotajā pielikumā ar pirmajā darbības gadā darba uzdevuma izpildē iesaistīto autobusu sarakstu ir norādīti 20 jauni autobusi (18 MB INTEGRO vai analogs ar pasažieru ietilpību 50 sēdvietas un 2 autobusi ar ietilpību 28 sēdvietas). Līguma nosacījumi par autobusu kvalitātes rādītājiem atbilst pretendenta iesniegtajam piedāvājumam;

192.1.2. 03.12.2008. veikti līguma grozījumi, nosakot citas autobusu markas ar citu ietilpību (19 jauni autobusi SETRA S4515 vai analogs ar ietilpību 50 sēdvietas un 1 autobuss ar ietilpību 42 sēdvietas); Revīzijā pārbaudot lotes darba uzdevumā faktiski iesaistītos 20 autobusus, konstatēts, ka:

192.1.2.1. piecu autobusu ietilpība ir 50 sēdvietas;

192.1.2.2. 14 autobusu ietilpība ir 53 sēdvietas;

192.1.2.3. viena autobusa ietilpība ir 55 sēdvietas;

192.2. SIA „Norma-A”:

192.2.1. 24.11.2008. noslēgtajam līgumam¹⁶⁸ pievienotajā pielikumā ar pirmajā darbības gadā darba uzdevuma izpildē iesaistīto autobusu sarakstu ir norādīti

¹⁶⁶ Autotransporta direkcijas un SIA „Nordeka” 24.11.2008. Līguma par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu reģionālos starppilsētu nozīmes maršrutos Nr.2008/01-K-A/2-01 8.7.3.apakšpunkts, Autotransporta direkcijas un SIA „Norma A” 24.11.2008. Līguma par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu reģionālos starppilsētu nozīmes maršrutos Nr.2008/01-K-A/2-02 8.7.3.apakšpunkts.

¹⁶⁷ Autotransporta direkcijas un SIA „Nordeka” 24.11.2008. Līguma par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu reģionālos starppilsētu nozīmes maršrutos Nr.2008/01-K-A/2-01 7.pielikums.

¹⁶⁸ Autotransporta direkcijas un SIA „Norma A” 24.11.2008. Līguma par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu reģionālos starppilsētu nozīmes maršrutos Nr.2008/01-K-A/2-02 7.pielikums.

42 lietoti autobusi (2003. -2006.gada izlaide, MAN vai analogs, no tiem 38 autobusi ar pasažieru ietilpību 42 – 43 sēdvietas un četri autobusi ar pasažieru ietilpību 50 sēdvietas). Līguma nosacījumi par autobusu kvalitātes rādītājiem atbilst pretendenta iesniegtajam piedāvājumam;

192.2.2. 03.12.2008.veikti līguma grozījumi, samazinot sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā iesaistīto autobusu skaitu līdz 38 lietotiem autobusiem (samazinot autobusu ar pasažieru ietilpību 42 sēdvietas skaitu), pārējos līguma nosacījumus par autobusu kvalitātes rādītājiem negrozot.

192.2.3. 06.05.2009. veikti līguma grozījumi, nosakot, ka tiek pagarināts sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā iesaistīto autobusu kvalitātes prasību ieviešanas termiņš līdz 30.06.2009. un laika posmā līdz 30.06.2009. pasažieru pārvadājumos tiek izmantoti 38 autobusi:

192.2.3.1. 22 dažādu marku autobusi (izlaides gadi - no 2000. līdz 2008.), kuri atbilst visām koncesijas konkursa piedāvājumā norādītajām kvalitātes prasībām, bet kuru ietilpība 10 autobusiem pārsniedz pretendenta piedāvājumā norādīto;

192.2.3.2. 16 dažādu marku autobusi (izlaides gadi - no 1986. līdz 1999.), kuri daļēji atbilst koncesijas konkursa piedāvājumā norādītajām kvalitātes prasībām un kuru ietilpība četriem autobusiem pārsniedz pretendenta piedāvājumā norādīto;

192.2.3.3. no 38 autobusiem pieciem autobusiem pasažieru ietilpība atbilst pretendenta piedāvājumā noteiktajai, vienam autobusam pasažieru ietilpība ir mazāka, bet 32 autobusiem pasažieru ietilpība ir lielāka nekā pretendenta piedāvājumā noteiktā;

192.2.3.4. no 38 autobusiem 23 ir vecāki (izlaides gadi – no 1986. līdz 2002.) nekā konkursa piedāvājumā norādīts;

192.2.3.5. visiem līguma grozījumos iekļautajiem autobusiem, neatkarīgi no ietilpības un izlaides gada (izņemot vienu autobusu ar pasažieru ietilpību 27 sēdvietas), norādīts vienāds degvielas patēriņš - 29,5 litri /100 km.

193.Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas līgumos¹⁶⁹ iekļautie finanšu rādītāji sniegti 4.tabulā:

193.1. ar abiem pārvadātājiem (a/s „Nordeka” un SIA „Norma-A”) 24.11.2008. noslēgto līgumu pielikumos iekļauti prognozētās peļņas vai zaudējumu aprēķini pirmajam līguma darbības gadam. Aprēķinos iekļautie finanšu rādītāji atbilst konkursa piedāvājumā norādītajiem rādītājiem;

4.tabula

Lotes „Austrumi” pārvadātāju prognozētie 2009.gada finanšu rādītāji

(Ierobežotas pieejamības informācija)

193.2. 03.12.2008. veiktajos līgumu grozījumos ar abiem pārvadātājiem par 952,6 tūkst.km samazināts nobraukuma apmērs, kā arī izmainīti visi prognozētie finanšu rādītāji, kopējos prognozētos zaudējumus samazinot par Ls 461,6 tūkst., bet vidējo

¹⁶⁹ Autotransporta direkcijas un SIA „Nordeka” 24.11.2008. Līguma par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu reģionālos starppilsētu nozīmes maršrutos Nr.2008/01-K-A/2-01 2.pielikums, Autotransporta direkcijas un SIA „Norma A” 24.11.2008. Līguma par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu reģionālos starppilsētu nozīmes maršrutos Nr.2008/01-K-A/2-02 2.pielikums.

prognozēto 1 km pašizmaksu lotē „Austrumi” palielinot par 0,024 Ls. Ņemot vērā vidējo prognozētās pašizmaksas palielinājumu, prognozētās pārvadājumu pakalpojuma sniegšanas izmaksas lotē „Austrumi” 2009.gadam līgumos palielinātas par Ls 137,2 tūkst., bet 2009.gada I pusgadā faktiskās izmaksas ir par 26,4% jeb Ls 507 420 mazākas nekā līgumos paredzēts, tajā skaitā:

- 193.2.1. A/s „Nordeka” prognozētās pārvadājumu pakalpojuma sniegšanas izmaksas lotē „Austrumi” 2009.gadam palielinātas par Ls **[Ierobežotas pieejamības informācija]**¹⁷⁰, bet 2009.gada I pusgada faktiskās izmaksas ir par Ls **[Ierobežotas pieejamības informācija]**¹⁷¹ mazākas nekā līgumā paredzēts;
- 193.2.2. SIA „Norma A” prognozētās pārvadājumu pakalpojuma sniegšanas izmaksas lotē „Austrumi” 2009.gadam samazinātas par Ls **[Ierobežotas pieejamības informācija]**¹⁷², bet 2009.gada I pusgada faktiskās izmaksas ir par Ls **[Ierobežotas pieejamības informācija]**¹⁷³ mazākas nekā līgumā paredzēts.

Autotransporta direkcija sniedza skaidrojumu, ka minētie līguma grozījumi saistīti ar valsts budžeta dotāciju nepietiekamību un tā rezultātā tika uzsākta reģionālā starppilsētu maršrutu tīkla optimizācija. (tika slēgti 10-15% reisi).

- 194.Līgumos noteikts¹⁷⁴, ka pasūtītājs apņemas pārvadātājam kompensēt pilnā apmērā ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu saistītās izmaksas, kas pārsniedz pārvadātāja gūtos ieņēmumus par sniegtajiem sabiedriskā transporta pakalpojumiem līguma darba uzdevumā minētajos maršrutos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.
- 195.Līgumos nav noteikts, ka ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu saistītajām faktiskajām izmaksām jāatbilst līgumu pielikumā norādītajām prognozētajām izmaksām, kā arī nav noteikti gadījumi, kādos faktiskās izmaksas var atšķirties no prognozētajām izmaksām un nav noteikta atšķirību saskaņošanas procedūra.

Secinājumi

- 196.Autotransporta direkcijas 2009.gada maijā veiktie sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas līguma ar SIA „Norma-A” grozījumi, kas paredz pretendenta piedāvāto kvalitātes prasību ieviešanas termiņu pagarināt līdz 30.06.2009. un līgumā iekļautos lietotos autobusus (izlaides gadi no 2003. līdz 2006.), kuru kvalitātes rādītāji atbilst visām koncesiju konkursā noteiktajām kvalitātes prasībām, 2009.gada I pusgamam aizstāt ar citiem autobusiem ar būtisku kvalitātes un tehnisko rādītāju pazeminājumu, paredzot, ka no 38 autobusiem:

- 196.1. 16 autobusiem kvalitātes prasības daļēji atbilst piedāvājumā norādītajām;
- 196.2. 32 autobusiem pasažieru ietilpība ir lielāka nekā pretendenta piedāvājumā noteiktā;
- 196.3. 23 autobusi ir vecāki (izlaides gadi – no 1986. līdz 2002.) nekā norādīts konkursa piedāvājumā)

norāda, ka SIA „Norma-A” konkursa tehniskajā piedāvājumā ir norādījusi pārāk optimistisku informāciju par autotransporta plānotajiem kvalitatīvajiem rādītājiem un 2009.gadā nav spējusi izpildīt attiecīgās līguma prasības.

¹⁷⁰ **(Ierobežotas pieejamības informācija).**

(Ierobežotas pieejamības informācija).

¹⁷¹ **(Ierobežotas pieejamības informācija).**

¹⁷² **(Ierobežotas pieejamības informācija).**

¹⁷³ **(Ierobežotas pieejamības informācija).**

¹⁷⁴ Autotransporta direkcijas un SIA „Nordeka” 24.11.2008. Līguma par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu reģionālos starppilsētu nozīmes maršrutos Nr.2008/01-K-A/2-01 2.1.apakšpunkts, Autotransporta direkcijas un SIA „Norma A” 24.11.2008. Līguma par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu reģionālos starppilsētu nozīmes maršrutos Nr.2008/01-K-A/2-02 2.1.apakšpunkts.

197. Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas līgumā ar SIA „Norma-A” norādītais vienāda degvielas patēriņš (29,5 l/100 km) visiem autobusiem neatkarīgi no to ietilpības un izlaides gada norāda uz neprecīzu degvielas patēriņa uzskaites risku.
198. Neiekļaujot līguma par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu projektā un attiecīgi arī līgumā:
- 198.1. nosacījumu, ka gadījumos, ja pārvadātāja faktiskie finanšu rādītāji (piemēram, 1 km pašizmaksa) pārsniedz konkursa piedāvājumā iesniegtā finanšu piedāvājuma rādītāju līmeni, minētais izmaksu pieaugums ir jāsasaka ar Autotransporta direkciju un
 - 198.2. Autotransporta direkcijas kompetenci, uzraugot pārvadātāja finanšu rādītāju atbilstību konkursa piedāvājumam,

Autotransporta direkcija nav nodrošinājusi priekšnosacījumus valsts budžeta līdzekļu pamatotam un ekonomiskam izlietojumam.

199. Autotransporta direkcija līgumos ar pārvadātājiem ir pieļāvusi nepamatoti lielas sabiedriskā transporta pakalpojumu prognozētās izmaksas un attiecīgi no valsts budžeta kompensējamos zaudējumus, uz ko norāda:
- 199.1. Autotransporta direkcijas veiktie līgumi ar a/s „Nordeka” un SIA „Norma-A” grozījumi, prognozētās izmaksas lotē „Austrumi” 2009.gadā palielinot par aptuveni Ls 140 tūkst.;
 - 199.2. a/s „Nordeka” un SIA „Norma-A” sabiedriskā transporta pakalpojumu 2009.gada I pusgada faktiskās izmaksas lotē „Austrumi”, veidojot ekonomiju Ls 507,4 tūkst. jeb 26,4% apmērā.

Ieteikumi

200. Satiksmes ministrijai izvērtēt Autotransporta direkcijas organizētā koncesijas konkursa par tiesību piešķiršanu sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai ar autobusiem reģionālā starppilsētu nozīmes maršrutu tīkla maršrutos līgumos ietvertos nosacījumus par pakalpojumu faktiskajiem finanšu rādītājiem un izstrādāt pasākumu plānu, lai nodrošinātu kontroli pār sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanai piešķirto valsts budžeta līdzekļu ekonomisku izlietojumu.
201. Autotransporta direkcijai izvērtēt iespēju ierosināt līgumu ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem grozījumus, nosakot ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu saistīto faktisko finanšu rādītāju korelācijas ar prognozētajiem finanšu rādītājiem nosacījumus un Autotransporta direkcijas tiesības pakalpojumu faktisko finanšu rādītāju uzraudzībā.

2.2.4. Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas līgumu slēgšana lotē „Centrs 1”

Konstatējumi

202. Ar konkursa komisijas lēmumu¹⁷⁵ lotē „Centrs 1” par uzvarētājiem atzīta pretendentu grupa: a/s „Nordeka”, a/s „Rīgas taksometru parks”, SIA „Blagovest TUR” un SIA „Norma-A”, ar kuriem tika nolemts noslēgt sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas līgumu. Pēc konkurentu iesniegtās sūdzības ar Administratīvās rajona tiesas lēmumu¹⁷⁶ konkursa komisijas lēmums par konkursa rezultātiem lotē „Centrs 1” tika apturēts. Autotransporta direkcija nebija tiesīga slēgt sabiedriskā transporta pakalpojumu

¹⁷⁵ Konkursa komisijas 13.10.2008. lēmums (protokols Nr.19) daļā par “Par koncesijas konkursa “Par tiesību piešķiršanu sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai ar autobusiem reģionālā starppilsētu nozīmes maršrutu tīkla daļas (lotes) “Centrs 1” maršrutos.

¹⁷⁶ Administratīvās rajona tiesas 26.11.2008. lēmums lietā Nr.A42730908.

pasūtījuma līgumu ar konkursa uzvarētājiem lotē „Centrs 1” līdz dienai, kad stāsies spēkā galīgais tiesas nolēmums administratīvajā lietā.

203. Normatīvais akts¹⁷⁷ nosaka, ka līdz 02.12.2009. īpašos gadījumos, ja sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā iestājas pārtraukums vai pastāv tieši draudi, ka varētu iestāties, nolūkā nodrošināt sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas nepārtrauktību pasūtītājs ir tiesīgs noslēgt ar pārvadātāju jaunu vai pagarināt esošo sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījuma līgumu uz termiņu, ne ilgāku par diviem gadiem, nepiemērojot šajā likumā minētās sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījuma procedūras.

204. Pēc Administratīvās rajona tiesas lēmuma apturēt Autotransporta direkcijas lēmumu¹⁷⁸ daļā, kurā a/s „Nordeka”, a/s „Rīgas taksometru parks”, SIA „Blagovest TUR” un SIA „Norma-A” atzītas par uzvarētājām konkursā „Par tiesību piešķiršanu sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai ar autobusiem reģionālā starppilsētu nozīmes maršrutu tīkla daļā (lotē) „Centrs –1”” līdz dienai, kad stāsies spēkā galīgais nolēmums šajā lietā Autotransporta direkcija neizmantoja normatīvajā aktā pieļauto iespēju pagarināt esošos sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījuma līgumus sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanai lotē „Centrs 1”, bet noslēdza līgumus ar citiem pārvadātājiem:

204.1. 18.12.2008. Autotransporta direkcija noslēdza līgumus ar diviem pārvadātājiem SIA „Jelgavas autobusu parks” un a/s „Liepājas autobusu parks” uz laiku līdz diviem gadiem (tiesvedības laiku). Līgumos¹⁷⁹ paredzētas tiesības pārvadātājam līguma darbības termiņā noslēgt apakšlīgumus par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu maršrutu tīkla daļā (maršrutos), apakšuzņēmējam nododamās maršrutu tīkla daļas (maršrutu) apjomu un citus ar apakšuzņēmēja darbu saistītos nosacījumus, iepriekš saskaņojot ar Autotransporta direkciju;

204.2. abi pārvadātāji noslēdza apakšlīgumus par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu lotes „Centrs 1” maršrutos ar konkursa komisijas noteiktajiem lotes „Centrs 1” uzvarētājiem a/s „Rīgas Taksometru parks”, SIA „Blagovest TUR”, a/s „Nordeka” un SIA „Norma-A” (ar kuriem Administratīvā rajona tiesa aizliedza Autotransporta direkcijai slēgt līgumus līdz tiesvedības beigām¹⁸⁰), tajā skaitā:

204.2.1. 18.12.2008. a/s „Liepājas autobusu parks” noslēdza apakšuzņēmuma līgumus¹⁸¹ ar trim pārvadātājiem SIA „Blagovest TUR”, a/s „Nordeka” un SIA „Norma-A”;

204.2.2. 29.12.2008. SIA „Jelgavas autobusu parks” noslēdza apakšlīgumu¹⁸² ar a/s „Rīgas Taksometru parks”.

¹⁷⁷ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma pārejas noteikumu 12.punkts.

¹⁷⁸ Autotransporta direkcijas 13.10.2008. lēmums „Par koncesijas konkursa „Par tiesību piešķiršanu sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai ar autobusiem reģionālā starppilsētu nozīmes maršrutu tīkla daļas (lotes) maršrutos” rezultātiem”, protokols Nr.19.

¹⁷⁹ Autotransporta direkcijas un SIA „Jelgavas autobusu parks” 18.12.2008. līguma par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu reģionālos starppilsētu nozīmes maršrutos Nr. ATD/ST-2008/02 4.1.3.apakšpunkts, Autotransporta direkcijas un a/s „Liepājas autobusu parks” 18.12.2008. līguma par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu reģionālos starppilsētu nozīmes maršrutos Nr. ATD/ST-2008/03 4.1.3.apakšpunkts.

¹⁸⁰ Saskaņā ar Augstākās tiesas Senāta formulējumu.

¹⁸¹ A/s „Liepājas autobusu parks” un SIA „B-BUS” 18.12.2008. apakšuzņēmuma līgums Nr. 2008/1 Par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu reģionālos starppilsētu nozīmes maršrutos, A/s „Liepājas autobusu parks” un a/s „Nordeka” 18.12.2008. apakšuzņēmuma līgums bez Nr. Par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu reģionālos starppilsētu nozīmes maršrutos, A/s „Liepājas autobusu parks” un SIA „Norma A” 18.12.2008. apakšuzņēmuma līgums Nr. 08/1-128 Par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu reģionālos starppilsētu nozīmes maršrutos.

¹⁸² SIA „Jelgavas autobusu parks” un a/s „Rīgas Taksometru parks” 29.12.2008. apakšuzņēmuma līgums Nr. 32/2008 Par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu reģionālos starppilsētu nozīmes maršrutos.

205. A/s „Liepājas autobusu parks” sabiedriskā transporta pakalpojumus lotē „Centrs 1” ir organizējusi šādi:
- 205.1. 19% no sabiedriskā transporta pakalpojumu apjoma vai 12 maršrutus ar plānoto vidējo nobraukumu 910 132 km gadā nodrošina ar saviem resursiem;
 - 205.2. 52% no sabiedriskā transporta pakalpojumu apjoma vai 3 maršrutus ar plānoto vidējo nobraukumu 2 458 356 km gadā ar apakšuzņēmumu ir deleģējusi SIA „Blagovest TUR”, kuru Autotransporta direkcija bija atzinusi par vienu no uzvarētājiem lotē „Centrs 1”;
 - 205.3. 23% no sabiedriskā transporta pakalpojumu apjoma vai 7 maršrutus ar plānoto vidējo nobraukumu 1 133 574 km gadā ar apakšuzņēmumu ir deleģējusi a/s „Nordeka”, kuru Autotransporta direkcija bija atzinusi par vienu no uzvarētājiem lotē „Centrs 1”;
 - 205.4. 6% no sabiedriskā transporta pakalpojumu apjoma vai 2 maršrutus ar plānoto vidējo nobraukumu 294 149 km gadā ar apakšuzņēmumu ir deleģējusi SIA „Norma A”, kuru Autotransporta direkcija bija atzinusi par vienu no uzvarētājiem lotē „Centrs 1”.
206. SIA „Jelgavas autobusu parks” sabiedriskā transporta pakalpojumus lotē „Centrs 1” ir organizējusi šādi:
- 206.1. 5,2% no sabiedriskā transporta pakalpojumu apjoma vai četrus maršrutus ar plānoto vidējo nobraukumu 295 309 km gadā nodrošina ar saviem resursiem;
 - 206.2. 94,8% no sabiedriskā transporta pakalpojumu apjoma vai četrus maršrutus ar plānoto vidējo nobraukumu 5 416 533 km gadā ar apakšuzņēmumu ir deleģējusi a/s „Rīgas Taksometru parks”, kuru Autotransporta direkcija bija atzinusi par vienu no uzvarētājiem lotē „Centrs 1”.
207. Lotes „Centrs 1” konkursā zaudējušie pretendenti Administratīvajā rajona tiesā apstrīdēja Autotransporta direkcijas noslēgtos līgumus ar a/s „Liepājas autobusu parks” un SIA „Jelgavas autobusu parks” un lūdza piemērot pagaidu noregulējuma līdzekli – Satiksmes ministrijai apturēt starp Autotransporta direkciju un a/s „Liepājas autobusu parks” un SIA „Jelgavas autobusu parks” noslēgto līgumu darbību attiecībā uz maršrutiem, kurus apkalpoja sūdzības pieteicēji un pagarināt ar pieteicējiem noslēgto līgumu darbības termiņu līdz brīdim, kad stāsies spēkā tiesas nolēmums šajā lietā.
208. Satiksmes ministrija Administratīvajai rajona tiesai par pārvadātāju izvēli sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai lotē „Centrs 1” uz laiku līdz tiesvedības beigām sniedza šādu informāciju¹⁸³:
- 208.1. izvēloties pārvadātāju, ar kuru steidzamības kārtā slēgt līgumus par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu lotē „Centrs 1”, Autotransporta direkcija pārvadātāju izvēlē ir vadījusies pēc šādiem kritērijiem:
 - 208.1.1. pārvadātāja uzņēmumam ir jābūt pietiekami lielam un ar pietiekamiem resursiem;
 - 208.1.2. pārvadātāju skaitam ir jābūt ne vairāk kā diviem, lai nodrošinātu ātru un operatīvu līgumu noslēgšanu un sagatavošanos darba uzdevumu izpildei;
 - 208.2. ievērojot minētos kritērijus, Autotransporta direkcija bija izvēlējusies trīs pārvadātājus, no kuriem viens atteicās slēgt līgumu par lotes „Centrs 1” maršrutu apkalpošanu;

¹⁸³ Satiksmes ministrijas 23.03.2009. paskaidrojumi Administratīvajai rajona tiesai par pieteicēju lūgumu par pagaidu noregulējuma piemērošanu.

208.3. pārvadātāji SIA „Jelgavas autobusu parks” un a/s „Liepājas autobusu parks”, ar kuriem Autotransporta direkcija noslēdza līgumus par lotes „Centrs 1” maršrutu apkalpošanu, ir lieli uzņēmumi ar atbilstošām iespējām nepieciešamā pasažieru pārvadājumu pakalpojuma apjoma nodrošināšanai.

208.4. Lotes „Centrs 1” konkursā zaudējušie pretendenti pēc divkārtējas sūdzības iesniegšanas Administratīvajā apgabaltiesā vērsās ar sūdzību Augstākās tiesas Senātā.

209. Augstākās tiesas Senāts:

209.1. nolēma¹⁸⁴ atcelt Administratīvās apgabaltiesas 25.06.2009. lēmumu daļā, ar kuru atteikts pieņemt prasītāju pieteikumu un nodot pieteikumu izskatīšanai Administratīvajai rajona tiesai;

209.2. pieņēma Blakus Lēmumu¹⁸⁵, kurā:

209.2.1. secināja, ka līgumu un apakšlīgumu slēgšana starp Autotransporta direkciju, a/s „Liepājas autobusu parks”, SIA „Jelgavas autobusu parks”, a/s „Nordeka”, a/s „Rīgas Taksometru parks”, SIA „Blagovest TUR” un SIA „Norma-A” laikā, kad tiesa ir atzinusi Autotransporta direkcijas lēmumu par konkursa uzvarētāju par pirmšķietami prettiesisku un noteikusi aizliegumu veikt līgumu slēgšanu, ir acīmredzami vērsta uz rīkotā konkursa rezultāta sasniegšanu par katru cenu, neievērojot ne labticības, ne valsts pārvaldes principus. Senāts atzīst, ka tas rada pamatotas aizdomas par valsts amatpersonu ieinteresētību šādas rīcības veikšanā. Turklāt šāda rīcība rada zaudējumus valstij un aizskar personu tiesības un tiesiskās intereses;

209.2.2. nolēma informēt Ģenerālprokuratūru par Autotransporta direkcijas amatpersonu rīcību, tiesvedības laikā noslēdzot līgumus par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu ar a/s „Liepājas autobusu parks” un SIA „Jelgavas autobusu parks”, kuri savukārt valsts nodotās tiesības sniegt sabiedriskā transporta pakalpojumus nodeva tālāk a/s „Nordeka”, a/s „Rīgas Taksometru parks”, SIA „Blagovest TUR” un SIA „Norma-A” jeb apstrīdētā konkursa uzvarētājiem;

209.3. vēstulē Ģenerālprokuratūrai¹⁸⁶ norādīja, ka iepriekš minētie apstākļi ir pārbaudāmi, lai pārliecinātos, vai Autotransporta direkcijas atbildīgās amatpersonas konkrētajā gadījumā nav veikušas amatnoziegumus, jo konstatētā rīcība ir acīmredzami vērsta uz rīkotā konkursa rezultātu sasniegšanu par katru cenu, neievērojot ne labticības, ne valsts pārvaldes principus.

Secinājumi

210. Noslēdzot līgumus par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu lotē „Centrs 1” uz laiku līdz tiesvedības beigām ar SIA „Jelgavas autobusu parks” un a/s „Liepājas autobusu parks”, kuras, savukārt ir noslēgušas apakšlīgumus:

210.1. a/s „Liepājas autobusu parks” ar:

210.1.1. SIA „Norma-A”;

210.1.2. SIA „Blagovest TUR”;

¹⁸⁴ Augstākās tiesas senāta Administratīvo lietu departamenta Lieta Nr. A42698109 SKA-721/2009 08.09.2009. Lēmums.

¹⁸⁵ Augstākās tiesas senāta Administratīvo lietu departamenta Lieta Nr. A42698109 SKA-721/2009 08.09.2009. Blakus Lēmums.

¹⁸⁶ Latvijas Republikas Augstākās tiesas 10.09.2009. vēstule Ģenerālprokuratūrai.

210.1.3. a/s „Nordeka”

210.2. SIA „Jelgavas autobusu parks” ar a/s „Rīgas Taksometru parks”,

Autotransporta direkcija ir pieļāvusi situāciju, ka pārvadātāji a/s „Nordeka”, a/s „Rīgas taksometru parks”, SIA „Blagovest TUR” un SIA „Norma-A” *de facto* nodrošina 88,5% pārvadājumu apstrīdētajā lotē, lai gan Administratīvā rajona tiesas bija lēmusi par Autotransporta direkcijas lēmuma¹⁸⁷ apturēšanu daļā, kurā minētie pārvadātāji bija atzīti par konkursa uzvarētājiem. Tas, iespējams, papildus liecina arī par citu apsvērumu esamību lēmuma par minēto līgumu slēgšanu pieņemšanā.

211. Skaidrojumā Administratīvajai rajona tiesai norādot, ka sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanai lotē „Centrs 1” uz laiku līdz tiesvedības beigām Autotransporta direkcijas izvēlētie pārvadātāji SIA „Jelgavas autobusu parks” un a/s „Liepājas autobusu parks” ir lieli uzņēmumi ar atbilstošām iespējām nepieciešamā pasažieru pārvadājumu pakalpojuma apjoma nodrošināšanai, Satiksmes ministrija ir sniegusi Administratīvajai rajona tiesai neprecīzu informāciju, jo minētie pārvadātāji nodrošina tikai 11,5% pārvadājumu nobraukuma lotē „Centrs 1”.

3. Sabiedriskā autotransporta pakalpojumu apmaksa

3.1. Valsts budžeta līdzekļu plānošana kompensāciju izmaksām pārvadātājiem

Konstatējumi

212. Normatīvais akts¹⁸⁸ nosaka, ka laika posmā no 01.01.2008. līdz 30.06.2009. ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu saistītos zaudējumus no valsts budžeta līdzekļiem pārvadātājam kompensēja:

212.1. pilnā apmērā reģionālo starppilsētas nozīmes un vietējās nozīmes maršrutu tīkla maršrutos;

212.2. 35% apmērā pilsētas nozīmes maršrutu tīkla maršrutos (iekļaujot pilsētu elektrotransportu)¹⁸⁹.

213. Normatīvais akts¹⁹⁰ nosaka, ka valsts budžeta pieprasījumu maksimāli pieļaujamā valsts budžeta izdevumu apjoma ietvaros izstrādā ministrija. Normatīvajos aktos nav noteikta kārtība vai kritēriji valsts budžeta finansējuma apjoma aprēķināšanai sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas zaudējumu kompensācijai.

214. Satiksmes ministrija sniedza informāciju¹⁹¹, ka valsts budžeta pieprasījums ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu saistīto zaudējumu kompensēšanai tiek plānots šādā kārtībā:

214.1. Autotransporta direkcija sagatavo un iesniedz Satiksmes ministrijai konkrētajai prioritātei nepieciešamā finansējuma apmēra aprēķinu sadalījumā pa pārvadājumu veidiem, pamatojoties uz datubāzē apkopoto informāciju par pasažieru pārvadātāju iepriekšējā gada faktiskajiem ieņēmumiem un izdevumiem un prognozēm par materiālu un pakalpojumu cenu, darba samaksas un nodokļu izmaiņām, kā arī sabiedriskā transporta pakalpojumu apjoma izmaiņām;

¹⁸⁷ Autotransporta direkcijas 13.10.2008. lēmums „Par koncesijas konkursa „Par tiesību piešķiršanu sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai ar autobusiem reģionālā starppilsētu nozīmes maršrutu tīkla daļas (lotes) maršrutos” rezultātiem”, protokols Nr.19.

¹⁸⁸ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 11.pants, pārejas noteikumu 1.punkts.

¹⁸⁹ Ar Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 11.panta grozījumiem, kas stājās spēkā no 01.07.2009., zaudējumus pilsētas nozīmes maršrutu tīkla maršrutos pilnā apmērā kompensē no pašvaldības budžeta.

¹⁹⁰ Likuma par budžetu un finanšu vadību 18.panta pirmā¹ daļa.

¹⁹¹ 27.04.2009. intervijas protokols ar Satiksmes ministrijas amatpersonām.

- 214.2. Satiksmes ministrija apkopo prioritāšu sarakstu, izvērtē tās un iesniedz Finanšu ministrijai izvērtēšanai;
- 214.3. Finanšu ministrija izvērtē informāciju un nosaka prioritātēm maksimāli pieļaujamo finansējuma apjomu;
- 214.4. Satiksmes ministrija informē Autotransporta direkciju par prioritātei piešķirto finansējuma apjomu un lūdz sagatavot un iesniegt Satiksmes ministrijai valsts budžeta pieprasījuma projektu konkrētajai valsts budžeta programmai.
215. Satiksmes ministrija sniedza informāciju¹⁹², ka sabiedriskā transporta zaudējumu kompensācijai nepieciešamā finansējuma aprēķinam:
- 215.1. 2008. gadam izmantoja šādus apsvērumus:
- 215.1.1. prognozēja nobraukuma izmaiņas, salīdzinot ar 2007. gadu:
- 215.1.1.1. maršrutos ar autobusiem sadalījumā pa reģionālo starppilsētu nozīmes maršrutu tīklu (-8%) un reģionālo vietējās nozīmes maršrutu tīklu (+5%), kopējam nobraukumam 2008. gadā sasniedzot 100 852,7 km;
- 215.1.1.2. maršrutos pa dzelzceļu (+5%):
- 215.1.2. prognozēja vispārējo izmaksu pieaugumu vismaz par 5,2%, salīdzinot ar pārvadātāju uzrādīto faktisko 2006. gada pašizmaksu, kā arī ņēma vērā nosacījumus attiecībā uz energoresursu sadārdzinājumu, kā arī darbaspēka vienības izmaksu pieaugumu. Satiksmes ministrija nesniedza informāciju par minēto izmaksu posteņu plānoto sadārdzinājuma procentu;
- 215.1.3. prognozēja peļņu Ls 2 766 000 apmērā, kas jāsedz no valsts budžeta;
- 215.1.4. prognozēja valsts budžeta dotāciju Ls 9 421 500 apmērā republikas pilsētām un rajonu pilsētām;
- 215.1.5. prognozēja ieņēmumu apjoma pieaugumu proporcionāli izdevumu pieaugumam, ievērojot pasažieru skaita pieaugumu 10% attiecībā pret 2007. gadu;
- 215.1.6. republikas nozīmes pilsētām prognozēja dotāciju 35% apmērā no pašvaldību noteiktajiem zaudējumiem;
- 215.2. 2009. gadam nepieciešamo finansējumu plānoja iepriekšējā gada apmērā;
- 215.3. Autotransporta direkcija ir sniegusi atšķirīgu informāciju par pielietoto algoritmu prognozēto izmaksu aprēķinam:
- 215.3.1. norādot¹⁹³, ka Autotransporta direkcijas rīcībā nebija informācijas par faktiskajām darbaspēka izmaksām, degvielas izmaksām un citām izmaksu pozīcijām 2006. gadā, lai varētu prognozēt izmaksu pieaugumu 2008. gadā, tāpēc, sagatavojot valsts budžeta pieprasījumu 2008. gadam, vispārējo izmaksu pieaugums tika prognozēts par 5,2% atbilstoši prognozētajam inflācijas līmenim. Saskaņā ar šo informāciju vidējā 1 km nobraukuma pašizmaksa 2008. gadam būtu Ls 0,531 apmērā;
- 215.3.2. informējot¹⁹⁴, ka izmaksu aprēķinam tika ņemti vērā:

¹⁹² Satiksmes ministrijas 08.06.2009. vēstule Valsts kontrolei Nr.15.03-14/125.

¹⁹³ Autotransporta direkcijas 28.10.2009. vēstule Valsts kontrolei Nr.2-11/2375.

¹⁹⁴ Autotransporta direkcijas 15.12.2009. vēstule Valsts kontrolei Nr.2-11/2713.

- 215.3.2.1. degvielas cenas pieaugums par 10%, veidojot vidējās izmaksas 0,1558 Ls/km;
- 215.3.2.2. atalgojuma pieaugums, sasniedzot vidējo atalgojumu 0,1505 Ls/km;
- 215.3.2.3. pārējo saimnieciskās darbības izmaksu pieaugums par 5,2%;
- 215.3.2.4. amortizācijas atskaitījumi, paredzot transportlīdzekļu derīgās lietošanas laiku astoņus gadus;
- 215.3.2.5. administrācijas izmaksas plānotas 10% apmērā no kopējiem ieņēmumiem,

rezultātā vidējā 1 km nobraukuma pašizmaksa 2008.gadam aprēķināta Ls 0,533 apmērā.

216. Ņemot vērā Satiksmes ministrijas sniegto skaidrojumu par prognozēto nobraukumu un Autotransporta direkcijas sniegto skaidrojumu par prognozēto 1 km izmaksu detalizēto aprēķinu, kopējās sabiedriskā autotransporta izmaksas 2008.gadam plānotas Ls 53 754,5 tūkst apmērā.

217. Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas zaudējumu kompensāciju izmaksai līdzekļi paredzēti Satiksmes ministrijas valsts budžeta apakšprogrammā 31.06.00 „Dotācija zaudējumu segšanai sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem”. Sākotnēji budžetā 2008.gadam bija piešķirts finansējums Ls 64 401 137 apmērā, ar budžeta grozījumiem¹⁹⁵ finansējums tika palielināts par Ls 10 000 000. Autotransporta direkcija sniedza informāciju¹⁹⁶, ka finansējuma palielinājuma sabiedriskajam transportam pamatojums ir:

- 217.1.1. degvielas cenu pieaugums pret iepriekšējo gadu aptuveni par 20%. Ņemot vērā to, ka Autotransporta direkcija sākotnēji plānoja degvielas cenu pieaugumu 10% apmērā, degvielas cenas papildu pieaugums sasniedza aptuveni 10%, kas attiecīgi radīja izmaksu pieaugumu aptuveni Ls 1,5 milj. līdz Ls 2,0 milj. apmērā¹⁹⁷;
- 217.1.2. citu energoresursu cenu pieaugums aptuveni par 39,2%, kā rezultātā pieauga ar transporta uzturēšanu un remontu saistītās izmaksas;
- 217.1.3. atalgojuma palielinājums vismaz par 22,7%.

218.5. tabulas dati parāda, ka:

218.1. 2008.gadā piešķirtās dotācijas apjoms, salīdzinot ar 2007.gadu, visai programmai kopā ir palielināts par Ls 25,9 milj. jeb par 53%, tajā skaitā sabiedriskā autotransporta pakalpojumiem palielināts par Ls 20,6 milj. jeb par 90%:

- 218.1.1. pilsētas nozīmes maršrutos dotācija palielināta Ls 5,1 milj. jeb par 115%;
- 218.1.2. reģionālajos *vietējās nozīmes* maršrutos un reģionālajos *starppilsētu nozīmes* maršrutos dotācija palielināta par Ls 15,5 milj. jeb par 84%, tajā skaitā:
 - 218.1.2.1. reģionālajos *vietējās nozīmes* maršrutos dotācija palielināta par Ls 8,8 milj. jeb par 95%;

¹⁹⁵ 17.07.2008. Grozījumi likumā „Par valsts budžetu 2008.gadam” 4.pielikums.

¹⁹⁶ Autotransporta direkcijas 15.12.2009. vēstule Valsts kontrolei Nr.2-11/2713.

¹⁹⁷ $0,1558 \times 0,1 = 0,016$ Ls/km (Autotransporta direkcijas sākotnēji plānotās degvielas izmaksas 2008.gada x izmaksu palielinājuma % = degvielas 1 km izmaksu palielinājums 2008.gadā).
 $0,016 \times 95\,140\,118 = 1\,522\,242$ (Degvielas 1 km izmaksu palielinājums 2008.gadā x faktiskais nobraukums 2008.gadā = kopējais degvielas izmaksu palielinājums 2008.gadā).

218.1.2.2. reģionālajos *starpilsētu nozīmes* maršrutos dotācija palielināta par Ls 6,7 milj. jeb par 73%;

218.2. 2009.gadā sākotnēji piešķirtās dotācijas apjoms bija 2008.gada apmērā. Ar valsts budžeta grozījumiem¹⁹⁸ kopējais dotācijas apjoms samazināts par Ls 7,5 milj. jeb 10%, tajā skaitā sabiedriskā autotransporta pakalpojumiem samazināts par Ls 3,5 milj. jeb par 8,2%:

218.2.1. *pilsētas nozīmes* maršrutos dotācija palielināta par Ls 0,7 milj. jeb par 8%;

218.2.2. reģionālajos *vietējās nozīmes* maršrutos dotācija samazināta par Ls 1,5 milj. jeb par 8%;

218.2.3. reģionālajos *starpilsētu nozīmes* maršrutos dotācija samazināta par Ls 3,3 milj. jeb par 21%.

5.tabula

Budžeta programmas 31.06.00 „Dotācija zaudējumu segšanai sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējam” finansējuma sadalījums pa gadiem

	2007.gads ¹⁹⁹ (Ls)	2008.gads ²⁰⁰ (Ls)	dotācijas izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (%)	2009.gads ²⁰¹ (Ls)	dotācijas izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (%)	2009.gads (Ls) ²⁰²	dotācijas izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (%)
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]	[7]	[8]
Dotācija par pārvadājumiem pilsētas maršrutos	4 450 008	9 572 348	115	9 421 531	-2	10 171 531	+8
Dotācija par pārvadājumiem rajonu maršrutos	9 232 553	18 037 476	95	17 810 387	-1	16 310 387	-8
Dotācija par pārvadājumiem starppilsētas reģionālajos maršrutos	9 220 036	15 958 112	73	15 910 375	0	12 560 375	-21
Kopā autotransporta pakalpojumiem	22 902 597	43 567 936	90	43 142 293	-1	39 042 293	-10
Dotācija par pārvadājumiem dzelzceļa maršrutos	25 622 160	30 833 201	20	31 258 844	1	27 858 844	-10
Kopā dotācija atbilstoši budžeta programmai 31.06.00 Dotācija zaudējumu segšanai sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējam	48 524 757	74 401 137	53	74 401 137	0	66 901 137	-10

219. Normatīvais akts²⁰³, kas bija spēkā revidējamajā laika posmā, noteica, ka, lai nodrošinātu kompensācijas izmaksu, pašvaldības katru gadu sniedz Autotransporta direkcijai aprēķinus:

¹⁹⁸ Grozījumi likumā „Par valsts budžetu 2008.gadam” 4.pielikums (stājās spēkā 01.07.2009.).

¹⁹⁹ Grozījumi likumā „Par valsts budžetu 2007.gadam” 4.pielikums.

²⁰⁰ 17.07.2008. Grozījumi likumā „Par valsts budžetu 2008.gadam” 4.pielikums.

²⁰¹ Likuma “Par valsts budžetu 2009.gadam” 4.pielikums.

²⁰² Grozījumi likumā „Par valsts budžetu 2008.gadam” 4.pielikums (stājās spēkā 01.07.2009.), Satiksmes ministrijas 04.09.2009. rīkojums Nr.01.01-03/172 “Par budžeta programmas 31.00.00 “Sabiedriskā transporta” apakšprogrammas 31.06.00 “Dotācijas zaudējumu segšanai sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem” sadali 2009.gadā”.

²⁰³ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība” 11.punkts (spēkā līdz 20.11.2009.).

219.1. rajonu pašvaldības – kompensācijas apmēru nākamajiem trim gadiem un to izmaksāšanas kārtību reģionālajam vietējās nozīmes vai pilsētas nozīmes maršrutu tīklam;

219.2. republikas pilsētas pašvaldības – kompensācijas apmēru nākamajiem trijiem gadiem un to izmaksāšanas kārtību pilsētas nozīmes maršrutiem.

Normatīvais akts²⁰⁴, kas stājās spēkā revīzijas noslēguma posmā, nosaka, ka plānošanas reģioni iesniedz Autotransporta direkcijai minēto informāciju par nākamo kalendāra gadu.

220. Revīzijā iegūta informācija²⁰⁵, ka rajonu pašvaldības (26) un republikas pilsētu pašvaldības (septiņas), kurām ir uzdots organizēt sabiedriskā transporta pakalpojumus, pārsvarā neiesniedz kompensācijas apmēra aprēķinu nākamajiem trim gadiem, Autotransporta direkcija šādus datus nepieprasa un nepieciešamā finansējuma plānošanai neizmanto. Pašvaldības iesniedz kompensācijas apmēra aprēķinu vienam gadam un Autotransporta direkcija šos datus izmanto finansējuma sadales plānošanai reģionālajam vietējās nozīmes maršrutu tīklam un pilsētas nozīmes maršrutu tīklam.

221. Ārējais normatīvais akts²⁰⁶ nenosaka, kas sagatavo kompensācijas apmēra aprēķinu un tās izmaksāšanas kārtību reģionālajam starppilsētu nozīmes maršrutu tīklam. Saskaņā ar iekšējo normatīvo aktu²⁰⁷ kompensācijas apmēra aprēķinu reģionālajam starppilsētu nozīmes maršrutu tīklam sagatavo Autotransporta direkcija.

222. Normatīvais akts²⁰⁸ nosaka, ka pāravadātājs prognozēto izmaksu un tarifu aprēķinu attiecīgajam pārskata periodam (kalendāra gadam) iesniedz pasūtītājam vismaz divus mēnešus pirms nākamā pārskata perioda. Autotransporta direkcija no pasažieru pāravadātājiem, ar kuriem tā ir noslēgusi līgumus par sabiedriskā transporta pakalpojumus sniegšanu reģionālajā starppilsētu nozīmes maršrutu tīklā, saņemtos aprēķinus izmanto finansējuma sadales pa pāravadātājiem plānošanai reģionālajā starppilsētu nozīmes maršrutu tīklā.

Secinājumi

223. Nepieciešamā valsts budžeta finansējuma ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu saistīto zaudējumu kompensēšanai apmēra noteikšanas process nav caurskatāms, jo Satiksmes ministrija nav izstrādājusi kārtību un principus nepieciešamā finansējuma apmēra noteikšanai.

224. Sagatavojot ārējā normatīvā akta²⁰⁹ projektu, kas nosaka pašvaldībām pienākumu sagatavot dotācijas aprēķinus sabiedriskā transporta pakalpojumu zaudējumu kompensēšanai reģionālajā *vietējās nozīmes* un *pilsētas nozīmes* maršrutu tīklā, bet nenosaka Autotransporta direkcijai pienākumu sagatavot dotācijas aprēķinu sabiedriskā transporta pakalpojumu zaudējumu kompensēšanai reģionālajā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklā, Satiksmes ministrija neievēro vienādu pieeju uzdevumu un atbildības noteikšanai.

²⁰⁴ MK 26.10.2009. noteikumu Nr. 1226 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifu noteikšanas kārtība” 11.punkts (spēkā no 21.11.2009.).

²⁰⁵ Autotransporta direkcijas 28.10.2009. vēstule Valsts kontrolei Nr. 2-11/2375.

²⁰⁶ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība”.

²⁰⁷ Autotransporta direkcijas 22.02.2008. apstiprinātās procedūras „Darbību apraksts dotāciju zaudējumu segšanai sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem noteikšanai, aprēķinu veikšanai un sadalei” 1.punkts.

²⁰⁸ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība”. 24.punkts.

²⁰⁹ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība” 11.punkts.

225. Būtiskais plānotās valsts budžeta dotācijas palielinājums ar sabiedriskā autotransporta (ieskaitot pilsētu elektrotransportu) pakalpojumu sniegšanu saistīto zaudējumu kompensēšanai 2008.gadā, kas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir pieaudzis gandrīz divas reizes jeb par Ls 20,6 milj., pakalpojumu apjomam būtiski nemainoties, norāda uz risku, ka Autotransporta direkcija ir palielinājusi prognozētās pakalpojumu izmaksas bez pietiekama izvērtējuma, tādējādi nodrošinot pasažieru pārvadātājiem iespēju saņemt lielāku valsts budžeta dotāciju, izmantojot normatīvā regulējuma izmaiņas, kas nosaka, ka, sākot no 2008.gada, sabiedriskā transporta pakalpojumu zaudējumi tiek kompensēti no valsts budžeta līdzekļiem pilnā apmērā.

Ieteikumi

226. Satiksmes ministrijai sagatavot priekšlikumu normatīvā akta²¹⁰ grozījumiem, lai:

226.1. noteiktu metodiku valsts budžeta finansējuma apjoma aprēķināšanai sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas zaudējumu kompensācijai;

226.2. nodrošinātu vienādu pieeju uzdevumu un atbildības noteikšanai par dotācijas aprēķina sagatavošanu zaudējumu kompensēšanai reģionālajā vietējās nozīmes un pilsētas nozīmes maršrutu tīklā un reģionālajā starppilsētu nozīmes maršrutu tīklā.

3.2. Sabiedriskā autotransporta pakalpojumu izmaksas

3.2.1. Sabiedriskā autotransporta pakalpojumu kopējo izmaksu analīze

Konstatējumi

227. Normatīvais akts²¹¹, kas bija spēkā revidējamajā laika posmā, noteica, ka pārvadātājs iesniedz pasūtītājam pārskatus par ceturksnī un kalendāra gadā gūto peļņu vai zaudējumiem, lai pasūtītājs aprēķinātu izmaksājamās kompensācijas apmēru. Minētais normatīvais akts nenoteica, kādi dokumenti pašvaldībai jāiesniedz Autotransporta direkcijā, ja pasūtītājs ir pašvaldība. Revīzijā noskaidrots, ka:

227.1. pārvadātāji, kas sniedz sabiedriskā transporta pakalpojumus reģionālajā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklā, iesniedz Autotransporta direkcijā pārskatus par ceturksnī un kalendāra gadā gūto peļņu vai zaudējumiem;

227.2. pašvaldības, kas organizē sabiedriskā transporta pakalpojumus reģionālajā *vietējās nozīmes* maršrutu tīklā, iesniedz Autotransporta direkcijā pārskatus par ceturksnī un kalendāra gadā gūto peļņu vai zaudējumiem.

228. Normatīvais akts²¹², kas stājās spēkā revīzijas noslēguma posmā, nosaka, ka plānošanas reģioni 10 dienu laikā pēc pārskatu saņemšanas no pārvadātājiem iesniedz tos Autotransporta direkcijai kopā ar informāciju par iepriekšējā ceturksnī pārvadātājam izmaksātās kompensācijas apmēru.

²¹⁰ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība”.

²¹¹ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība” 30.punkts (spēkā līdz 20.11.2009.).

²¹² MK 26.10.2009. noteikumu Nr. 1226 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifu noteikšanas kārtība” 20.punkts (spēkā no 21.11.2009.).

Sabiedriskā autotransporta pakalpojumu izmaksu analīze

Nr.p .k.	Rādītāja nosaukums	2007.gads		2008.gads		2009.gada I pusgads	
		Kopā	Izmaksas uz 1 km	Kopā	Izmaksas uz 1 km	1 pusgads	Izmaksas uz 1 km
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]	[7]	[8]
Reģionālais starppilsētu nozīmes maršrutu tīkls							
	Nobraukums (km)	57 749 007		52 730 224		23 258 664	
	Ieņēmumi (Ls)	18 670 882	0,3233	19 900 569	0,3774	8 997 453	0,3868
	Izmaksas kopā (Ls) t.sk.	28 310 832	0,4902	34 324 092	0,6509	15 368 501	0,6608
1	Materiālu izmaksas (Ls)			11 697 492	0,2218	4 099 406	0,1763
2	Personāla izmaksas (Ls)			10 876 209	0,2063	5 027 754	0,2162
3	Pārējās sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas izmaksas (Ls)			5 358 478	0,1016	3 209 320	0,1380
4	Līdzekļu vērtību norakstīšana. (Ls)			3 337 570	0,0633	1 648 803	0,0709
5	Administrācijas izmaksas (Ls)			2 660 313	0,0505	1 076 811	0,0463
6	Ārkārtas ieņēmumi (Ls)			6 034	0,0001	1 144	0,0000
7	Ārkārtas izdevumi (Ls)			9 341	0,0002	272	0,0000
8	Procentu maksājumi un līdzīgas izmaksas (Ls)			378 874	0,0072	304 407	0,0131
Reģionālais vietējās nozīmes maršrutu tīkls							
	Nobraukums (km)	45 286 297 **		42 409 894		19 993 068 ***	
	Ieņēmumi (Ls)	11 054 294*	0,2440	12 584 885	0,2967	6 285 874 ***	0,3144
	Izmaksas kopā (Ls), tajā skaitā:	23 643 681*	0,5221	31 658 334	0,7465	13 910 623	0,6958
1	Materiālu izmaksas (Ls)			10 589 831	0,2497	3 874 423	0,1938
2	Personāla izmaksas (Ls)			12 220 747	0,2882	5 531 746	0,2767
3	Pārējās sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas izmaksas (Ls)			3 246 187	0,0765	1 854 441	0,0928

* Autotransporta direkcijas 28.10.2009. vēstules „Par informācijas sniegšanu” 1. pielikums

** Autotransporta direkcijas 28.10.2009. vēstule „Par informācijas sniegšanu” 4.punkts.

*** Autotransporta direkcijas 28.10.2009. vēstule „Par informācijas sniegšanu” CD.

229. Analizējot 6.tabulā sniegtos reģionālā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīkla sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksu datus un reģionālā *vietējās nozīmes* maršrutu tīkla sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksu datus, redzams, ka 2008.gadā, kad saskaņā ar normatīvo aktu²¹³ zaudējumus pilnā apmērā sedza no valsts budžeta, salīdzinot ar 2007.gadu, kad saskaņā ar tobrīd spēkā esošo normatīvo aktu²¹⁴ no valsts budžeta zaudējumus sedza daļēji apmērā:

²¹³ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkts.

²¹⁴ MK 26.02.2002. noteikumu Nr.84 „Pasažieru regulāro autopārvadājumu iekšzemes maršrutu atklāšanas, grozīšanas, slēgšanas un atļauju izsniegšanas kārtība” 53.²1., 53.²2.apakšpunkts (spēkā līdz 01.01.2008.).

- 229.1. izmaksas uz nobraukuma 1 km vidēji palielinājušās no 0,5042 Ls/km līdz 0,6935 Ls/km jeb par 37,5%, tajā skaitā:
- 229.1.1. reģionālajā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklā izmaksas uz nobraukuma 1 km vidēji palielinājušās no 0,4902 Ls/km līdz 0,6509 Ls/km jeb par 32.8%;
- 229.1.2. reģionālajā *vietējās nozīmes* maršrutu tīklā izmaksas uz nobraukuma 1 km vidēji palielinājušās no 0,5221 Ls/km līdz 0,7465 Ls/km jeb par 43%;
- 229.2. ņemot vērā nobraukuma izmaiņas un izmaksu uz nobraukuma 1 km pieaugumu, sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksas 2008.gadā pieaugušas par Ls 17 991 864, tajā skaitā:
- 229.2.1. reģionālajā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklā sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksas 2008.gadā pieaugušas par Ls 8 475 736;
- 229.2.2. reģionālajā *vietējās nozīmes* maršrutu tīklā sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksas 2008.gadā pieaugušas par Ls 9 516 128;
- 229.3. pieņemot, ka Satiksmes ministrijas plānotais izmaksu palielinājums 5,2% apmērā attiecināms uz 2007.gada faktiskajām izmaksām, 2008.gada faktiskās izmaksas pārsniedz Satiksmes ministrijas plānotās aptuveni par Ls 15 milj.²¹⁵;
- 229.4. kopējās pamatlīdzekļu nolietojuma izmaksas 2008.gadā Ls 6 058 600, tajā skaitā sabiedrisko transportlīdzekļu nolietojuma izmaksas Ls 5 412 629:
- 229.4.1. normatīvais akts²¹⁶ nosaka, ka sabiedriskā autotransporta nolietojumu un vērtību pārskata gadā noraksta saskaņā ar lineāro metodi, nosakot lietderīgās lietošanas laiku astoņus gadus;
- 229.4.2. cits normatīvais akts²¹⁷ nosaka, ka pasūtītājs ar pārvadātāju noslēdz līgumu uz laiku līdz 12 gadiem, ja pārvadātājs iesaista pilnīgi jaunus transportlīdzekļus;
- 229.4.3. revīzijas izlasē iekļautie divi pārvadātāji sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai reģionālajā starppilsētu nozīmes maršrutu tīklā ir iesaistījuši autotransportu vecuma diapazonā no viena gada līdz 20 gadiem, ar vidējo vecumu no 10 līdz 12,5 gadiem, tajā skaitā:
- 229.4.3.1. vecumā līdz astoņiem gadiem – 44 autobusus;
- 229.4.3.2. vecumā no deviņiem līdz 21 gadam – 35 autobusus;
- 229.4.4. ņemot vērā sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā iesaistītā autotransporta vecumu, kā arī pieņemot, ka normatīvajā aktā²¹⁸ autotransporta lietderīgās lietošanas laiks tiktu noteikts atbilstoši citā normatīvajā aktā²¹⁹ noteiktajam maksimālajam sabiedriskā transporta

²¹⁵[(0,4902 x 1,052 x 52 730 224 – 34 324 0920 + (0,5221 x 1,052 x 42 409 894 – 31 584 885) = - 15 496 355] [(reģionālā starppilsētu nozīmes maršrutu tīkla 1 km pašizmaksa 2007.gadā x Satiksmes ministrijas plānotais izmaksu palielinājums 2008.gadam x faktiskais nobraukums reģionālajā starppilsētu nozīmes maršrutu tīklā – faktiskās izmaksas reģionālajā starppilsētu nozīmes maršrutu tīklā) + (reģionālā vietējās nozīmes maršrutu tīkla 1 km pašizmaksa 2007.gadā x Satiksmes ministrijas plānotais izmaksu palielinājums 2008.gadam x faktiskais nobraukums reģionālajā vietējās nozīmes maršrutu tīklā – faktiskās izmaksas reģionālajā vietējās nozīmes maršrutu tīklā) = faktisko izmaksu palielinājums 2008.gadā].

²¹⁶ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība” 28.1.apakšpunkts.

²¹⁷ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 8.panta septītās daļas 2.punkts.

²¹⁸ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība”.

²¹⁹ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 8.panta septītās daļas 2.punkts.

pakalpojumu līguma darbības termiņam (12 gadi), līdzekļu ekonomija no transportlīdzekļu nolietojuma 2008.gadā būtu Ls 1 800 000 apmērā²²⁰.

230. Autotransporta direkcija sniedza informāciju²²¹, ka sabiedriskā transporta pakalpojumu faktiskās izmaksas par 2007.gadu pasažieru pārvadātāji nav precīzi uzskaitījuši, bet ir aprēķinājuši, tāpēc precīzi uzskaitītās izmaksas varētu atšķirties no iesniegtajiem datiem.
231. Normatīvais akts²²² nosaka, ka rajona pašvaldības kompetencē ir racionāli apsaimniekot no valsts budžeta sabiedriskajam transportam iedalītos finanšu līdzekļus, bet nenosaka šādu uzdevumu Autotransporta direkcijai.
232. Normatīvie akti nosaka:
- 232.1. Autotransporta direkcijai²²³ nodrošināt sabiedriskajam transportam no valsts budžeta iedalīto finanšu līdzekļu administrēšanu, sadali un piešķiršanu Ministru kabineta noteiktajā kārtībā;
- 232.2. ja valsts budžeta programmā „Sabiedriskais transports” nepietiek līdzekļu, lai pilnībā nodrošinātu zaudējumu un izdevumu kompensāciju izmaksu, par nepieciešamā finansējuma apjomu un finansējuma avotu lemj Ministru kabinets²²⁴.
233. Autotransporta direkcijas iekšējais normatīvais akts²²⁵ nosaka, ka tā veic:
- 233.1. pašvaldību iesniegto pieprasījumu valsts budžeta līdzekļu piešķiršanai izskatīšanu un izvērtēšanu;
- 233.2. pārvadātāju iesniegto pārskatu un informācijas izskatīšanu un izvērtēšanu;
- 233.3. ja pārskatos kādam no izmaksu posteņiem ir pārāk liels īpatsvars kopējās izmaksās vai izmaksas neatbilst vidējām izmaksām, Autotransporta direkcijas maršrutu tīkla analītiķi izlases veidā izvērtē izmaksas, kas iekļautas šajā postenī.
234. Normatīvais akts nosaka, ka pašvaldības²²⁶ Autotransporta direkcijā iesniegtajam plānotā kompensācijas apmēra aprēķinam pievieno pārvadātāju iesniegtos pārskatus par iepriekšējā gadā radītajiem sabiedriskā transporta pakalpojumu zaudējumiem.
235. Likums²²⁷ nosaka, ka:
- 235.1. budžeta izpildītāji ir no budžeta finansētu institūciju vadītāji, kuri ar asignējumu pilnvaroti izdarīt budžeta izdevumus vai uzņemties īstermiņa saistības, vai arī tiesīgi uzņemties ilgtermiņa saistības attiecībā uz budžetu, savukārt, budžeta programma ir

²²⁰ $5\,412\,629 \times 8 = 43\,301\,032$ (2008.gadā ekspluatācijā esošo transportlīdzekļu viena gada nolietojums \times noteiktais derīgās lietošanas ilgums nolietojuma aprēķinam = 2008.gadā ekspluatācijā esošo transportlīdzekļu nolietojuma aprēķinam paredzētā kopējā vērtība).

$43\,301\,032 : 12 = 3\,608\,419$ (2008.gadā ekspluatācijā esošo transportlīdzekļu nolietojuma aprēķinam paredzētā kopējā vērtība : pieņemtais derīgās lietošanas ilgums nolietojuma aprēķinam 12 gadi = pieņemtā viena gada nolietojuma summa).

$5\,412\,629 - 3\,608\,419 = 1\,804\,209$ (2008.gadā ekspluatācijā esošo transportlīdzekļu viena gada nolietojums - pieņemtā viena gada nolietojuma summa, ja transportlīdzekļu derīgās lietošanas laiks būtu noteikts 12 gadi = iespējamā ekonomija no pamatlīdzekļu nolietojuma aprēķina).

²²¹ 13.11.2009. apspriedes protokols ar Autotransporta direkcijas amatpersonām.

²²² Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 5.panta trešās daļas 6.punkts.

²²³ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 5.panta pirmās daļas 3.punkts.

²²⁴ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība” 17.punkts.

²²⁵ Autotransporta direkcijas 22.02.2008. apstiprinātās procedūras „darbību apraksts dotāciju zaudējumu segšanai sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem noteikšanai, aprēķinu veikšanai un sadalei” 2.punkts, 23.5.apakšpunkts.

²²⁶ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība” 13.1.apakšpunkts.

²²⁷ Likums par budžetu un finanšu vadību: Termini; 24. panta pirmā daļa.

savstarpēji saistītu, uz kopēju mērķi orientētu pasākumu vai pakalpojumu kopums, kurš tiek plānots, izpildīts, uzskaitīts un kontrolēts no budžeta finansētās institūcijās saskaņā ar šo likumu un par kura izpildi atbild budžeta izpildītāji;

- 235.2. ministrija var izdarīt valsts budžeta izdevumus vai uzņemties īstermiņa saistības tikai to finansēšanas plānos noteikto asignējumu ietvaros, kurus izsniedz Valsts kase.
236. Likums²²⁸ nosaka, ka Autotransporta direkcija nodrošina sabiedriskajam transportam no valsts budžeta piešķirto finanšu līdzekļu administrēšanu.
237. Izlases veidā pārbaudot divu pašvaldību iesniegtos kompensāciju apmēra aprēķinus 2008. gadam, konstatēts, ka:
- 237.1. pašvaldības iesniegušas Autotransporta direkcijai pasažieru pārvadātāju sagatavotos aprēķinus par plānotajām sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksām;
- 237.2. četri pārvadātāji, kuri sniedz sabiedriskā transporta pakalpojumus revīzijas izlasē iekļauto pašvaldību teritorijā, salīdzinot ar 2007. gadu, 2008. gadam plānoja pakalpojumu pašizmaksas pieaugumu diapazonā no 19,4% (komersantam H) līdz 114,5% (komersantam E), izmaksu pieauguma dinamikai atšķiroties 5,9 reizes;
- 237.3. Autotransporta direkcija ir pieņēmusi un, neveicot analīzi, akceptējusi pašvaldību iesniegtos plānotā kompensāciju apmēra aprēķinus 2008. gadam, kuros sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksas, salīdzinot ar Satiksmes ministrijas plānoto izmaksu palielinājumu, ir palielinātas vēl par Ls 430 600.
238. Autotransporta direkcija nav pieprasījusi no pārvadātājiem un pašvaldībām pārskatus par 2007. gadā (pirms plānošanas gada iepriekšējā gadā) radītajiem sabiedriskā transporta pakalpojumu zaudējumiem atšifrējumā pa izmaksu posteņiem un attiecīgi nav izveidojusi datubāzi sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksu izmaiņu pamatotības analīzei. Revīzijā nebija pieejama informācija par sabiedriskā autotransporta pakalpojumu izmaksām 2007. gadā, tāpēc nebija iespējams veikt 2008. gada izmaksu izmaiņu analīzi.
239. Valsts kontroles revidenti analizēja Autotransporta direkcijā iesniegtos 31 pārvadātāja pārskatu datus par 2008. gada un 12 pārvadātāju pārskatu datus par 2009. gada I pusgada sabiedriskā autotransporta pakalpojumu izmaksām reģionālajā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklā un veica aplēses par iespējamo līdzekļu ekonomiju, ja pārvadātāju darba organizācija būtu iespējami racionāla un izmaksu kontrole no atbildīgo iestāžu puses pietiekama.
- Valsts kontroles revidentu aplēsēs tika piemērots piesardzības princips, ņemot vērā katrai izmaksu pozīcijai raksturīgās tendences.
240. Veicot datu analīzi, tika konstatēts, ka reģionālajā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklā vidējās izmaksas uz nobraukuma 1 km bija diapazonā no [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km līdz [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km, tajā skaitā:
- 240.1. 2008. gadā kopējās materiālu izmaksas ir Ls 11 697 492, vidējās materiālu izmaksas uz nobraukuma 1 km ir 0,2218 Ls/km. Galvenās izmaksu pozīcijas ir:
- 240.1.1. *degvielas izmaksas, kas ir atkarīgas no autobusa ietilpības*. Salīdzinot pārvadātāju, kuri pakalpojumu sniegšanai starppilsētu maršrutu tīklā ir iesaistījuši galvenokārt lielas ietilpības (ar 40 līdz 50 un vairāk sēdvietām) autobusus, kuriem degvielas patēriņš ir aptuveni vienāds, konstatēts, ka:
- 240.1.1.1. *degvielas izmaksas uz nobraukuma 1 km pārvadātājiem, kuri pakalpojumu sniegšanā ir iesaistījuši līdzīgas ietilpības autobusus,*

²²⁸ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 5. panta pirmās daļas 3. apakšpunkts.

ir diapazonā no [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km līdz [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km, veidojot starpību 0,123 Ls/km, un 2008.gadā kopumā degvielas izmaksas sasniedza Ls 9 105 982;

240.1.1.2. septiņi pārvadātāji, kuriem uzrādītās degvielas izmaksas uz nobraukuma 1 km pārsniedz [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km, 2008.gadā veikuši nobraukumu 5 160 862 km, degvielai izmantojot Ls 1 111 112;

Revidenti veica aplēsi un konstatēja, ka gadījumā, ja pārvadātāju degvielas izmaksu starpību samazinātu līdz 0,025 Ls/km, līdzekļu ekonomija sasniegtu ~ Ls 80 000;

240.2. kopējās personāla izmaksas 2008. gadā bija Ls 10 876 209, tajā skaitā:

240.2.1. kopējā atlīdzība par darbu transportlīdzekļu vadītājiem - Ls 5 903 241, izmaksas uz nobraukuma 1 km ir diapazonā no [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km līdz [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km, veidojot starpību 0,072 Ls/km;

240.2.2. 14 pārvadātājiem izmaksas par darbu transportlīdzekļu vadītājiem pārsniedz vidējo izmaksu līmeni;

Revidenti veica aplēsi un konstatēja, ka gadījumā, ja minētie 14 pārvadātāji samazinātu atlīdzību par transportlīdzekļu vadītāju darbu līdz pārējo pārvadātāju vidējam darba samaksas līmenim, līdzekļu ekonomija no atlīdzības par darbu un obligātajām sociālās apdrošināšanas iemaksām būtu Ls 812 100;

240.2.3. kopējā atlīdzība par darbu pārējiem darbiniekiem ir Ls 2 866 308. Analizējot minētās izmaksas, konstatēts, ka:

240.2.3.1. izmaksu līmenis ir atkarīgs no pārvadātāja struktūras, tajā skaitā tādiem aspektiem kā transportlīdzekļu remonta bāzes un autoostas esamība pārvadātāja struktūrā vai remontdarbu un autoostas pakalpojumu iepirkšana;

240.2.3.2. salīdzinot viena pārvadātāja, kura struktūrā 2008.gadā bija remontbāze un autoosta, un vidējās izmaksas uz nobraukuma 1 km - [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km ar pārējo pārvadātāju izmaksām, konstatēts, ka 18 pārvadātājiem minētās izmaksas 2008.gadā bija augstākas, diapazonā no [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km līdz [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km; veidojot izmaksu starpību 0,063 Ls/km apmērā;

Revidenti veica aplēsi un konstatēja, ka gadījumā, ja minētie 18 pārvadātāji samazinātu atlīdzību par pārējo darbinieku darbu, samazinot izmaksu starpību līdz 0,011 Ls/km, līdzekļu ekonomija no atlīdzības par darbu un obligātajām sociālās apdrošināšanas iemaksām būtu Ls 735 000;

240.3. kopējās pārējās sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas izmaksas ir Ls 5 358 478, tajā skaitā:

240.3.1. remonta izmaksas Ls 1 018 729, no tām Ls 566 880 jeb 55,6% uzrādījuši trīs pārvadātāji;

240.3.2. citas saimnieciskās darbības izmaksas Ls 1 275 366, no tām Ls 342 010 jeb 26,8% uzrādījis viens pārvadātājs;

- 240.4. kopējās administrācijas izmaksas 2008. gadā bija Ls 2 660 313, izmaksas uz nobraukuma 1 km ir diapazonā no [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km līdz [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km, veidojot izmaksu starpību 0,1082 Ls/km apmērā, tajā skaitā:
- 240.4.1. 10 pārvadātājiem nesasniedz vidējās izmaksas;
- 240.4.2. 21 pārvadātājam pārsniedz vidējās izmaksas.
- Revidenti veica aplēsi un konstatēja, ka gadījumā, ja minētais 21 pārvadātājs samazinātu administratīvās izmaksas līdz pārējo pārvadātāju vidējam administratīvajām izmaksām, tiktu iegūta līdzekļu ekonomija Ls 786 000 apmērā.
241. Izvērtējot 26 pašvaldību iesniegtos pārskatus atšifrējumā pa 64 pasažieru pārvadātājiem par 2008.gada sabiedriskā autotransporta pakalpojumu izmaksām reģionālajā *vietējās nozīmes* maršrutu tīklā, konstatēta līdzīga situācija un vidējo izmaksu uz nobraukuma 1 km svārstības diapazonā no [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km līdz [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km:
- 241.1. kopējās materiālu izmaksas ir Ls 10 589 831. Galvenā izmaksu pozīcija ir degvielas izmaksas (Ls 8 079 168 apmērā), kas ir atkarīgas no autobusa ietilpības un ceļu stāvokļa reģionos. Pārvadātāji reģionālajā *vietējās nozīmes* maršrutu tīklā sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā ir iesaistījuši dažādas ietilpības un dažāda vecuma transportlīdzekļus, kas ierobežo iespēju salīdzināt degvielas izmaksas uz nobraukuma 1 km. Degvielas izmaksas pašvaldību pārvadātājiem ir diapazonā no [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km līdz [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km, veidojot starpību 0,1961 Ls/km apmērā. Ņemot vērā, ka degvielas izmaksu līmeni reģionālajā *vietējās nozīmes* maršrutu tīklā ietekmē virkne būtisku faktoru, revidenti neuzskatīja par iespējamu veikt aplēsi par iespējamu budžeta līdzekļa ekonomiju.
- 241.2. kopējās personāla izmaksas ir Ls 12 220 747, vidējās personāla izmaksas ir par 0,0819 Ls/km augstākas nekā reģionālajā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklā, kas ir radījis papildu izmaksas Ls 3 473 485 apmērā;
- 241.3. kopējās administrācijas izmaksas ir Ls 2 267 456, diapazonā no [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km līdz [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km, veidojot starpību 0,0851 Ls/km apmērā, tajā skaitā:
- 241.3.1. 11 rajonu pašvaldībām nesasniedza vidējās izmaksas;
- 241.3.2. 15 rajonu pašvaldībām pārsniedza vidējās izmaksas.
- Ņemot vērā, ka administratīvo izmaksu līmeni reģionālajā *vietējās nozīmes* maršrutu tīklā būtiski ietekmē uzņēmuma lielums un uzņēmējdarbības virzienu skaits, revidenti neuzskatīja par iespējamu veikt aplēsi par iespējamu budžeta līdzekļa ekonomiju.
242. 2009.gadā reģionālajā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklā pēc koncesijas konkursa organizēšanas daļēji mainījās pakalpojumu sniedzēji. Izvērtējot 2009.gada I pusgada sabiedriskā autotransporta pakalpojumu izmaksas reģionālajā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklā, konstatēts, ka, salīdzinot ar 2008.gadu, kopējās 1 km nobraukuma izmaksas palielinājušās no 0,651 līdz 0,661, savukārt izmaksas atsevišķos posteņos ir gan pazeminājušās, gan paaugstinājušās, tajā skaitā:
- 242.1. personāla darba samaksas izmaksas uz nobraukuma 1 km pieaugušas par 0,010 Ls/km, kas ir radījis papildu izmaksas Ls 229 400 apmērā. Autotransporta direkcija

sniedza skaidrojumu²²⁹, ka minētais izmaksu palielinājums, iespējams, radies, pārvadātājiem izpildot koncesiju līgumsaistības, kas noteica nodrošināt transportlīdzekļu vadītājiem vidējo darba samaksu 2009.gadā vismaz 4,30 Ls/h;

242.2. pārējo sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas izmaksu sastāvā citi pakalpojumi un citas saimnieciskās darbības izmaksas kopā uz nobraukuma 1 km pieaugušas par 0,0416 Ls/km, kas ir radījis papildu izmaksas Ls 967 560 apmērā. Autotransporta direkcija sniedza skaidrojumu²³⁰, ka viens no būtiskiem minētā izmaksu palielinājuma iemesliem ir autoostu pakalpojumu sadārdzināšanās, tajā skaitā saistībā ar reisu skaita samazināšanos.

Secinājumi

243. Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzēji – privātie uzņēmēji – nav motivēti sniegt izmaksu efektīvus sabiedriskā transporta pakalpojumus situācijā, kad sabiedriskā transporta pakalpojumu zaudējumus pilnā apmērā kompensē no valsts budžeta, jo:

243.1. lai gan Satiksmes ministrija normatīvajos aktos nav noteikusi sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem uzdevumu un Autotransporta direkcija nav pieprasījusi pārvadātājiem iesniegt pārskatus par sabiedriskā transporta pakalpojumu peļņu / zaudējumiem pārskata gadā, kas beidzas pirms perioda, uz kuru attiecas normatīvā akta²³¹ prasība par zaudējumu kompensēšanu no valsts budžeta pilnā apmērā (2007.gads), un Autotransporta direkcija nav izveidojusi datubāzi sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksu posteņu izmaiņu detalizētai analīzei,

243.2. tomēr sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzēju uzrādītais vidējās pašizmaksas pieaugums par Ls 17 991 864 jeb 37,5% 2008.gadā, salīdzinot ar 2007.gadu²³², norāda uz risku, ka sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzēji 2008.gadā izmantoja situāciju, kad normatīvie akti un līgumi ar pasūtītājiem (Autotransporta direkciju un pašvaldībām) nenoteica prasību pārvadātājiem iesniegt un pasūtītājiem izvērtēt izmaksu pieauguma pamatojumu.

244. Satiksmes ministrija ir radījusi nosacījumus sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksu palielinājumam 2008.gadā Ls 1 800 000 apmērā, jo, izstrādājot normatīvā akta²³³ projektu, ir noteikusi zaudējumu apmēra aprēķinam sabiedriskā autotransporta lietderīgās lietošanas laiku astoņus gadus situācijā, kad:

244.1. normatīvais akts²³⁴ paredz iespēju slēgt līgumu līdz 12 gadiem, ja sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā iesaista jaunu transportlīdzekli;

244.2. sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzēji pasažieru pārvadājumos iesaista līdz 20 gadiem un dažos gadījumos arī vecākus autobusus.

245. Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzēju 2008.gada pārskatu analīze liecina, ka pasūtītāju pietiekamas kontroles par pasažieru pārvadātāju izmaksu pamatotību trūkums varētu būt izraisījis valsts budžeta papildu izdevumus aptuveni Ls 5,9 milj. apmērā, jo:

245.1. reģionālajā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklā vidējās izmaksas uz nobraukuma 1 km bija diapazonā no [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km līdz [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km kas, ņemot vērā, ka reģionālajā *starppilsētu nozīmes*

²²⁹ Autotransporta direkcijas 08.12.2009. vēstule Valsts kontrolei Nr. 2-11/2651.

²³⁰ Autotransporta direkcijas 08.12.2009. vēstule Valsts kontrolei Nr. 2-11/2651.

²³¹ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība” 4.punkts.

²³² Vidējais inflācijas līmenis 2008.gadā Latvijas tautsaimniecībā: 15,4%.

²³³ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība”.

²³⁴ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 8.panta septītās daļas 2.punkts.

maršrutu tīklā tiek sniegti vienveidīgi pakalpojumi, norāda uz risku, ka daļa pārvadātāju izmaksas nepamatoti palielināja par aptuveni Ls 2,4 milj., tajā skaitā:

- 245.1.1. degvielas izmaksas palielinātas aptuveni par Ls 80 000, ņemot vērā to, ka reģionālajā starppilsētu nozīmes maršrutu tīklā pakalpojumu sniegšanā iesaistīti galvenokārt līdzīgas ietilpības autobusi (ar 40 līdz 50 sēdvietām) un degvielas izmaksas uz nobraukuma 1 km bija diapazonā no [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km līdz [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km, tajā skaitā 7 pārvadātājiem no 31 degvielas izmaksas uz nobraukuma 1 km pārsniedza [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km;
- 245.1.2. personāla izmaksas palielinātas vismaz par Ls 1 547 100, salīdzinot ar reģionālajā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklā norādītajām vidējām personāla izmaksām, jo:
- 245.1.2.1. reģionālajā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklā atlīdzība par darbu transportlīdzekļu vadītājiem uz nobraukuma 1 km bija diapazonā no [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km līdz [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km;
- 245.1.2.2. atlīdzība par darbu pārējam personālam, salīdzinot pārvadātājus, kuru uzņēmuma struktūra ir līdzīga (ietverot remonta bāzi un autoostu), uz nobraukuma 1 km bija diapazonā no [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km līdz [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km;
- 245.1.3. administrācijas izmaksas palielinātas vismaz par Ls 786 000, ņemot vērā, ka minētās izmaksas bija diapazonā no [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km līdz [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km. 10 no 31 pārvadātāja minētās izmaksas nesasniedza vidējās izmaksas 0,051 Ls/km un 21 pārvadātājam minētās izmaksas pārsniedza vidējās izmaksas, kas norāda uz nepamatotu izmaksu palielinājuma risku;
- 245.2. reģionālajā *vietējās nozīmes* maršrutu tīklā vidējās izmaksas uz nobraukuma 1 km bija diapazonā no [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km līdz [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km. Šāds diapazons, ņemot vērā arī atšķirīgo ceļu seguma kvalitāti un izmantotā autotransporta tehniskā stāvokļa atšķirības, tomēr norāda uz neracionālas sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas risku, kas varēja nepamatoti palielināt sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksas reģionālajā *vietējās nozīmes* maršrutu tīklā vismaz par Ls 3,5 milj.:
- 245.2.1. lai gan reģionālajā *vietējās nozīmes* maršrutu tīklā sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā ir iesaistīts dažādas ietilpības un tehniskā stāvokļa autotransports, tomēr degvielas izmaksu atšķirības 2,4 reizes uz nobraukuma 1 km divām vienā reģionā esošām pašvaldībām norāda uz degvielas izlietojuma kontroles trūkuma un nepamatotu izmaksu paaugstināšanas risku;
- 245.2.2. personāla izmaksas reģionālajā *vietējās nozīmes* maršrutu tīklā bija palielinātas vismaz par Ls 3 473 000, salīdzinot ar personāla izmaksām reģionālajā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklā, no tām:
- 245.2.2.1. reģionālajā *vietējās nozīmes* maršrutu tīklā atlīdzība par darbu transportlīdzekļu vadītājiem uz nobraukuma 1 km bija diapazonā no [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km līdz [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km jeb atšķiras gandrīz trīs reizes;
- 245.2.2.2. atlīdzība par darbu pārējam personālam uz nobraukuma 1 km bija diapazonā no [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km līdz [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km jeb atšķiras 3,4 reizes.

246. Koncesiju konkursa rīkošana reģionālajā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklā, sadalot maršrutu tīklu astoņās lotēs, nav nodrošinājusi sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksu samazināšanos, jo, lai gan 2009.gada I pusgadā būtiski ir samazinājušās materiālu izmaksas, ko galvenokārt ietekmēja degvielas cenas pazemināšanās, vairākos izmaksu posteņos sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksas palielinājās, radot izmaksu sadārdzinājumu vismaz par Ls 1 197 000, tajā skaitā:

246.1. personāla izmaksas reģionālajā starppilsētu nozīmes maršrutu tīklā, salīdzinot ar 2008.gadu palielinātas aptuveni par Ls 229 400;

246.2. pārējās sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksas, salīdzinot ar 2008.gadu palielinātas aptuveni par Ls 967 600.

247. Nosakot normatīvā akta²³⁵ projektā par sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanu reģionālajā *vietējās nozīmes* maršrutu tīklā atbildīgajām institūcijām – pašvaldībām - uzdevumu racionāli apsaimniekot šim mērķim piešķirtos valsts budžeta līdzekļus, bet neuzliekot līdzīgu uzdevumu par sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanu reģionālajā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklā atbildīgajai institūcijai - Autotransporta direkcijai, Satiksmes ministrija nav nodrošinājusi konsekventu pieeju valsts budžeta līdzekļu efektīva izlietojuma nodrošināšanā.

Ieteikumi

248. Satiksmes ministrijai:

248.1. sagatavot priekšlikumu normatīvā akta²³⁶ grozījumiem, lai noteiktu valsts budžeta līdzekļu administrētajam un sabiedriskā transporta pakalpojumu organizētajam reģionālajā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklā - Autotransporta direkcijai uzdevumu racionāli apsaimniekot piešķirtos valsts budžeta līdzekļus un atbildību par šā uzdevuma izpildi;

248.2. izvērtēt iespēju ierosināt grozījumus normatīvajā aktā²³⁷, nosakot ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas līguma termiņu (12 gadi, ja iesaista jaunus transportlīdzekļus), kā arī ar transportlīdzekļu nobraukumu samērīgu sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā iesaistīto transportlīdzekļu derīgās lietošanas laiku;

248.3. izvērtēt iespēju ierosināt grozījumus normatīvajā aktā²³⁸, nosakot sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksu posteņu pieauguma ierobežojumus, veicinot pārvaldātāju racionālu darba organizāciju un nodrošinot pamatotus izdevumus situācijā, kad sabiedriskā transporta pakalpojumu zaudējumus pilnā apmērā sedz no valsts budžeta.

3.2.2. Sabiedriskā autotransporta pakalpojumu izmaksu uzskaites organizēšana

Konstatējumi

249. Revīzijā izlases kārtā tika detalizēti veikta četru sabiedriskā transporta pakalpojumu reģionālajā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklā sniedzošu pārvaldātāju pakalpojumu izmaksu uzskaites pamatojuma un atbilstības normatīvo aktu prasībām pārbaude:

²³⁵ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība”.

²³⁶ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība”.

²³⁷ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība”.

²³⁸ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība”.

- 249.1. komersants A;
- 249.2. komersants B;
- 249.3. komersants C;
- 249.4. komersants D.
250. Normatīvais akts²³⁹ nosaka, ka pārvadātājam jānodrošina sabiedriskā transporta pakalpojumu saimnieciskās darbības atsevišķa uzskaitē, ja pārvadātājs veic arī citu saimniecisko darbību, kā arī kopējo ieņēmumu un kopējo izmaksu aprēķins par katru pārvadājumu veidu un maršrutu atsevišķi. Noslēdzot līgumu par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu, pie līguma tiek pievienota kopija par izmaksu atsevišķu uzskaiti uzņēmumā. Revīzijā noskaidrots, ka izlasē iekļautajiem uzņēmumiem ir nodalīta grāmatvedības uzskaitē saskaņā ar minētā normatīvā akta prasībām un uzņēmumu iekšējiem normatīvajiem aktiem²⁴⁰;
251. Normatīvais akts²⁴¹ nosaka, ka pārvadātājs grāmatvedību reglamentējošos normatīvajos aktos noteiktajos grāmatvedības organizācijas dokumentos norāda izmaksu sadales metodiku, ievērojot, ka autobusiem tiešās izmaksas noteiktā pārvadājumu veidā attiecina pret nobrauktajiem kilometriem. Komersanta B iekšējais normatīvais akts²⁴² nosaka, ka uzņēmuma struktūrvienību (automazgātuvēs, remontdarbnīcās, autoostās) pakalpojumi tiek attiecināti uz sabiedriskā transporta pakalpojumiem nevis atbilstoši struktūrvienību izmaksām, bet atbilstoši uzņēmuma noteiktām pakalpojumu cenām.
252. Normatīvais akts²⁴³ nosaka, ka netiešās izmaksas sadala starp saimnieciskās darbības veidiem, attiecinot pret tajos gūtajiem ieņēmumiem, un netiešo izmaksu daļu, kas noteikta sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai, attiecina pret veiktajiem kilometriem. Komersants D ir noslēdzis līgumu²⁴⁴ ar SIA „Pilsētas līnijas” (vienotais reģistrācijas Nr.40003641453) par sabiedriskā autotransporta ārējās un iekšējās virsmas izmantošanu reklāmai. Komersants D reklāmas ieņēmumus nav norādījis 2009.gada II ceturkšņa peļņas / zaudējumu aprēķinā un attiecīgi nav ņēmis vērā minētos ieņēmumus, sadalot netiešās izmaksas starp pārvadājumu veidiem.

Secinājums

253. Lai gan revīzijas izlasē iekļautie pārvadātāji ir nodrošinājuši ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu saistītās saimnieciskās darbības atsevišķu uzskaiti²⁴⁵ un izstrādājuši iekšējos normatīvos aktus izmaksu aprēķinam, tomēr pārvadātāju atšķirīgā pieeja, sagatavojot izmaksu un peļņas vai zaudējumu aprēķinu, norāda uz nepamatoti paaugstinātu sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksu un zaudējumu aprēķināšanas risku, piemēram:

²³⁹ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifa noteikšanas kārtība” III nodaļa.

²⁴⁰ Komersanta B 07.12.2007. apstiprinātā „Izmaksu sadales metodika”, komersanta A 01.12.2007. apstiprinātais „Nolikums par grāmatvedības organizāciju un kārtošānu”, komersanta C 30.11.2007. apstiprinātie „Noteikumi par izmaksu uzskaiti un sadali apstiprināts”, komersanta D 05.01.2009. „Izmaksu sadales metodika”.

²⁴¹ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifa noteikšanas kārtība” 26.3.1.apakšpunkts.

²⁴² Komersanta B 02.01.2008. apstiprinātā „Izmaksu uzskaitē struktūrvienībā 02 „autobusi”.

²⁴³ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifa noteikšanas kārtība” 26.3.2.apakšpunkts.

²⁴⁴ Komersanta D un SIA „Pilsētas līnijas” 02.04.2009. līgums.

²⁴⁵ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifa noteikšanas kārtība” 18., 26.punkts.

253.1. komersants B ir noteicis normatīvā akta²⁴⁶ prasībām neatbilstošu uzņēmuma struktūrvienību pakalpojumu izmaksu attiecināšanu uz tiešajām izmaksām;

253.2. komersants D, pārskatā neuzrādot ieņēmumus par sabiedriskā autotransporta izmantošanu reklāmai, nenodrošina normatīvajam aktam²⁴⁷ atbilstošu netiešo izmaksu sadali.

3.2.3. Sabiedriskā autotransporta pakalpojumu izmaksas

Konstatējumi

254. Ņemot vērā, ka 2009.gadā pēc koncesiju konkursa organizēšanas par tiesībām veikt sabiedriskos pārvadājumus reģionālajā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklā mainījās pārvadātāju sastāvs, datu analīzei tika izvēlēti 2009.gada I un II ceturkšņa pārskati. Revīzijas apjomā iekļauto pārvadātāju sabiedriskā transporta pakalpojumu pašizmaksas dinamika parādīta 7.tabulā.

7.tabula

Sabiedrisko pārvadājumu kopējo izmaksu izmaiņu dinamika reģionālajā starppilsētu nozīmes maršrutu tīklā

Rādītājs	2007.gads	2008.gads	2009.gads		Izmaiņas (%)		
			Līgumos paredzēts	I pusgada faktiskais			
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[4/3=6]	[5/3=7]	[5/4=8]
Kopējais nobraukums (km)	57 749 007	52 730 224	50 167 715	23 258 664			
Kopējās izmaksas (Ls)	28 310 832	34 324 092	38 505 808	15 368 500			
Vidējā 1 km pašizmaksa (Ls)	0,4902	0,6509	0,7675	0,6608	117,9	101,5	86,1
Komersants B (Ierobežotas pieejamības informācija)							
Komersants C (Ierobežotas pieejamības informācija)							
Komersants D (Ierobežotas pieejamības informācija)							
Komersants A (Ierobežotas pieejamības informācija)							

255.7.tabulas dati parāda, ka:

255.1. Autotransporta direkcija koncesiju konkursa rezultātā noslēdza ar pārvadātājiem līgumus, paredzot vidējo 1 km pašizmaksu:

255.1.1. par 56,6% jeb 0,2773 Ls/km augstāku nekā 2007.gada faktiskās izmaksas, kas rada plānoto izmaksu palielinājumu, salīdzinot ar 2007.gadu, Ls 13 913 594 apmērā²⁴⁸;

255.1.2. par 17,9% jeb 0,1166 Ls/km augstāku nekā 2008.gada faktiskās izmaksas, kas rada plānoto izmaksu palielinājumu, salīdzinot ar 2008.gadu, Ls 5 849 500 apmērā²⁴⁹.

255.2. sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksas 2009.gada I pusgadā bija:

²⁴⁶ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifa noteikšanas kārtība” 26.3.1.apakšpunkts.

²⁴⁷ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifa noteikšanas kārtība” 26.3.2.apakšpunkts.

²⁴⁸ $(0,7675 - 0,4902) \times 50\,167\,715 = 13\,913\,594$ (2009.gada līgumos paredzētā vidējā pašizmaksa – 2007.gada faktiskā vidējā pašizmaksa x līgumos paredzētais 2009.gada nobraukums = izmaksu starpība).

²⁴⁹ $0,7675 - 0,6509 = 0,1166$ (2009.gada līgumos paredzētā vidējā pašizmaksa – 2008.gada faktiskā vidējā pašizmaksa = pašizmaksas starpība).

$0,1166 \times 50\,167\,715 = 5\,849\,555$ (pašizmaksas starpība x līgumos paredzētais 2009.gada nobraukums = izmaksu starpība).

255.2.1. par 34,8% jeb Ls 3967,1 tūkst. lielākas nekā 2007.gadā;

255.2.2. par 1,5% jeb Ls 229, 4 tūkst. lielākas nekā 2008. gadā;

255.2.3. par 14,0% jeb Ls 2482,5 tūkst. mazākas nekā plānots 2009.gadā.

256. Analizējot revīzijas apjomā iekļauto pārvadātāju līgumos 2009.gadam paredzēto izmaksu un 2009.gada I pusgada pārskatos iekļautos datus, konstatēts, ka:

256.1. Autotransporta direkcija koncesijas konkursa rezultātā ir piekritusi slēgt līgumus ar trim revīzijas izlases apjomā iekļautajiem pārvadātājiem (komersantu B, komersantu C, komersantu A), līgumos paredzot sabiedriskā transporta pakalpojumu pašizmaksu par 15,6% līdz 29,9% augstāku nekā šo pārvadātāju 2008.gada faktiskā pašizmaksa;

256.2. visiem revīzijas izlasē iekļautajiem pārvadātājiem 2009.gada I pusgadā sabiedriskā transporta pakalpojumu pašizmaksa bija zemāka par līgumā paredzēto, tās samazinājums bija diapazonā no 0,8% līdz 17,9%;

256.3. 2009.gada I pusgadā:

256.3.1. diviem pārvadātājiem (komersantam B, komersantam D) faktiskā pašizmaksa bija zemāka nekā 2008.gadā;

256.3.2. diviem pārvadātājiem (komersantam C, komersantam A) faktiskā pašizmaksa bija augstāka nekā 2008.gadā, radot izmaksu palielinājumu Ls 324 000 apmērā.

8.tabula

Sabiedriskā transporta pakalpojuma sniedzēju darbības rādītāji par 2009.gada I pusgadu (Ierobežotas pieejamības informācija)

257. Saskaņā ar 8.tabulas datiem revīzijas apjomā iekļauto pārvadātāju izmaksas, vērtējot atsevišķus izmaksu posteņus atšķiras līdz divām reizēm.

Secinājumi

258. Satiksmes ministrija nav nodrošinājusi izmaksu efektīvu sabiedriskā transporta organizēšanu, jo nav noteikusi normatīvajos aktos prasības pasažieru pārvadātājiem pamatot sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksu pieaugumu;

259. Lai gan visi revīzijas izlasē iekļautie sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzēji 2009.gada I pusgadā ir nodrošinājuši pakalpojumu pašizmaksas ekonomiju, salīdzinot ar līgumos noteikto plānoto pašizmaksu, tomēr divi revīzijas apjomā iekļautie sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzēji, kā arī pakalpojumu sniedzēji reģionālajā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklā kopumā 2009.gada I pusgadā ir pārsnieguši 2008.gada faktisko sabiedriskā transporta pakalpojumu pašizmaksu.

Ieteikums

260. Satiksmes ministrijai izvērtēt iespēju ierosināt grozījumus normatīvajā aktā²⁵⁰, nosakot sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksu izmaiņu dinamikas korelāciju ar valsts budžeta dotācijas plānošanai izvirzītajām prasībām.

3.2.3.1. Materiālu izmaksas

Konstatējumi

261. Materiālu izmaksu sastāvā galvenās izdevumu pozīcijas ir:

²⁵⁰ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība”.

- 261.1. maksa par rezerves daļām. Izvērtējot pārvadātāju, kuri iesaista pakalpojumu sniegšanā līdzīga vecuma autotransportu (10 līdz 12 gadus vecus), iesniegtos pārskatus, konstatēts, ka minētās izmaksas uz 1 km ir diapazonā no [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km (komersantam C) līdz [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km (komersantam D), kas komersantam D 2009.gada I pusgadā, salīdzinot ar komersantu C, ir par 55% vairāk un rada izmaksu palielinājumu par Ls 24 620.
- 261.2. maksa par degvielu - izmaksas uz 1 km pārvadātājiem ir diapazonā no [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km komersantam C līdz [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km komersantam A un komersantam D. Komersants C un komersants D pakalpojumu sniegšanā iesaistījuši autobusus ar vienādu vidējo vecumu - 10 gadi, savukārt komersants A pakalpojumu sniegšanā iesaistījuši 2008.gada un 2009.gada izlaides autobusus. Komersanta A un komersanta D uzrādītās degvielas izmaksas, salīdzinot ar komersanta C degvielas izmaksām 2009.gada I pusgadā, ir aptuveni par 6,3% jeb par Ls 17 300 lielākas;
262. Normatīvais akts²⁵¹ nosaka degvielas patēriņa aprēķina metodiku, ja nav zināma konkrēta autobusa izgatavotājrūpnīcas noteiktā degvielas patēriņa norma. Minētā metodika neparedz degvielas patēriņa aprēķinam ņemt vērā vasaras perioda un ziemas perioda ietekmi (ja tiek darbinātas apsildes iekārtas vai kondicionieris), ceļa seguma ietekmi, kā arī citus faktoros.
263. Pārbaudot revīzijas izlasē izvēlēto pasažieru pārvadātāju degvielas izlietojuma uzskaiti un uzraudzību, konstatēts, ka:
- 263.1. visi izlasē iekļautie pasažieru pārvadātāji ir izstrādājuši iekšējos normatīvos aktus²⁵², kas nosaka degvielas uzskaites kārtību un ir noteikuši degvielas patēriņa normas katram autobusam, tajā skaitā:
- 263.1.1. komersants B un komersants A degvielas patēriņa normām ir noteikušas koeficientus (maršruta ceļa seguma sezonas koeficients, salona apsildes un kondicioniera darbināšanas koeficients, dzinēja piestrādes koeficients);
- 263.1.2. komersants C un komersants D degvielas patēriņa normu nosaka saskaņā ar normatīvā aktā²⁵³ norādīto metodiku, nediferencējot atkarībā no sezonālītātes;
- 263.2. trim pārvadātājiem (komersantam B, komersantam A, komersantam C) uzņēmuma struktūrā ir degvielas uzpildes stacijas un degvielu iegādājas pēc vairumtirdzniecības cenām. Savukārt komersanta D struktūrā degvielas uzpildes stacija nav un degvielu iegādājas saskaņā ar noslēgto līgumu;
- 263.2.1. visi pārvadātāji ceļazīmēs uzrāda faktisko degvielas patēriņu. Degvielas patēriņa kontroli pārvadātāji organizējuši šādi:
- 263.2.2. komersants C ir izveidojusi degvielas patēriņa analīzes komisiju un ar iekšējo normatīvo aktu²⁵⁴ noteikusi tās darbību;

²⁵¹ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība” 2.pielikums.

²⁵² Komersanta B 01.10.2000 „Papildus degvielas norma salona apsildei”, „Degvielas patēriņa pamatnormas korekcijas koeficients –ziemas koeficients”, „Degvielas patēriņa pamatnormas korekcijas koeficients –līnijas koeficients”, komersanta A rīkojums Nr.40 „Par autobusu dīzeļdegvielas patēriņa pamata normas izmaiņām”, komersanta D 05.01.2009. akts par degvielas normas noteikšana.

²⁵³ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība” 2.pielikums.

²⁵⁴ Komersanta C 29.01.2009. „Instrukcija par degvielas uzpildi”, 15.02.2008. „Instrukcija par degvielas patēriņa analīzes komisijas darbību”

- 263.2.3. komersants B, komersants A un komersants D degvielas patēriņa kontroli ir sasaistījušas ar transportlīdzekļu vadītāju darba samaksas līmeni, nosakot darba samaksas korelāciju ar patērētās degvielas atbilstību apstiprinātajai patēriņa normai. Degvielas patēriņa analīzi veic uzņēmumu tehniskie darbinieki.

Secinājumi

264. Lai gan sabiedriskā transporta pakalpojumu degvielas izmaksu līmeni ietekmē:

264.1. pakalpojumu sniegšanā iesaistīto autobusu vecums un tehniskais stāvoklis;

264.2. degvielas uzpildes stacijas esamība pārvadātāja struktūrā un tādējādi iespēja iegādāties degvielu par vairumcēnām,

tomēr revīzijas izlasē iekļauto pārvadātāju degvielas faktisko izmaksu atšķirības (uzņēmumam, kurš pakalpojumu sniegšanā iesaistījis autobusus ar izlaides gadu ne vecāku par 2008. gadu un kura struktūrā ir degvielas uzpildes stacija, degvielas izmaksas ir par 6,3% augstākas nekā citam uzņēmumam, kurš pakalpojumu sniegšanā iesaistījis autobusus ar vidējo vecumu 10 gadi) norāda uz degvielas izlietojuma kontroles trūkuma risku uzņēmumos.

265. Nenosakot ārējā normatīvajā aktā²⁵⁵ sezonalitātes un ceļu seguma kritērijus degvielas patēriņa noteikšanai, Satiksmes ministrija nenodrošina vienotas pieejas ievērošanu pamatotu degvielas patēriņa normu noteikšanai.

Ieteikumi

266. Satiksmes ministrijai izvērtēt iespēju ierosināt grozījumus normatīvajā aktā²⁵⁶, precizējot degvielas normas aprēķinu.

267. Autotransporta direkcijai papildināt iekšējos normatīvos aktus, nosakot salīdzinošās analītiskās procedūras (salīdzinot dažādu pārvadātāju datus, kā arī salīdzinot pārvadātāju datus pa laika periodiem) un izstrādājot kritērijus riska jomu identificēšanai un kontroļu veikšanai, lai nodrošinātu pārliecību par sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksu pamatotību.

3.2.3.2. Personāla izmaksas

Konstatējumi

268. Revīzijas izlasē iekļauto pārvadātāju personāla izmaksas uz 1 km 2009. gada I pusgadā bija diapazonā no [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km (komersantam D) līdz [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km (komersantam C) jeb atšķirās vairāk kā divas reizes (8. tabula). Personāla izmaksās ietilpst:

268.1. atlīdzība par darbu transportlīdzekļu vadītājiem;

268.2. atlīdzība par darbu citiem darbiniekiem. Šajā izmaksu postenī pārvadātāji uzrāda samaksu par darbu citu struktūrvienību darbiniekiem (remontdarbnieku, autoostu darbinieku u.c.), kuru pakalpojumus attiecina uz tiešajām izmaksām, un izmaksu lielums ir atkarīgs no pārvadātāja struktūras un struktūrvienībās nodarbināto skaita.

269. Analizējot datus par atlīdzību transportlīdzekļu vadītājiem, konstatēts, ka:

269.1. visi pārvadātāji ir noteikuši piemaksu-premiālo darba samaksas sistēmu, iekšējos normatīvajos aktos²⁵⁷ nosakot katrs atšķirīgu darba samaksas sistēmu;

²⁵⁵ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība”.

²⁵⁶ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība”.

269.2. atlīdzība transportlīdzekļu vadītājiem uz 1 km 2009.gada I pusgadā:

269.2.1. viszemākā bija komersantam D - [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km. Komersanta D grāmatvedības uzskaites dati liecina, ka 2009.gada jūnijā atlīdzība transportlīdzekļu vadītājiem par pilnu nostrādātu mēnesi pārsvarā bija diapazonā no Ls [Ierobežotas pieejamības informācija] līdz Ls [Ierobežotas pieejamības informācija];

269.2.2. komersanta B – [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km. Komersanta B grāmatvedības uzskaites dati liecina, ka 2009.gada jūnijā atlīdzība transportlīdzekļu vadītājiem par pilnu nostrādātu mēnesi pārsvarā bija diapazonā no Ls [Ierobežotas pieejamības informācija] līdz Ls [Ierobežotas pieejamības informācija]. Izlases veidā analizējot uzņēmuma darbinieku darba samaksas izmaiņas laika posmā no 2007.gada jūnija, kad vēl nebija spēkā normatīvā akta²⁵⁸ prasība zaudējumus pāravadātājam pilnā apmērā kompensēt no valsts budžeta līdzekļiem, līdz 2009.gada jūnijam, konstatēts, ka:

269.2.2.1. uzņēmuma transportlīdzekļu vadītājiem darba samaksas stundas likme ir atšķirīga, un atšķirīgs ir arī likmes pieauguma procents. Salīdzinot 2007.gada jūnija mēneša darba samaksas līmeni ar 2008.gada decembra mēneša darba samaksas līmeni, pieaugums ir diapazonā no 25% līdz 66%, savukārt, salīdzinot 2008.gada decembra mēneša darba samaksas līmeni ar 2009.gada jūnija mēneša darba samaksas līmeni, pieaugums ir diapazonā no 12% līdz 35%;

269.2.2.2. uzņēmuma administrācijas darbiniekiem 2008.gadā darba samaksa palielināta vidēji par 50%, bet 2009.gadā darba samaksa ir samazināta aptuveni par 10% - 20%. Darba samaksas palielinājumā un samazinājumā nav izmantots visiem administrācijas darbiniekiem vienāds izmaiņu procents;

269.2.3. visaugstākā atlīdzība bija komersantam C - [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km jeb par 27% lielāka nekā komersantam B, 44% lielāka nekā komersantam D, kas veido komersantam C izmaksu sadārdzinājumu aptuveni Ls 51 800 apmērā.

9.tabula

Sabiedriskā transporta pakalpojuma sniedzēju darbības rādītāji izmaksu posteņi personāla izmaksas 2009.gada I pusgadā (Ierobežotas pieejamības informācija)

Secinājumi

270. Būtiskās pāravadātāju atlīdzības izmaksu atšķirības, vienāda autotransporta vadītāju darbu izmaksām uz nobraukuma 1 km atšķiroties par 27%, norāda uz neefektīvu darba organizāciju.

271. Ņemot vērā to, ka sabiedriskā transporta pakalpojumu zaudējumi pilnā apmērā tiek kompensēti no valsts budžeta līdzekļiem, sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzēju noteiktie atlīdzības apmēri darbiniekiem (piemēram, autotransporta vadītāju atalgojumam sasniedzot Ls 800 un dažos gadījumos vairāk) nav samēroti ar ierobežotajām valsts budžeta iespējām.

²⁵⁷ Komersanta A 30.09.2008. apstiprinātais nolikums „Par komersanta A autobusu vadītāju ikmēneša prēmēšanu par kvalitatīvu darbu”, komersanta B 01.12.2008. apstiprinātais „Darba samaksas nolikums autobusu vadītājiem”, komersanta C 30.05.2008. apstiprinātie „Noteikumi par autobusu vadītāju darba samaksu un prēmēšanu”.

²⁵⁸ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkts.

Ieteikums

272. Autotransporta direkcijai izvērtēt iespēju vienoties par grozījumiem līgumos ar pārvadātājiem, sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzēju atlīdzības līmeni samērojot ar valsts budžeta finansētu institūciju atbilstošas kvalifikācijas darbinieku atlīdzības līmeni.

3.2.3.3. Pārējās izmaksas

Konstatējumi

273. Revīzijas izlasē iekļauto pārvadātāju pārējās sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas izmaksas uz 1 km 2009.gada I pusgadā bija diapazonā no [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km (komersantam A) līdz [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km (komersantam D) jeb atšķirās 3,7 reizes (10.tabula).

10.tabula

Sabiedriskā transporta pakalpojuma sniedzēju darbības rādītāji izmaksu postenī pārējās sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas izmaksas 2009.gada I pusgadā (Ierobežotas pieejamības informācija)

274. Normatīvais akts²⁵⁹ nosaka, ka pārējo sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksu sastāvā norāda sabiedrisko transportlīdzekļu apkalpošanas vai remonta, kas veikts ārpus pārvadātāja uzņēmuma, izmaksas. No revīzijas apjomā iekļautajiem pārvadātājiem:

274.1. komersanta B, komersanta A un komersanta C struktūrā ir autotransporta remonta bāze, un iepirkto remonta pakalpojumu izmaksas ir līdzīgas – diapazonā no [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km līdz [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km;

274.2. komersanta D struktūrā nav autotransporta remonta bāze un autobusu remonta darbus iepērk kā ārpalpojumu, pārsvarā no SIA „B-Serviss” saskaņā ar noslēgto līgumu²⁶⁰. Komersanta D transportlīdzekļu remonta izmaksas ir [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km jeb aptuveni piecas reizes augstākas nekā pārējiem revīzijas apjomā iekļautajiem pārvadātājiem.

275. Normatīvais akts²⁶¹ nosaka, ka citu pakalpojumu sastāvā uzrāda izmaksas, kas saistītas ar pārvadātājiem sniegtajiem pakalpojumiem (piemēram, maksa par iebraukšanu autoostās). Komersanta D grāmatvedības uzskaites dokumentos maksu par iebraukšanu autoostās uzrādījis izmaksu postenī „Maksājumi par biļešu izplatīšanu starpniecību”.

276. Citu pakalpojumu un citas saimnieciskās darbības izmaksu sastāvā lielākās izmaksas, ko pārskatos norāda pārvadātāji, ir šādas:

276.1. maksa par iebraukšanu autoostās;

276.2. autobusu noma (komersants D);

276.3. kontroldienesta izdevumi (degviela, transporta izdevumi);

276.4. autotransporta mazgāšanas izdevumi.

²⁵⁹ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifa noteikšanas kārtība” 3.pielikums.

²⁶⁰ Komersanta D un SIA „B-Serviss” 08.01.2009. noslēgtais līgums Nr. BSBT-080109 „Par transportlīdzekļu servisu un uzturēšanu, mazgāšanu”.

²⁶¹ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifa noteikšanas kārtība” 3.pielikums.

Secinājums

277. Lai gan pārējās sabiedriskā transporta sniegšanas izmaksas uz nobraukuma 1 km starp revīzijas izlasē iekļautajiem pārvadātājiem atšķirās 3,7 reizes, minēto izmaksu sastāvu ietekmē pārvadātāja struktūra, tajā skaitā, autotransporta remonta un apkopes bāzes esamība uzņēmuma struktūrā.

3.2.3.4. Administrācijas izmaksas

Konstatējumi

278. Revīzijas izlasē iekļauto pārvadātāju administrācijas izmaksas uz 1 km 2009.gada I pusgadā bija diapazonā no [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km (komersantam A) līdz [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km (komersantam B) jeb atšķirās 10 reizes (11.tabula). Administrācijas izmaksu īpatsvars kopējo izmaksu sastāvā ir no 0,8% (komersantam A) līdz 8% (komersantam B).

279. Aptuveni 50% administrācijas izmaksas veido atlīdzība par darbu administrācijas personālam. Salīdzinot pārvadātāja komersanta D izmaksas [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km, kuram tās ir nākošās zemākās (neieskaitot komersantu A, kura pakalpojumu apjomi ir ievērojami lielāki nekā pārējiem pārvadātājiem un attiecīgi administrācijas izmaksu īpatsvars ir mazāks) ar:

279.1. pārvadātāja komersanta C izmaksām [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km, kuram minētās izmaksas ir visaugstākās, komersanta D atlīdzības izmaksas par darbu administrācijas personālam ir aptuveni 2,5 reizes zemākas;

279.2. pārvadātāja komersanta B izmaksām [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km, komersanta D atlīdzības izmaksas par darbu administrācijas personālam ir aptuveni 1,9 reizes zemākas.

280. Analizējot komersanta D atlīdzības izmaksas par darbu administrācijas personālam, konstatēts, ka [Ierobežotas pieejamības informācija]:

280.1. uzņēmuma komercdirektora:

280.1.1. amata aprakstā²⁶² noteikti pienākumi, tajā skaitā:

280.1.1.1. vadīt sabiedrības saimnieciski operatīvo darbību un finanses;

280.1.1.2. noteikt sabiedrības pakalpojumu cenas un tarifus;

280.1.1.3. veidot sabiedrības finanšu politiku, tajā skaitā, veikt īstermiņa plānošanu, kārtot sabiedrības īstermiņa un ilgtermiņa kredītsaistību politiku, kā arī veikt kredītsaistību optimizāciju sabiedrībā un sabiedrības radniecīgajos un asociētajos uzņēmumos;

280.1.1.4. (Ierobežotas pieejamības informācija);

11.tabula

Sabiedriskā transporta pakalpojuma sniedzēju darbības rādītāji izmaksu posteņi administrācijas izmaksas 2009.gada I pusgadā (Ierobežotas pieejamības informācija)

280.2. uzņēmuma grāmatvedes:

280.2.1.1. amata aprakstā²⁶³ noteikti pienākumi, tajā skaitā - uzturēt un pilnveidot grāmatvedības sistēmu un organizēt grāmatvedības dokumentu sagatavošanu;

²⁶² Ar komersanta D 01.11.2008. rīkojumu Nr.1-3/110101 apstiprinātais Komercdirektora amata apraksts.

²⁶³ Ar komersanta D 05.11.2008. rīkojumu Nr.1-3/110501 apstiprinātais Grāmatveža amata apraksts.

280.2.1.2. (Ierobežotas pieejamības informācija).

281. Normatīvais akts²⁶⁴ nosaka, ka uzturēšanas izmaksas administrācijai ir izmaksas, kas saistītas ar administratīvo telpu uzturēšanu (nomas maksa par administrācijas telpām, telpu remonta izdevumi, komunālie izdevumi), saimniecības preču iegādi. Salīdzinot divu revīzijas apjomā iekļauto pārvadātāju datus, kuriem minētās izmaksas ir augstākas, uzturēšanas izmaksas administrācijai, rēķinot uz nobraukuma 1 km, komersantam B ir trīs reizes augstākas nekā komersantam C. Komersants B informēja²⁶⁵, ka pārskatos norādītās izmaksas, tajā skaitā administrācijas izmaksas tiks mainītas.
282. Normatīvais akts²⁶⁶ nosaka, ka transporta izdevumos administrācijai norāda administrācijai nepieciešamo transportlīdzekļu uzturēšanas, tajā skaitā degvielas un citu materiālu izmaksas. Izvērtējot revīzijas apjomā iekļauto pārvadātāju minētās izmaksas, konstatēts, ka transporta izmaksu administrācijai īpatsvars:
- 282.1. kopējās administrācijas izmaksās ir diapazonā no 3% līdz 10%;
- 282.2. kopējās sabiedriskā transporta izmaksās ir diapazonā no 0,03% (komersantam A) līdz 0,8% (komersantam B) jeb atšķiras aptuveni 27 reizes.
283. Detalizēti pārbaudot grāmatvedības uzskaites dokumentus par komersanta A administrācijas vajadzībām izmantoto autotransportu (piecām uzņēmuma automašīnām un četrām automašīnām, par kurām noslēgti patapinājuma līgumi) 2009.gada I pusgadu, konstatēts, ka uzņēmuma pasažieru pārvadājumu direktora automašīnai:
- 283.1. vienā gadījumā, piektdienā:
- 283.1.1. degvielas atlikums uz dienas sākumu norādīts 1,18 litri;
- 283.1.2. maršruts norādīts Rīga – Liepāja – Rīga (Liepājas autobusu parks, sadarbības jautājumu risināšana), nobraukti 458 km,
- 283.1.3. degviela uzpildīta vakarā pēc plkst. 22.00;
- 283.2. otrā gadījumā, piektdienā:
- 283.2.1. degvielas atlikums uz dienas sākumu norādīts 2,18 litri
- 283.2.2. maršruts norādīts Rīga – Saldus – Rīga (autoostas apskate), nobraukti 239 km;
- 283.2.3. degviela uzpildīta vakarā pēc plkst. 22.00.

Secinājumi

284. Lai gan administrācijas darbinieku atlīdzības izmaksas varētu ietekmēt uzņēmumu lielums, tomēr minēto izmaksu atšķirības uz nobraukuma 1 km, kas revīzijas apjomā iekļautajiem pārvadātājiem atšķiras 2,5 reizes (no [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km komersantam C līdz [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km komersantam D), norāda uz pārvadātāju iespējām optimizēt minētās izmaksas.
285. Lai gan administrācijas transporta izmaksas komersantam A no revīzijas apjomā izvēlētajiem pārvadātājiem bija viszemākās un sasniedza 0,03% no kopējām sabiedriskā transporta izmaksām uz nobraukuma 1 km, tomēr revīzijā konstatētā ceļazīmēs norādītās informācijas neatbilstība degvielas uzpildes laikam norāda uz administrācijas transporta

²⁶⁴ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifa noteikšanas kārtība” 3.pielikums.

²⁶⁵ Komersanta B 26.10.2009. elektroniskā vēstule Valsts kontrolei.

²⁶⁶ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifa noteikšanas kārtība” 3.pielikums.

izmantošanas un degvielas patēriņa kontroles trūkumu un nepamatotu administrācijas izmaksu paaugstināšanas risku.

286. Būtiskās administrācijas transporta izdevumu atšķirības uz nobraukuma 1 km, kas revīzijas apjomā iekļautajiem pārvadātājiem atšķiras 13 reizes (no [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km komersantam C līdz [Ierobežotas pieejamības informācija] Ls/km komersantam A), norāda uz pārvadātāju iespējām samazināt administrācijas transporta izmaksas.

4. Sabiedriskā autotransporta pakalpojumu tarifi reģionālajā starppilsētu nozīmes maršrutu tīklā

Konstatējumi

287. Normatīvais akts²⁶⁷ nosaka, ka sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifu nosaka pārvadātājs. Sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtītājs:

287.1. reģionālajā starppilsētu nozīmes maršrutu tīklā ir Autotransporta direkcija;

287.2. reģionālajā vietējās nozīmes maršrutu tīklā ir pašvaldības.

288. Normatīvais akts²⁶⁸ nosaka, ka, piešķirot tiesības sniegt sabiedriskā transporta pakalpojumus, pasūtītājs ir tiesīgs noteikt pakalpojumu tarifu, pilnībā uzņemoties zaudējumu segšanas finansiālās saistības. Reģionālajā starppilsētu nozīmes maršrutu tīklā:

288.1. līdz 30.06.2008. tarifus noteica pārvadātāji;

288.2. no 01.07.2008. tarifus noteica Autotransporta direkcija.

289. Normatīvais akts²⁶⁹ nosaka, ja pasūtītājs, piešķirot tiesības sniegt sabiedriskā transporta pakalpojumus, nav noteicis pakalpojuma tarifu, pārvadātāja vidējais tarifs maršrutā nedrīkst pārsniegt pasažieru pārvadājumu pašizmaksu attiecīgajā maršrutā. Izvērtējot revīzijas apjomā iekļauto pārvadātāju noteiktos tarifus (12.tabula), kas bija spēkā 2008.gada I pusgadā konstatēts, ka tarifi veido no 43% līdz 63% no sabiedriskā transporta pakalpojumu pašizmaksas.

12.tabula

Reģionālo starppilsētu nozīmes maršrutu tīkla tarifu aprēķini laika posmā no 01.01.2008. līdz 30.06.2008.

Pārvadātājs	1 pasažiera km pašizmaksas vidēji visiem maršrutiem (Ls)	Tarifs	% pret 1 pasažiera km pašizmaksu
		(Ls)	
[1]	[2]	[3]	[4]
Komersants A, tajā skaitā	0,0352		
Rēzeknes virzienā	0,0352	0,015	43
Ventpils virzienā	0,0352	0,022	63
Komersants D	0,0635	0,029	46
Komersants C	0,0339	0,020	59
Komersants B	0,0468	0,023	49

²⁶⁷ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifa noteikšanas kārtība” 34.punkts.

²⁶⁸ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 16.panta trešā daļa.

²⁶⁹ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība” 49.punkts.

290. Normatīvais akts²⁷⁰ nosaka, ka pārvadātājs iesniedz pasūtītājam sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifu kopā ar viena kilometra pašizmaksas aprēķinu vismaz divus mēnešus pirms nākamā pārskata perioda. Revīzijā noskaidrots, ka pārvadātāji nebija iesnieguši Autotransporta direkcijai 2008.gada sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifu un viena kilometra pašizmaksas aprēķinus. Līgumiem par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu pievienotas tarifu tabulas.
291. Normatīvais akts²⁷¹ nosaka, ka braukšanas maksu reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos nosaka saskaņā ar šādām metodēm:
- 291.1. maksa par veikto attālumu;
 - 291.2. maksa par zonu (joslu) – maršruta posmos kas var būt proporcionāla vai neproporcionāla braukšanas attālumam.
292. Normatīvais akts²⁷² nosaka, ka nosakot tarifu (braukšanas maksu) reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos pārvadātājam ir tiesības:
- 292.1. kombinēt iepriekš minētās metodes, maksu par veikto attālumu ar maksu par zonu;
 - 292.2. noteikt tarifu par nepilnu zonu tādu pašu kā par pilnu zonu;
 - 292.3. noteikt dažādus tarifus dažādiem sabiedriskā transporta veidiem dažādos maršrutos un dažādos laika periodos;
 - 292.4. piemērot atlaides;
 - 292.5. noteikt iekāpšanas maksu, kas pilsētas nozīmes maršruta robežās atbilst attiecīgajā pilsētā noteiktajam tarifam.
293. Autotransporta direkcija sākot ar 01.07.2008. ir noteikusi šādu tarifu:
- 293.1. braukšanas maksu par attālumu 0,022 Ls/km;
 - 293.2. iekāpšanas maksu Ls 0,40 (no 01.07.2008. līdz 31.12.2008.), no 01.01.2009. noteica iekāpšanas maksu Ls 0,55²⁷³.
294. Revīzijā tika veikts aprēķins par iekāpšanas maksas attiecību pret veiktajiem pasažieru kilometriem, lai noskaidrotu minētās maksas ietekmi uz tarifu (13.tabula).
295. 13.tabulas dati liecina, ka iekāpšanas maksas attiecība pret vienu pasažiera kilometru dažādās lotēs ir robežās no Ls 0,0069 līdz Ls 0,0146. Atsakoties no iekāpšanas maksas, ieņēmumu apjoma saglabāšanai braukšanas tarifs varētu palielināties aptuveni par minētajām summām.

²⁷⁰ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifa noteikšanas kārtība” 34.punkts.

²⁷¹ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifa noteikšanas kārtība” 39.punkts.

²⁷² MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifa noteikšanas kārtība” 40.punkts.

²⁷³ Autotransporta direkcijas 26.10.2008. Dienesta ziņojums „Par reģionālo starppilsētu nozīmes pārvadājumu finansēšanu 2009.gadā”.

**Reģionālo starppilsētu nozīmes maršrutu tīkla tarifu aprēķini
2009.gada I pusgadā**

Lotes nosaukums	Pasažiera km	Pasažieru skaits	Saņemtā iekāpšanas maksa (Ls 0,55 par pasažieri) (Ls)	Iekāpšanas maksas attiecība pret vienu pasažiera kilometru (Ls)
[1]	[2]	[3]	[4]=[3]x0.55	[5]=[4]/[2]
Austrumu lote	29 420 015	503 028	276665,40	0,0094
Centrs 1 lote	55 131 334	1 391 847	765515,85	0,0139
Centrs 2 lote	56 479 976	625 637	344100,35	0,0061
Dienvidu lote	22 185 204	589 622	324292,10	0,0146
Dienvidaustrumu lote	39 333 787	581 626	319894,30	0,0081
Dienvidu rietumu lote	28 846 136	364 483	200465,65	0,0069
Ziemeļaustrumu lote	59 394 522	1 264 439	695441,45	0,0117
Ziemeļrietumu lote	24 695 562	335 045	184274,75	0,0075

296. Normatīvais akts²⁷⁴ nosaka, ka maksu par rokas bagāžas pārvadāšanu, kuru pārvadā bagāžas nodalījumā, un dzīvnieku pārvadāšanu nosaka pasūtītājs vai pārvadātājs, ja nav noteicis pasūtītājs. Autotransporta direkcija nav noteikusi maksu par bagāžas un dzīvnieku pārvadāšanu. Revīzijas apjomā iekļautie pārvadātāji ir noteikuši katrs atšķirīgu maksu par bagāžas un dzīvnieku pārvadāšanu:

- 296.1. komersants A - bagāžas pārvadāšanas tarifs ir 10% no biļetes pilnas cenas - uzrādīts pasažieru pārvadājumu tarifa tabulās;
- 296.2. komersants D - bagāžas pārvadāšanas tarifs ir 10% no biļetes pilnas cenas - uzrādīts pasažieru pārvadājumu tarifa tabulās;
- 296.3. komersants C – bagāžas pārvadāšanas tarifs ir 20% no biļetes pilnas cenas - uzrādīts pasažieru pārvadājumu tarifa tabulās;
- 296.4. komersants B – bagāžas pārvadāšanas tarifs ir 20% no biļetes pilnas cenas - uzrādīts pasažieru pārvadājumu tarifa tabulās.

Secinājumi

297. Revīzijas izlasē iekļautie pārvadātāji reģionālā *starppilsētu maršrutu tīkla* maršrutos tarifus (braukšanas maksu) laika posmā no 01.01.2008. līdz 30.06.2008. noteica atbilstoši normatīvā akta²⁷⁵ prasībām. Revīzijas izlasē iekļauto pārvadātāju noteiktie tarifi nodrošināja ieņēmumus, kas sedza aptuveni 53% no sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksām.

298. Nenosakot vienotu maksu par bagāžas pārvadāšanu reģionālā starppilsētu maršrutu tīkla maršrutos, Autotransporta direkcija nav nodrošinājusi vienādu pieeju bagāžas pārvadāšanas maksas piemērošanai sabiedriskajā starppilsētu autotransportā, kā rezultātā dažādu pārvadātāju noteiktā maksa par bagāžas pārvadāšanu reģionālā starppilsētu maršrutu tīkla maršrutos atšķiras divas reizes un ir robežās no 10% līdz 20% no biļetes cenas.

²⁷⁴ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifa noteikšanas kārtība” 48.punkts.

²⁷⁵ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifa noteikšanas kārtība” 39., 40., 48.punkts.

299. Autotransporta direkcijas noteiktie tarifi reģionālajā starppilsētu nozīmes maršrutu tīklā 2009.gada I pusgadā nodrošināja ieņēmumus, kas sedza aptuveni 58,9% no sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksām.

Ieteikums

300. Autotransporta direkcijai izvērtēt nepieciešamību noteikt reģionālā *starppilsētu maršrutu* tīkla maršrutos vienotu maksu par bagāžas pārvadāšanu.

5. Valsts budžeta dotācijas izmaksa sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem

Konstatējumi

301. Normatīvais akts²⁷⁶ nosaka, ka zaudējumus pārvadātājam kompensē:

301.1. pilnā apmērā no valsts budžeta šim mērķim paredzētajiem līdzekļiem – reģionālo *starppilsētu* un reģionālo *vietējās nozīmes* maršrutu tīkla pamata maršrutos.

301.2. 35% apmērā no valsts budžeta šim mērķim paredzētajiem līdzekļiem un 65% no pašvaldību budžeta līdzekļiem - *pilsētas nozīmes* maršrutu tīkla maršrutos. Ar normatīvā akta²⁷⁷ grozījumiem noteikts, ka, sākot ar 01.07.2009. *pilsētas nozīmes* maršrutu tīkla maršrutos pārvadātājiem zaudējumus pilnā apmērā kompensē no pašvaldības budžeta šim mērķim paredzētajiem līdzekļiem.

302. Normatīvais akts²⁷⁸ nosaka, ka Autotransporta direkcija nodrošina sabiedriskajam transportam no valsts budžeta iedalīto finanšu līdzekļu administrēšanu, sadali un piešķiršanu Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

14.tabula

Autotransporta direkcijas norēķini ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem 2008.gadā

2008.gads	Ieņēmumi (Ls)	Izdevumi (Ls)	Izmaksāts (Ls)	Aprēķināts (Ls)	Parāds (Ls)	% no kopējā parāda summas	Nobrauktie km statistika
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]	[7]	[8]
Reģionālais starppilsētu nozīmes maršrutu tīkls	19 909 385	34 246 743	15 958 112	15 959 972	336 813	7,95	52 403 343
Reģionālais vietējās nozīmes maršrutu tīkls	12 641 035	31 637 818	18 037 476	20 046 701	2 009 225	47,42	44 061 089
Republikas pilsētas	56 055 841	111 687 377	9 572 348	11 210 002	1 663 984	39,27	56 722 754
Dzelzceļš	16 763 391	46 487 202	30 833 201	31 060 370	227 169	5,36	0
KOPĀ	105 342 653	224 059 139	74 401 137	78 277 045	4 237 191	100	153 187 186

303. 14.tabulas dati liecina, ka 2008.gadā:

303.1. sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzēji un pašvaldības iesniedza Autotransporta direkcijā pārskatus par sabiedriskā transporta pakalpojumu zaudējumiem un saskaņā ar normatīvo aktu²⁷⁹ aprēķināto nepieciešamo finansējuma apjomu Ls 78 277 045 apmērā;

303.2. sabiedriskā transporta pakalpojumu zaudējumu kompensācijai valsts budžetā bija piešķirti, un Autotransporta direkcija pārvadātājiem un pašvaldībām izmaksāja Ls 74 401 137;

²⁷⁶ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 11.panta pirmās daļas 1-3.punkts.

²⁷⁷ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 11.panta pirmās daļas 2.punkts (redakcija, kas spēkā no 01.07.2009.).

²⁷⁸ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 5.panta pirmās daļas 3.punkts.

²⁷⁹ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifa noteikšanas kārtība” 52.punkts.

303.3. Autotransporta direkcijas nesamaksātās saistības pret pārvadātājiem par 2008.gadu bija Ls 4 237 191.

304.15.tabulas dati liecina, ka uz 30.09.2009.:

304.1. Autotransporta direkcija ir dzēsusi pārvadātājiem 2008.gada parādu Ls 4 237 191 pilnā apmērā;

304.2. sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzēji un pašvaldības iesniedza Autotransporta direkcijā pārskatus par sabiedriskā transporta pakalpojumu zaudējumiem un saskaņā ar normatīvo aktu²⁸⁰ nepieciešamo finansējuma apjomu 2009.gada 9 mēnešiem Ls 54 166 328 apmērā;

304.3. Autotransporta direkcija pārvadātājiem un pašvaldībām izmaksāja Ls 45 719 035;

304.4. Autotransporta direkcijas kopējās nesamaksātās saistības pret pārvadātājiem uz 01.10.2009. bija Ls 8 447 293.

Kopējais Autotransporta direkcijas kreditoru parāds 2009.gada 9 mēnešu laikā, salīdzinot ar parādu uz 31.12.2008. bija pieaudzis par Ls 4 210 102 jeb par 99%.

15.tabula

Autotransporta direkcijas norēķini ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem līdz 30.09. 2009.

2009.gada 1.puse	2008.gada parāda dzēšana (Ls)	Faktiskie ieņēmumi (Ls)	Faktiskie izdevumi (Ls)	Izmaksāta dotācija (Ls)	Aprēķināts ar peļņas 8.9%	Parāds uz 30.09.2009. (Ls)	% no kopējā parāda summas
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]	[7]	[8]
Reģionālais starppilsētu nozīmes maršrutu tīkls	336 813	14 157 593	23 775 196	9 281 673	10 877 629	1 595 956	18,89
Reģionālais vietējās nozīmes maršrutu tīkls	2 009 225	8 937 697	20 044 625	10 144 539	11 868 882	1 724 343	20,41
Republikas pilsētas	1 663 984	24 144 751	57 603 468	5 814 178	9 145 259	3 331 081	39,44
Dzelzceļš	227 169	14 287 399	35 296 114	20 478 645	22 274 558	1 795 913	21,26
Kopā	4 237 191	61 563 440	136 719 403	45 719 035	54 166 328	8 447 293	100

305. Analizējot Satiksmes ministrijas izstrādāto sabiedriskā transporta politiku un pārbaudot Autotransporta direkcijas veiktās darbības reģionālā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīkla pārzināšanā un reģionālā *vietējās nozīmes* maršrutu tīkla saskaņošanā ar pašvaldībām, kā arī sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanā un šim mērķim piešķirto valsts budžeta līdzekļu administrēšanā, revīzijā konstatēts, ka 2008.gadā:

305.1. Satiksmes ministrijas izstrādātā sabiedriskā transporta politika un nesavlaicīga sabiedriskā transporta maršrutu tīklu optimizēšana radīja nepieciešamās valsts budžeta dotācijas apmēra palielinājumu vismaz par Ls 4 500 000 (neieskaitot reģionālā *vietējās nozīmes* maršrutu tīkla optimizēšanu), tajā skaitā:

305.1.1. Satiksmes ministrijas izstrādātais normatīvā akta²⁸¹ regulējums, kas paredz iespēju slēgt līgumu līdz 12 gadiem, ja sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā iesaista jaunu transportlīdzekli, tādējādi netieši norādot, ka 12 gadi varētu būt sabiedriskā autotransporta lietderīgās lietošanas laiks, bet

²⁸⁰ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifa noteikšanas kārtība” 52.punkts.

²⁸¹ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 8.panta septītās daļas 2.punkts.

vienlaikus nosakot astoņus gadus kā sabiedriskā autotransporta lietderīgās lietošanas laiku²⁸², radīja nepieciešamās valsts budžeta dotācijas palielinājumu aptuveni Ls 1 800 000;

305.1.2. neveicot savlaicīgu reģionālā *starpilsētu nozīmes* maršrutu tīkla analīzi un optimizāciju uz 01.01.2008. (brīdi, kad stājās spēkā normatīvā akta²⁸³ prasība par sabiedriskā transporta pakalpojumu zaudējumu kompensāciju pilnā apmērā), Autotransporta direkcija 2008.gadā pieļāva vismaz 5 530 000 km nelietderīga nobraukuma reģionālajā *starpilsētu nozīmes* maršrutu tīklā, kas izraisīja nepieciešamību pēc papildu valsts budžeta dotācijas zaudējumu segšanai aptuveni Ls 2 700 000 apmērā, tajā skaitā:

305.1.2.1. 4 200 000 km nobraukuma maršrutu reisos, kurus slēdza 2008.gada septembrī. Minētā nobraukuma izmaksas, rēķinot pēc reģionālā *starpilsētu nozīmes* maršrutu tīkla vidējām izmaksām, bija aptuveni Ls 2 700 000. Pieņemot, ka minētie reisi tiktu slēgti uz 01.01.2008., un vismaz 70% šo reisu pasažieri izmantotu citus sabiedriskā transporta reisos, nepieciešamās valsts budžeta dotācijas apmēru 2008.gadā varētu samazināt aptuveni par Ls 2 200 000²⁸⁴;

305.1.2.2. 1 330 000 km nobraukuma maršrutu reisos, kuri daļā posmu ir paralēli dzelzceļam. Pieņemot, ja minētajos maršrutos uz 01.01.2008. tiktu slēgti 20% reisu un vismaz 70% šo reisu pasažieri izmantotu citus sabiedriskā transporta, tajā skaitā dzelzceļa reisos, nepieciešamās valsts budžeta dotācijas apmēru 2008.gadā varētu samazināt aptuveni par Ls 500 000²⁸⁵.

305.2. uzraudzības mehānisma trūkums pārliecības iegūšanai par sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksu pieauguma pamatojumu, kas, iespējams, spētu ierobežot izmaksu pieauguma tempu, nesniedz pārliecību par sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksu pieauguma pamatojumu un attiecīgi valsts budžeta līdzekļu nepieciešamību Ls 13 000 000 apmērā:

305.2.1. Satiksmes ministrija, izstrādājot normatīvo aktu²⁸⁶ projektus, neiekļāva prasību sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējam ievērot valsts budžeta dotācijas pieprasījumā plānoto sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksu pieauguma līmeni (2008.gadam izmaksu pieaugumu 5,2% apmērā) un

²⁸² MK 02.10.2007. noteikumi Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība”.

²⁸³ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 11.panta pirmā daļa.

²⁸⁴ $(4\,200\,000 \times 0,6509) - (4\,200\,000 \times 0,3784) = 2\,733\,780 - 1\,589\,280 = 1\,144\,500$ ((2008.gadā veiktais nobraukums maršrutos un reisos, kurus slēdza līdz 2008.gada septembrim x vidējās nobraukuma 1 km izmaksas 2008.gadā reģionālajā *starpilsētu nozīmes* maršrutu tīklā) – (2008. gadā veiktais nobraukums maršrutos un reisos, kurus slēdza līdz 2008.gada septembrim x vidējie ieņēmumi uz nobraukuma 1 km 2008.gadā reģionālajā *starpilsētu nozīmes* maršrutu tīklā = nepieciešamā valsts budžeta dotācija reisiem, kas slēgti līdz 2008.gada septembrim).

$1\,589\,280 \times 0,70 = 1\,112\,496$ (aptuvenie ieņēmumi reisos, kurus slēdza līdz 2008.gada septembrim x potenciālā pasažieru daļa, kas izmantotu sabiedriskā transporta citus reisos = potenciālais ieņēmumu palielinājums un attiecīgi nepieciešamās valsts budžeta dotācijas samazinājums citos reisos)

$1\,144\,500 + 1\,112\,496 = 2\,256\,996$ (potenciālais valsts budžeta dotācijas samazinājums reisiem, kurus slēdza līdz 2008.gada septembrim + potenciālais nepieciešamās valsts budžeta dotācijas samazinājums citos reisos = kopējais nepieciešamās valsts budžeta dotācijas samazinājums, ja reisos, kurus slēdza līdz 2008.gada septembrim, slēgtu uz 01.01.2008.).

²⁸⁵ Revīzijas ziņojuma 1.pielikums. $43\,135 + 332\,060 + 142\,987 = 518\,182$ (kopējais potenciālais dotācijas samazinājums maršrutos virzienā uz Jelgavu + kopējais potenciālais dotācijas samazinājums maršrutos virzienā uz Jūrmalu + kopējais potenciālais dotācijas samazinājums maršrutos virzienā uz Ogrī).

²⁸⁶ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likums, MK 02.10.2007. noteikumi Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība”.

gadījumā, ja plānoto vai faktisko izmaksu pieauguma līmenis pārsniedz ministrijas plānoto inflācijas līmeni, iesniegt Autotransporta direkcijai detalizētu izmaksu palielinājuma pamatojumu.

305.2.2. Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizētāji - Autotransporta direkcija un revīzijas apjomā iekļautās pašvaldības neiekļāva šādu prasību ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem noslēgtajos līgumos, kas radīja priekšnoteikumus sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksu pieaugumam reģionālajā *starppilsētu nozīmes* maršrutu tīklā un reģionālajā *vietējās nozīmes* maršrutu tīklā 2008.gadā, salīdzinot ar 2007.gadu par Ls 17 991 864 jeb par 37,5%.

Salīdzinot ar Satiksmes ministrijas 2008.gadam plānoto inflāciju 5,2% apmērā, pasažieru pārvadātāju pieļautais izmaksu pieaugums 2008.gadā radīja nepieciešamās valsts budžeta dotācijas palielinājumu aptuveni par Ls 15 000 0000.

Viens no izmaksu pieaugumu ietekmējošiem faktoriem 2008.gadā bija degvielas cenu kāpums, kas aptuveni par 10% pārsniedza satiksmes ministrijas plānoto degvielas cenu pieaugumu un radīja pasažieru pārvadājumu izmaksu papildu pieaugumu aptuveni Ls 2 000 000 apmērā. Par pārējo izmaksu pieaugumu Ls 13 000 000 apmērā revīzijā pārliecība netika gūta.

305.3. 2009.gada I pusgadā nesavlaicīga maršrutu tīkla optimizācija dzelzceļam daļēji paralēlajos autobusu maršrutos radīja papildu nobraukumu vismaz 1 000 000 km apjomā. Pieņemot, ja minētajos maršrutos uz 01.01.2009. tiktu slēgti 30% reisu un vismaz 70% šo reisu pasažieri izmantotu citus sabiedriskā transporta, tajā skaitā dzelzceļa reismus, nepieciešamās valsts budžeta dotācijas apmēru 2008.gadā varētu samazināt aptuveni par Ls 480 000²⁸⁷.

306.2009.gadā:

306.1. 2009.gada 9 mēnešu kreditoru parāda pieaugumu līdz Ls 8 447 293 apmēram papildu revīzijā konstatētajiem trūkumiem Satiksmes ministrijas un Autotransporta direkcijas darbībā, ietekmēja arī valsts budžeta finansējuma samazinājums 2009.gadam par Ls 7 500 000;

306.2. ar tiesību aktu²⁸⁸ valsts budžeta finansējums sabiedriskajam transporta palielināts par Ls 4 237 191 – 2008.gada kreditoru saistību apmērā;

306.3. ar normatīvā akta²⁸⁹ grozījumiem, kas stājās spēkā no 01.07.2009., republikas pilsētās sniegto sabiedriskā transporta pakalpojumu zaudējumi pilnā apmērā tiek kompensēti no pašvaldību budžeta. Republikas pilsētās sniegto sabiedriskā transporta pakalpojumu zaudējumi, kas kompensējami no valsts budžeta, 2008.gadā bija Ls 11 210 002, bet 2009.gada I pusgadā Ls 9 145 259 ;

306.4. Autotransporta direkcija no 01.10.2009. ir slēgusi 63 dzelzceļam daļēji paralēlos autobusu reismus reģionālajā starppilsētu nozīmes maršrutu tīklā, kas 2009.gada IV ceturksnī nodrošinās sabiedriskā transporta izmaksu samazinājumu.

²⁸⁷ Revīzijas ziņojuma 1.pielikums. $182\,289 + 217\,686 + 82\,693 = 482\,668$ (kopējais potenciālais dotācijas samazinājums maršrutos virzienā uz Jelgavu + kopējais potenciālais dotācijas samazinājums maršrutos virzienā uz Jūrmalu + kopējais potenciālais dotācijas samazinājums maršrutos virzienā uz Ogrī).

²⁸⁸ MK08.12.2009. sēdes protokols Nr. 87 80.§ „Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts budžeta apakšprogrammas „Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem””.

²⁸⁹ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība”.

Plānotās un izmaksātās dotācijas apjoms par 2009.gada I pusgadu*

	2009.gadam plānotās izmaksas (bez peļņas 8,9%) (Ls)	2009.gada I pusgada aprēķinātā dotācija (Ls)	2009.gada I pusgadā izmaksātā dotācija		Parāds (Ls)
			Ls	%	
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
Komersants A	850 056	367 013	355 133	96,8	- 11 880
Komersants B	678 552	314 236	269 069	85,6	- 45 167
Komersants C	1 062 726	521 176	406 640	78,0	- 114 536
(Ierobežotas pieejamības informācija)	2 373 132	804 681	689 375	85,7	- 115 306
Komersants D**	677 304	291 785	297 424	101,9	+ 5639
Kopā	4 964 466	2 007 106	1 720 217	85,7	- 286 889

* Autotransporta direkcijas dati par norēķiniem ar pasažieru pārvadātājiem līdz 30.06.2009.

307. Dati par Autotransporta direkcijas veiktajiem norēķiniem ar revīzijas apjomā iekļautajiem pārvadātājiem parādīti 16.tabulā.

308. 2009.gada I pusgadā Autotransporta direkcija revīzijas apjomā iekļautajiem sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem veikusi valsts budžeta kompensācijas izmaksu vidēji 85,7% apmērā. Norēķinu līmenis ar dažādiem pārvadātājiem atšķiras no 96,8% un parāda saistībām uz 01.07.2009. Ls 11 880 apmērā (komersantam A) līdz 78,0% un parāda saistībām uz 01.07.2009. Ls 114 536 apmērā (komersantam C).

309. Sabiedriskā transporta pakalpojumu zaudējumu kompensācijai nepietiekamā valsts budžeta finansējuma jautājuma risināšanai Satiksmes ministrija ir sagatavojusi priekšlikumu normatīvā akta²⁹⁰ grozījumiem, nosakot, ka sabiedriskā transporta pakalpojumu zaudējumus reģionālā vietējās nozīmes maršrutu tīkla maršrutos kompensē no pašvaldības budžeta līdzekļiem par to sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījuma daļu, kas pārsniedz šo pakalpojumu nodrošināšanai paredzēto valsts budžeta līdzekļu ietvarus. Normatīvā akta grozījumu projekts paredz deleģējumu Ministru kabinetam noteikt kārtību, kādā valsts budžetā sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanai reģionālajos vietējās nozīmes maršrutos paredzētos līdzekļus sadala starp plānošanas reģioniem.

Secinājumi

310. Sabiedriskā transporta nozares politikas veidotāja Satiksmes ministrija un Autotransporta direkcija, kurai normatīvais akts²⁹¹ uzdod nodrošināt sabiedriskā transporta pakalpojumiem iedalīto valsts budžeta līdzekļu administrēšanu, nav nodrošinājušas sabiedriskā transporta organizēšanu, racionāli izlietojot šim mērķim piešķirtos valsts budžeta līdzekļus, jo:

310.1. izstrādājot normatīvos aktus, kas paredz sabiedriskā transporta pakalpojumu zaudējumu kompensāciju no valsts budžeta pilnā apmērā no 01.01.2008., Satiksmes ministrija neparedzēja prasību sabiedriskā transporta pakalpojumu organizētājiem līgumos ar pārvadātājiem iekļaut pārvadātājam uzdevumu iesniegt Autotransporta direkcijai detalizētu izmaksu palielinājuma pamatojumu gadījumos, kad pārvadātājs plāno vai tā faktisko izmaksu pieaugums pārsniedz valsts budžeta dotācijas

²⁹⁰ Likuma projekts „Grozījumi Sabiedriskā transporta pakalpojumu likumā” 21.10.2009. anotācijas 3.punkts.

²⁹¹ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 5.panta pirmās daļas 3.punkts.

plānošanā izmantoto sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksu pieauguma līmeni, tādējādi radot situāciju, ka:

- 310.1.1. 2008.gadam tika plānots sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksu pieaugums 5,2% apmērā, savukārt
 - 310.1.2. faktiskās sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksas 2008.gadā, salīdzinot ar 2007.gadu, palielinājās par 37,5% jeb par Ls 17 991 864 un, salīdzinot ar Satiksmes ministrijas 2008.gadam plānoto pieaugumu 5,2%, radīja nepieciešamās valsts budžeta dotācijas palielinājumu 2008.gadā aptuveni par Ls 15 000 000, no tiem:
 - 310.1.2.1. Ls 2 000 000 izmaksu pieaugumu radīja degvielas cenu kāpums;
 - 310.1.2.2. par Ls 13 000 000 izmaksu pieauguma pamatojumu pārliecība netika gūta;
 - 310.2. paredzot normatīvajā aktā²⁹² astoņus gadus kā sabiedriskā autotransporta lietderīgās lietošanas laiku, Satiksmes ministrija radīja priekšnosacījumus nepieciešamās valsts budžeta dotācijas palielinājumam 2008.gadā aptuveni Ls 1 800 000 apmērā, jo Sabiedriskā transporta likuma²⁹³ nosacījumi netieši norāda, ka sabiedriskā autotransporta lietderīgās lietošanas laiks varētu būt 12 gadi;
 - 310.3. uz 01.01.2008. - termiņu, kad stājās spēkā normatīvā akta²⁹⁴ prasība pilnā apmērā kompensēt no valsts budžeta sabiedriskā transporta pakalpojumu zaudējumus, Autotransporta direkcija nebija izanalizējusi un optimizējusi reģionālo maršrutu tīklu, tādējādi pieļaujot nelietderīgu nobraukumu vismaz 5 530 000 km apmērā un nepieciešamās valsts budžeta dotācijas palielinājumu 2008.gadā aptuveni Ls 2 700 000 apmērā.
311. Sabiedriskā transporta politikas veidotājas Satiksmes ministrijas un sabiedriskā transporta pakalpojumu organizētāju Autotransporta direkcijas un pašvaldību darbības nepilnību dēļ 2008.gadā valsts palika parādā Ls 4 237 191 sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem, lai gan sabiedriskā autotransporta pakalpojumu zaudējumu kompensēšanai valsts budžeta līdzekļi 2008.gadā bija piešķirti par Ls 20 665 339 vairāk nekā 2007.gadā.

Ieteikumi

- 312. Satiksmes ministrijai sagatavot priekšlikumu normatīvā akta grozījumiem:
 - 312.1. precizējot sabiedriskā transporta pakalpojumu organizētāju kompetenci un atbildību par pietiekamu sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanu, ievērojot normatīvā akta²⁹⁵ prasību nodrošināt vispārējo ekonomisko līdzsvaru;
 - 312.2. precizējot sabiedriskajam transportam piešķirto valsts budžeta līdzekļu administrētāja Autotransporta direkcijas kompetenci un atbildību, nodrošinot efektīvu valsts budžeta līdzekļu administrēšanu.

²⁹² MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība”.

²⁹³ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 8.panta septītās daļas 2.punkts.

²⁹⁴ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkts.

²⁹⁵ Likuma par budžetu un finanšu vadību 1.panta otrā daļa.

6. Sabiedriskā pakalpojumu organizēšanas un kompensācijām paredzēto dotāciju izmantošanas kontrole

6.1. Satiksmes ministrijas veiktā kontrole

Konstatējumi

313. Normatīvais akts²⁹⁶ nosaka, ka kompensācijām paredzēto līdzekļu izmantošanas likumību, lietderību un pareizību kontrolē Satiksmes ministrija. Satiksmes ministrija nav apstiprinājusi darba plānu pārbaūžu veikšanai par sabiedriskā autotransporta pakalpojumu zaudējumu kompensācijai piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojumu. Satiksmes ministrija sniedza informāciju²⁹⁷, ka minēto līdzekļu izmantošanas kontroles funkcijas ar līgumu²⁹⁸ ir deleģējusi Autotransporta direkcijai.
314. Ministrija patstāvīgi neveic pārbaudes ne pašvaldībās, ne pie pārvaldītājiem. Atsevišķos gadījumos ministrijas pārstāvis piedalās Autotransporta direkcijas veiktajās pārbaudēs pie pārvaldītājiem.
315. Revīzijas laikā Satiksmes ministrija neiesniedza veikto pārbaūžu aktus, tāpēc nebija iespējams pārlicināties par sniegtās informācijas patiesumu.
316. Satiksmes ministrija sniedza informāciju²⁹⁹, ka Autotransporta direkcija informē ministriju par pārbaūžu rezultātiem, bet ministrijā netiek uzglabāta informācija par Autotransporta direkcijas veiktajās pārbaudēs konstatētajiem pārkāpumiem.

Secinājums

317. Neveicot normatīvajā aktā³⁰⁰ noteikto kontroles funkciju par sabiedriskā transporta pakalpojumu zaudējumu kompensācijai piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojuma likumību, lietderību un pareizību, Satiksmes ministrija nav nodrošinājusi pārlicību par šim mērķim piešķirto valsts budžeta līdzekļu atbilstošu izlietojumu.

Ieteikums

318. Satiksmes ministrijai izstrādāt iekšējo normatīvo aktu par sabiedriskā transporta pakalpojumu zaudējumu kompensācijai piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietošanas kontroles funkciju veikšanu.

6.2. Autotransporta direkcijas veiktā uzraudzība

Konstatējumi

319. Normatīvais akts³⁰¹ nosaka, ka Autotransporta direkcijas darbiniekiem, uzrādot dienesta apliecību, ir tiesības:
- 319.1. iepazīties ar pārvaldītāju organizēto pakalpojumu kvalitātes vadības sistēmu;
 - 319.2. iepazīties ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu saistīto ieņēmumu un izmaksu atsevišķo uzskaiti, kā arī ar grāmatvedības un citiem dokumentiem;

²⁹⁶ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 "Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifa noteikšanas kārtība" 67.punkts.

²⁹⁷ 27.04.2009. intervijas protokols ar Satiksmes ministrijas amatpersonām.

²⁹⁸ Satiksmes ministrijas un Autotransporta direkcijas 24.09.2007. līgums "Par pārvaldes uzdevumu autopārvaldājumu jomā deleģēšanu".

²⁹⁹ 27.04.2009.intervijas protokols ar Satiksmes ministrijas amatpersonām.

³⁰⁰ MK 02.10.2007. Noteikumu Nr.672 "Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifa noteikšanas kārtība" 67.punkts

³⁰¹ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība” 70.punkts.

- 319.3. pieprasīt no pārvadātājiem normatīvajā aktā³⁰² minētos dokumentus, gada pārskatus, citus nepieciešamos dokumentus, izskatīt tos, kā arī pieprasīt un saņemt paskaidrojumus;
- 319.4. iepazīties ar pašvaldībās veikto kompensāciju aprēķināšanas kārtību un sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtību, piekļūt dokumentiem, pieprasīt atbildīgo darbinieku paskaidrojumus.
320. Autotransporta direkcijas iekšējais normatīvais akts³⁰³ nosaka kārtību, kādā tiek veiktas zaudējumu kompensācijām paredzēto valsts budžeta līdzekļu izmantošanas likumības, lietderības un pareizības pārbaudes pārvadājumu uzņēmumos, kas sniedz sabiedriskā transporta pakalpojumus reģionālajos starppilsētu maršrutos. Iekšējā normatīvajā aktā nav noteikti kritēriji pārbaudāmo izmaksu posteņu izvēlei. Revīzijas laikā netika gūta pārliecība, ka Autotransporta direkcijas pārbaudē tiek gūta pārliecība par izmaksu likumību, lietderību un pareizību.
321. Autotransporta direkcija pārbaudes pie pārvadātājiem veic saskaņā ar minēto normatīvo aktu:
- 321.1. sagatavo rīkojumu par konkrētās struktūrvienības pārstāvjiem, kas piedalīsies pārbaudē;
- 321.2. nepieciešamības gadījumā sagatavo vēstuli attiecīgā uzņēmuma informēšanai par pārbaudes veikšanas datumu un mērķi;
- 321.3. sagatavo darba anketu pārbaudes veikšanai atbilstoši noteiktajai veidlapai, ievērojot:
- 321.3.1. normatīvo aktu prasības;
- 321.3.2. noslēgtā sabiedrisko transporta pakalpojumu sniegšanas līguma nosacījumus;
- 321.3.3. papildus izmanto informāciju no uzņēmuma iesniegtajiem peļņas vai zaudējuma aprēķiniem, sūdzībām par uzņēmumu;
- 321.4. pēc veiktās pārbaudes sagatavo pārbaudes ziņojumu;
- 321.5. sagatavo vēstuli par pārbaudē konstatētajiem trūkumiem sabiedriskā transporta pakalpojuma sniedzējam.
322. Autotransporta direkcija 2008. gadā ir veikusi šādas pārbaudes:
- 322.1. trīs pašvaldībās – Tukuma rajona padomē; Jelgavas rajona padomē un Rēzeknes pilsētas domē;
- 322.2. pie pārvadātājiem – 13 uzņēmumos;
- 322.3. pārbaudes sabiedriskajā transportā – 260 autobusos.
323. Normatīvais akts³⁰⁴ nosaka, ja Autotransporta direkcija pašvaldības darbībā konstatē nepilnības sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas jomā, tā nosūta Satiksmes ministrijai informāciju par konstatētajiem pārkāpumiem, ierosinot veikt nepieciešamos kontroles pasākumus. Revīzijā konstatēts, ka Autotransporta direkcija 2008.gadā, veicot pārbaudes pašvaldībās par kompensācijas zaudējumu segšanai izmantošanas likumības, lietderības un pareizības pārbaudēm, divu pašvaldību (Tukuma rajona padomes un

³⁰² MK 02.10.2007. noteikumi Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība”.

³⁰³ Autotransporta direkcijas 13.01.2009. apstiprinātā procedūra „Darbību apraksts pārbaudes veikšanai uzņēmumos, kas sniedz sabiedriskā transporta pakalpojumus reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos”.

³⁰⁴ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība” 71.punkts.

Rēzeknes pilsētas domes) darbībā ir konstatējusi nepilnības sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas jomā, tajā skaitā:

- 323.1. Tukuma rajona padome nav ievērojusi normatīvā akta³⁰⁵ prasības un nav iesniegusi Autotransporta direkcijai saskaņošanai sabiedriskā transporta pakalpojumu līgumu projektus ar Tukuma rajona padomes līgumpartnera SIA „Tukuma Auto” apakšuzņēmējiem;
- 323.2. Tukuma rajona padomes līgumpartnera SIA „Tukuma Auto” apakšuzņēmējs saskaņā ar noslēgto līgumu sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā iesaistījies transportlīdzekli ar zemākiem kvalitātes kritērijiem nekā noteikts Tukuma rajona padomes un SIA „Tukuma Auto” līgumā;
- 323.3. Tukuma pilsētas pārvaldījumos noteikti braukšanas maksas atvieglojumi pensionāriem, bet nav nodrošināts caurspīdīgums attiecībā uz to, kā SIA „Tukuma Auto” iekļauj grāmatvedības uzskaitē ieņēmumus par minēto personu pārvadāšanu.

Autotransporta direkcija par pašvaldībās konstatētajām nepilnībām nav iesniegusi Satiksmes ministrijai ierosinājumu veikt nepieciešamos kontroles pasākumus.

Secinājumi

324. Iekšējā normatīvajā aktā nenosakot kritērijus un analītiskās procedūras pārbaudāmo izmaksu posteņu izvēlei sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksu likumības un lietderības kontrolei, Autotransporta direkcija nenodrošina pārlicību par sabiedriskā transporta pakalpojumu izmaksu pamatotību.
325. Neiesniedzot Satiksmes ministrijai informāciju par pašvaldībās konstatētajiem trūkumiem sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas jomā, Autotransporta direkcija nav ievērojusi normatīvā akta³⁰⁶ prasību, radot risku neatbilstoši valsts budžeta līdzekļu izlietošanai.

Ieteikums

326. Autotransporta direkcijai papildināt iekšējo normatīvo aktu, nosakot kārtību, kādā Satiksmes ministrija tiek informēta par konstatētajām neatbilstībām pašvaldībās, vai, izvērtējot veikto pārbaūžu rezultātus, ierosināt Satiksmes ministrijai sagatavot priekšlikumu grozījumiem normatīvajā aktā³⁰⁷.

Revīzijas grupas vadītāja

Valsts revidente

Daina Brokāne

Revīzijas grupa:

Valsts revidente

Biruta Caune

Valsts revidente

Marija Doroško

³⁰⁵ MK 02.10.2007. noteikumu Nr. 673 „sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas kārtība maršrutu tīklā” 14. un 15.punkts.

³⁰⁶ 02.10.2007. MK Noteikumu Nr.672 ““Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifa noteikšanas kārtība” 71.punkts

³⁰⁷ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.672 „Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā radušos zaudējumu un izdevumu kompensēšanas un sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifa noteikšanas kārtība” 71.punkts.

**Starppilsētu maršruti no rajonu pilsētām uz pagastiem
2009.gada 1.pusgadā**

**Dzelzceļam paralēlie maršruti
Maršruti uz Jelgavu**

2008. gads

Maršruta Nr.	Maršruts	Izpildīto reisu skaits	Nobraukums (km)	Pārvadātie pasažieri	Pasažierkilometri	Ieņēmumi (Ls)	Dotācijas (Ls)	Pasažieri vidēji reisā	Vietas autobusos
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]	[7]	[8]	[9]	[10]
7 348	Rīga -Jelgava	6 902	296 786.00	94 506	3 869 743.09	98 748	146 559.65		49
Kopā³⁰⁸		6 902	296 786.00	94 506	3 869 743.09	98 748	146 559.65	13,7	

2009.gada I pusgads

Maršruta Nr.	Maršruts	Izpildīto reisu skaits	Nobraukums (km)	Pārvadātie pasažieri	Pasažierkilometri	Ieņēmumi (Ls)	Dotācijas (Ls)	Pasažieri vidēji reisā	Vietas autobusos
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]	[7]	[8]	[9]	[10]
7 348	Rīga -Jelgava	2 555	111 556	35 828	1 326 037	42 088	56 425	14,0	49
7 017	Rīga -Jelgava	15 377	671 974	176 573	7 275 657	256 851	342 021	11,4	22
Kopā³⁰⁹		17 932	783 530	212 401	8 601 694	298 939	398 446	11,8	

³⁰⁸ Potenciālā valsts budžeta dotācijas ekonomija, pieņemot, ka reisu skaitu 2008.gadā samazinātu par 20% un aptuveni 70% minēto reisu pasažieri izmantotu citus sabiedriskā transporta reisos:

$296\,780 \times 0,2 = 59\,356$ (Nobraukums x samazinājuma procents = nobraukuma samazinājums).

$146\,559 \times 0,2 = 29\,311$ (Dotācija x samazinājuma procents = dotācijas samazinājums).

$98\,748 \times 0,2 \times 0,7 = 13\,824$ (Ieņēmumi x samazinājuma procents x ieņēmumu palielinājuma procents citos reisos = ieņēmumu papildinājums citos reisos).

$29\,311 + 13\,824 = 43\,135$ (Dotācijas samazinājums no reisu slēgšanas + dotācijas samazinājums no ieņēmumu papildinājuma citos reisos = kopējais potenciālais dotācijas samazinājums).

³⁰⁹ Potenciālā valsts budžeta dotācijas ekonomija 2009.gada I pusgadā, pieņemot, ka reisu skaitu samazinātu par 30% un aptuveni 70% minēto reisu pasažieri izmantotu citus sabiedriskā transporta reisos:

$783\,530 \times 0,3 = 235\,059$ (Nobraukums x samazinājuma procents = nobraukuma samazinājums).

$398\,446 \times 0,3 = 119\,533$ (Dotācija x samazinājuma procents = dotācijas samazinājums).

$298\,939 \times 0,3 \times 0,7 = 62\,756$ (Ieņēmumi x samazinājuma procents x ieņēmumu palielinājuma procents citos reisos = ieņēmumu papildinājums citos reisos).

$119\,533 + 62\,756 = 182\,289$ (Dotācijas samazinājums no reisu slēgšanas + dotācijas samazinājums no ieņēmumu papildinājuma citos reisos = kopējais potenciālais dotācijas samazinājums).

Maršruti uz Jūrmalu

2008.gads

Maršruta Nr.	Maršruts	Izpildīto reisu skaits	Nobraukums (km)	Pārvadātie pasažieri	Pasažieru- kilometri	Ieņēmumi (Ls)	Dotācijas (Ls)	Pasažieri vidēji reisā	Vietas autobusos
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]	[7]	[8]	[9]	[10]
7 020	Rīga -Dubulti- Jaunķemeri	19 231	785 543.00	229 383	7 155 430.30	184 180	143 873.00	12,0	16
7 021	Rīga - Dubulti	34 821	860 544.00	270 151	5 036 200.00	153 874	158 151.00	7,7	16
7 023	Rīga - Sloka	87 241	3 561 991.00	1 088 615	33 562 931.82	870 360	512 387.00	12,4	16
Kopā³¹⁰		141 293	5 208 078.00	1 588 149	45 754 562.12	1 208 414	814 411.00	11,2	

2009.gada I pusgads

Maršruta Nr.	Maršruts	Izpildīto reisu skaits	Nobraukums (km)	Pārvadātie pasažieri	Pasažierkilometri	Ieņēmumi (Ls)	Dotācijas (Ls)	Pasažieri vidēji reisā	Vietas autobusos
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]	[7]	[8]	[9]	[10]
7 020	Rīga -Dubulti- Jaunķemeri	9 689	384 699	85 544	2 766 265	94 053	52 342	8,8	16
7 021	Rīga - Dubulti	17 972	444 995	74 478	1 862 875	74 515	63 533	4,1	16
7 023	Rīga - Sloka	37 105	1 494 063	394 158	13 325 515	413 091	202 587	10,6	16
Kopā³¹¹		64 766	2 323 757	554 180	17 954 655	581 659	318 462	8,5	

³¹⁰ Potenciālā valsts budžeta dotācijas ekonomija 2008.gadā, pieņemot, ka reisu skaitu samazinātu par 20% un aptuveni 70% minēto reisu pasažieri izmantotu citus sabiedriskā transporta reisu:

$5\,208\,078 \times 0,2 = 1\,041\,615$ (Nobraukums x samazinājuma procents = nobraukuma samazinājums).

$814\,411 \times 0,2 = 162\,882$ (Dotācija x samazinājuma procents = dotācijas samazinājums).

$1\,208\,414 \times 0,2 \times 0,7 = 169\,178$ (Ieņēmumi x samazinājuma procents x ieņēmumu palielinājuma procents citos reisos = ieņēmumu papildinājums citos reisos).

$162\,882 + 169\,178 = 332\,060$ (Dotācijas samazinājums no reisu slēgšanas + dotācijas samazinājums no ieņēmumu papildinājuma citos reisos = kopējais potenciālais dotācijas samazinājums).

³¹¹ Potenciālā valsts budžeta dotācijas ekonomija 2009.gada I pusgadā, pieņemot, ka reisu skaitu samazinātu par 30% un aptuveni 70% minēto reisu pasažieri izmantotu citus sabiedriskā transporta reisu:

$2\,323\,757 \times 0,3 = 697\,127$ (Nobraukums x samazinājuma procents = nobraukuma samazinājums).

$318\,462 \times 0,3 = 95\,538$ (Dotācija x samazinājuma procents = dotācijas samazinājums).

$581\,659 \times 0,3 \times 0,7 = 122\,148$ (Ieņēmumi x samazinājuma procents x ieņēmumu palielinājuma procents citos reisos = ieņēmumu papildinājums citos reisos).

$95\,538 + 122\,148 = 217\,686$ (Dotācijas samazinājums no reisu slēgšanas + dotācijas samazinājums no ieņēmumu papildinājuma citos reisos = kopējais potenciālais dotācijas samazinājums).

Maršruts uz Ogri

2008.gads

Maršruta Nr.	Maršruts	Izpildīto reisu skaits	Nobraukums (km)	Pārvadātie pasažieri	Pasažierkilometri	Ieņēmumi (Ls)	Dotācijas (Ls)	Pasažieri vidēji reisā	Vietas autobusus
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]	[7]	[8]	[9]	[10]
7 788	Rīga – Ogre (SIA Ogres autobuss)	31 219	1 149 214.00	509 713	15 818 527.01	395 877	299 260.22		40
Kopā ³¹²		31 219	1 149 214.00	509 713	15 818 527.01	395 877	299 260.22	16,3	

2009.gada I pusgads

Maršruta Nr.	Maršruts	Izpildīto reisu skaits	Nobraukums (km)	Pārvadātie pasažieri	Pasažierkilometri	Ieņēmumi (Ls)	Dotācijas (Ls)	Pasažieri vidēji reisā	Vietas autobusus
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]	[7]	[8]	[9]	[10]
7 788	Rīga – Ogre (Nordeka)	5 784	205 996	93 271	2 920 030	96 069	111 147	16,1	40
7 788	Rīga – Ogre (Rīgas Taksometru parks)	7 238	257 745	87 514	2 696 090	88 971	34 997	12,0	29
Kopā ³¹³		13 022	463 741	180 785	4 431 349	185 040	146 144	13,8	

³¹² Potenciālā valsts budžeta dotācijas ekonomija, pieņemot, ka reisu skaitu 2008.gadā samazinātu par 20% un aptuveni 70% minēto reisu pasažieri izmantotu citus sabiedriskā transporta reismus:

$1\,149\,214 \times 0,2 = 229\,842$ (Nobraukums x samazinājuma procents = nobraukuma samazinājums).

$299\,260 \times 0,2 = 59\,852$ (Dotācija x samazinājuma procents = dotācijas samazinājums).

$395\,877 \times 0,2 \times 0,7 = 55\,422$ (Ieņēmumi x samazinājuma procents x ieņēmumu palielinājuma procents citos reisos = ieņēmumu papildinājums citos reisos).

$59\,852 + 83\,134 = 142\,987$ (Dotācijas samazinājums no reisu slēgšanas + dotācijas samazinājums no ieņēmumu papildinājuma citos reisos = kopējais potenciālais dotācijas samazinājums).

³¹³ Potenciālā valsts budžeta dotācijas ekonomija 2009.gada I pusgadā, pieņemot, ka reisu skaitu samazinātu par 30% un aptuveni 70% minēto reisu pasažieri izmantotu citus sabiedriskā transporta reismus:

$463\,741 \times 0,3 = 139\,122$ (Nobraukums x samazinājuma procents = nobraukuma samazinājums).

$146\,144 \times 0,3 = 43\,843$ (Dotācija x samazinājuma procents = dotācijas samazinājums).

$185\,040 \times 0,3 \times 0,7 = 38\,850$ (Ieņēmumi x samazinājuma procents x ieņēmumu palielinājuma procents citos reisos = ieņēmumu papildinājums citos reisos).

$43\,843 + 38\,850 = 82\,693$ (Dotācijas samazinājums no reisu slēgšanas + dotācijas samazinājums no ieņēmumu papildinājuma citos reisos = kopējais potenciālais dotācijas samazinājums).